

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 322 • CENA 41,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 3,00 DM
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 19,00 ATS
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 1,30 DEM
Slovenija 250 SIT

7. april 2001.

HOLIDEJ I KOMANČEROSI

★ DOK HOLIDEJ ★

322

Frenk Larami

HOLIDEJ I KOMANČEROSI

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 322

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

DUEL AT JUDAS BASIN

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 29. III 2001.

Tržište: 7. IV 2001.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: DOO DNEVNIK-ŠTAMPARIJA, Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – DUEL AT JUDAS BASIN

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Ceremonija je trebalo da bude kratka i jednostavna, ali ništa bitno nije bilo zaboravljeno. Tu je bio sveštenik s otvorenom Biblijom, radosna, nasmejana mlada i namrgođeni mladoženja, svedoci i tri mladina brata ozbiljnih lica, koji nisu skidali oka s mladoženje. I poslednji, ali nikako najmanje važan učesnik obreda, obasjan svetlošću blede svetiljke koja je podrhtavala na njegovom izboranom licu i kratkoj dvocevki koju je držao u ruci, tu je stajao otac buduće mlade.

– Požuri s tim, šta gnjaviš, čoveče – promumlao je Ozgud Keč, nezadovoljan sveštenikovom sporošću. – Nije ti to prvi par mladenaca koji si upregao u zajednička kola!

Pastor Mekej pokušao je da se namješti velikom gazdi Ozgudu Keču, ali mu to nije pošlo za rukom. Imao je Keč pravo: venčao je on tušta i tma parova, ali nikada u ovo doba i na takav način, jer to je bilo prvo venčanje pod pretnjom oružjem. To isto važilo je i za Doka Holideja, s tom razlikom što je njemu donosilo veće muke i iskušenja. Jer on je, naime, bio mladoženja! A veliki zidni sat upravo je otkucavao poslednje sekunde njegovog momačkog života!

U njegovom burnom životu bilo je dosta devojaka kakva je bila Suzi Keč, koja je sada stajala pokraj njega, a

očevi i braća znali su i ranije naići u pogrešnom trenutku, ali nikada mu se nije desilo da naiđu četvorica odjednom i to naoružani, a da napolju čeka spreman konj koji će doneti sveštenika da ih venča.

Bacivši iskosa pogled na svoju buduću baš kad je na pitanje „uzimaš li Džona Holidejja za muža“ izgovorila sudbonosno „da“, on je po prvi put pažljivije zagledao kćer najbogatijeg i najuticajnijeg čoveka u čaparalu. Njeni zagrljaji, koji su ga i doveli u ovu situaciju, bili su živa vatra, imala je savršeno telo i Doku nije padalo na pamet da zaviri u prozore ljudske duše. Sada je pred sobom video podbulo lice, lišeno svake produhovljenosti, lukavo i ravnodužno kao lice mačke. Sigurno su momci pre njega to prvo zapazili i nisu baš navaljivali na vrata Kečovih. A neudatu kćer, zašlu u godine, možda bi trpeo neki drugi otac, ali ne i krut i nasilan, kakav je bio Ozgud Keč. On je očito već duže vreme vrebao da naiđe neki naivac koji bi rešio njegov problem. I kada je opazio Doka kako s njegovom Suzi odlazi ka reci, pošao je za njima u pratnji sinova i zatekao ih polunage u travi.

-- Džone Holideje...

Dok se trgao: – Molim?

– Sada je na vas red.

Zapadnjak je ćutao, odlazeći odgovor koliko god je mogao. On nikada nije priznavao da je sve izgubljeno i bio je borac bez premca. Mrska mu je bila i sama pomisao da svoju dragocenu slobodu izgubi bez borbe, ali Kečovi su držali sve adute u rukama, a najjači je bio adut koji je Ozgud Keč pritiskao uz njegova leđa. On ga je podsećao da u životu postoji i nešto gore od ženidbe. Jer oženjen čovek je ipak živ, a s one strane groba nema povratka.

– Da – procedio je ogorčeno kroz zube.

– Je li gotovo? – upita nestrpljivo Džejk Keč, Suzin brat.

– Još ne – odgovori otac Mekej. – Moram još da pitam ima li nekih smetnji za brak, pa tek onda da ih proglašim supružnicima.

– Onda pitaj! Požuri! – progunda Ozgud Keč.

Otac Mekej se zbunjeno osvrnu po prostoriji u kojoj sem direktnih učesnika venčanja nije bilo nikoga: – Ako neko zna za neku smetnju da se ovo dvoje mladih venčaju, neka kaže sada ili neka ćuti do kraja života.

– Šta mislite o ovim smetnjama koje držim u rukama, propovedniče?

Jedan dugi trenutak niko se nije pomakao. Glas koji je dolazio sa vrata zvučao je podsmešljivo i zvonko. Samo je sveštenik video onoga ko je izgovorio te reči, ali ni on nije primetio kada je ovaj ušao. Vitki čovek s revolverima u rukama ličio je i Kečovima i Holideju, kada su se okrenuli, više na duha nego na živo biće. Ali u revolverima čije su cevi zijale u Ozguda Keča, nije bilo ničega nestvarnog.

– Baci pušku, stari – obratio mu se mlad čovek na vratima, opazivši da ovaj hoće sačmaru da uperi u njega. Svoje reči propratio je hicem, koji je Ozgudu Keču oprljio zuluf, ugasio jednu od sveća i odaju ispunio zaglušujućom grmljavinom.

Dvocevka tresnu na pod, a nepoznati pozva Doka bezbrižnim tonom, kao da ga zove na čašicu viskija: – Ja odlazim, druškane. Možeš da mi se pridružiš, a ako ne... – pokazao je rukom na Suzi.

Holidej se u trenu pribrao i oberučke je prihvatio ovaj dar s neba. Opazivši kako jedan od braće Keč, okrenut tako da došljak ne može da ga vidi, pruža ruku ka svom revolveru, poteže svoj kolt, koji mu Kečovi, sigurni u sebe, nisu bili oduzeli i tresnu Miča Keča po čelu tako da se ovaj pružio po podu. Odgurnuvši njegovog brata Dela, pojuri ka vratima dok je Ozgud Keč vi-kao:

– Ovamo u kuću!

Holidej i došljak potrčase, preskaćući po nekoliko stepenica odjednom. U nekoliko skokova projurili su kroz hol u prizemlju. Dok kroz prozor vide kako iz odeljenja za služinčad preko dvorišta trči ka glavnoj kući grupa ljudi. Porodica Keč posedovala je veliku firmu koja je zapošljavala više od dvadesetoro ljudi koji kao da su svi trčali ka njima dok se Ozgudova rika prolamala kroz noć: – Zaustavite Holideja i bandita! Zaustavite hulje!

– Ti si bandit? – obrati se Dok zadihano spasiocu.

– Prljava laž! – nasmeja se ovaj i glavačke se baci kroz otvoren prozor koji je gledao u dvoršte. Holidej krenu za njim, prekorači podest, ali dok se nje-

gov spasilac kao vetar udaljivao prema koralu iza ugla kuće, s puškom u ruci pojavio se jedan onizak i punačak kauboj.

U tri skoka zapadnjak se našao kraj njega i njegova gvozdena pesnica pogodi kauboja. Ovaj zastenja i puška mu ispade iz ruke. Goniocu su jurili kroz kuću i Holidej dva puta opali, više da ih zaplaši nego da nekoga pogodi. Začu zveket razbijenog stakla i divlje povike. Okrenuo se i pojurio za svojim spasiocem. Ali šta mu je vredelo i ako stigne do nekog od konja, ako nije osedlan?

Tada iz prašine izroni silueta visokog konjanika i Holidej ugleda ispruženu ruku.

– Penji se, amigo! – doviknu njegov spasilac, povukavši ga uvis. Dok se očajnički uhvati za sedlo baš kad su s druge strane dvorišta prema njima zapraštale puške.

Projurivši pored kućne verande, konj s dvojicom jahača, na trzaj vodice skrenu ulevo. Odjednom se ceo grad našao na ulici i mnogi posmatrači se mašiše oružja, ali niko nije pucao jer nije znao šta se događa, što je bila srećna okolnost za begunce. Tada je iskrsla i figura šerifa, ali bilo je kasno. Begunci su ubrzo bili van domašaja kuršuma.

Izbili su u preriju nad kojom je blistavi mesec osvetljavao put. Vika iza njih odjednom se utišala što je značilo samo jedno: građani, predvođeni Kečovima, spremali su se za poteru.

Grabeci uzbrdo, konj pod njima je zasopljeno brektao i bilo je očito da troši poslednju snagu. Holidej je grozničavo razmišljao šta da učine, a njegov

spasilac, kao da mu je pročitao misli, skrenu konja u šumarak gde im se trag nije mogao otkriti. Zaustavio ga je iza gustog žbunja i obojica sjahaše.

Nekoliko minuta kasnije grupa konjanika protutnjala je pored njih. Kada je topot kopita zamro u daljini, Dok pri svetlosti mesečine konačno pogleda pažljivije svog spasioca. Bio je mlad, čak vrlo mlad, a iznad dečaćkog lica glavu mu je krasila bujna, talasasta plava kosa. Dok je uočio i druge zanimljive pojedinosti. Na primer, mladiceve oči. Bile su svetloplave i na prvi pogled bezbrižne, a ipak je u njihovoj dubini bilo znakova sigurnosti i iskustva, svojstvenih starijim ljudima. Iako vitkoga stasa, odavao je dosta fizičke snage. Dokov ispitivački pogled zaustavi se konačno na drškama revolvera koje su virile iz srmom ukrašenih futrola. Sve je govorilo jedno isto: pred njim je bio vanserijski revolveraš.

Sretao je on i ranije takve mlade avanturiste s dimom baruta u očima, uvek u žurbi da što pre stignu do groblja za prolazne putnike u nekom gradu još pre nego što ugase dvadeset jednu svećicu na rođendanskoj torti. Ali, etikecija i učtivost prevagnuli su.

– Hvala – rekao je. – Ja sam Džon Holidej.

– Čuo sam u kući – nasmešio se mladac. – Ja sam Kit Kardinel.

– Dobro ste učinili što ste skrenuli s pravca – primeti Dok. – Začas bi nas stigli.

Kardinel klimnu glavom. – Naravno. Ovako imamo bar pola sata vremena da umaknemo. U međuvremenu, dok njima sine, možemo predahnuti. I... kako si se uvalio u ovakav sos?

- Prosto peh.
- Nemoj da se stidiš, Džoni. Uхватili te na delu, je li?

- Tako nekako – senka osmejka prelete Dokovim licem.

- Baš sam radoznao je li stari Keč imao razloga da te stražarno sprovede pred sveštenika ili nije?

Holidej je ćutao.

- O-kej – odustade Kit. – Nema da se ljutiš. – Odjednom se uozbiljio. – Znaš šta? Svida mi se tvoj stil, Holideje. Mnogo mi se sviđa. Imaš ti nešto u sebi. U stvari, odmah kad sam uleteo na venčanje u Osgudovoj kući svidelo mi se tvoje držanje. Nisi imao kud i stajao si pred propovednikom spreman da primiš što moraš, ali nisi bio ovčica. Prkosio si matorom kučkinom sinu, iako je držao dvocevku u ruci. Znaš li da je on poznat kao stručnjak za tu vrstu oružja?

- Možda sam i načuo tako nešto.

- Verujem da jesi. Osgud „dvocevka“ zovu ga vozači i pratoci dilažansi i zaslužio je to ime. Zato i mislim da je prilična ludost razmišljati o povratku u grad. – Kardinel žmirnu. – Zar ne?

- O povratku? – žacnu se Holidej. – A zašto, do đavola?

- Pa da bih završio ono što sam naučio i zbog čega sam i došao u Kečovu kuću kada sam nabasao na tebe. Nameralao sam da mu očistim kasu. Juče je primio oko pet hiljada dolara za isplatu plata i taj novac će ostati kod njega u kasi do ponedeljka ujutru.

- Znači, istina je što je Keč rekao za tebe... ti si bandit?

- Ne volim tu reč, pogotovu ne kad sam lično u pitanju. Mislim da mi naj-

bolje pristaje izraz da sam ja onaj koji u igri dobija.

- Tako, znači, deliš ljude: na dobitnike i gubitnike?

- Pa... takav je poredak stvari u ovom dobrom starom svetu. Ali i među onima koji dobijaju ima prilične razlike. Ima velikih i malih dobitnika. Keč je, na primer, od onih velikih. Ima tri zdrava i jaka sina, najveću transportnu kompaniju u državi i toliko para da ne zna šta će s njima. Ali u svačijem knjigovodstvu ima i minusa, pa i u njegovom. Na prvom mestu nema zeta. Kćer mu je... hm... ti bolje znaš kakva je, ali priglupa je i čini mi se da je prava zmija. Ko bi je onda hteo, bez obzira na tatine novce? Onda, Osgud je i surov i načinio je dugove koje mora jednom da plati.

- Duguje li tebi nešto?

- Jednog mog čoveka, koji je imao peh da zaustavi pogrešnu dilažansu, koju je pratio Osgud lično i ovaj ga je tako zasuo kuglama iz dvocevke da smo ga umalo morali sahraniti u dva kovčega.

- Pa, zar tvoj čovek nije zaslužio to što je dobio?

- Oh, nije on bio dovoljno pametan da doživi starost. Kiksnuo je i zato će jedina moja osveta biti da mu drmnem tih pet hiljadarki. Da se više ne hvata s mojim ljudima.

- Ti imaš bandu?

- Najveću u severnom Teksasu. Živimo u brdima. U jednoj palati.

- Kao u bajci?

Kardinel se glasno nasmejao:

- Vidim da si okorela sumnjalice i tu nema leka, Džoni, momče. Ali svejedno. Ipak mi se sviđaš i ako nemaš

ništa drugo u planu, možeš poći sa mnom da vidiš naš smeštaj. Ne bi ti, uostalom, škodilo da se malo odmoriš od napora i straha koji si pretrpeo. Bićeš dobrodošao, a meni se čini da bi se i lako mogao uklopiti. Misliš li i ti tako?

Holidej ustade s kamena na kome je sedeo i odmahnu glavom. Možda se u ranoj mladosti mogao uklopiti u sve i svašta. Pre nego što je u kritičnom trenutku napustio karijeru uglednog filadelfijskog zubara, došao na zapad, tu gde, s izuzetkom velikih gradova, vlada zakon jačeg i gde je svaka ispružena ruka izazivala podozrenje i sumnju. Pogotovu ako je tu ruku pružio čovek koji nije skrivao nameru da opljačka nečiji sef. I da ima najveću bandu u Teksasu. Ali kako to reći momku koji ga je spasao nevolje u Čaparalu? Bez obzira zašto je to učinio, Dok Holidej nije bio čovek koji bi svoje dugove olako shvatio. Ali Kardinel ga preduhitri:

– Ima za tebe i gorih rešenja nego da pođeš sa mnom. Vidim da si gospodski obučen što znači da uglavnom živiš dobro. Ne pitam te šta si i čime se baviš, ali znam da dobar život iziskuje rizik. Ja i moji momci takođe živimo od rizika, ali živimo kao carevi! Ne vidim čemu bi se ti naročito mogao nadati. Kocka ne donosi uvek, to znaš. Prema tome, sleduje ti kad-tad metak ili smrt od lošeg pića.

Dok stisnu usne. Taj mladić je dobro procenjivao položaj. Bez većih grešaka. Ali put avanturiste je ipak bolji i časniji od puta običnog bandita. U glavi je birao reći kako da mu to kaže, a da ga ne uvredi. Kit Kardinel je zaslužio fer igru.

– Šta kažeš na moj predlog? – upita ga mladić posle kraćeg ćutanja. – Kratak izlet do Čaparala, a onda trkom do naše palate i udobnosti koje ona nudi?

Dok se namršti: – Nazad u Čaparal? To sam baš hteo da predložim. Imam, naime, jak razlog za povratak: moj ždrebac je ostao u gradskoj štali, zajedno s mojom opremom i ne bih da ga ostavim. Ali ne znam šta si ti imao na umu kad si predložio da se vratimo.

– Šta? Pa onih pet hiljadarki, naravno!

– Hajde, razmisli malo, čoveče – pogleda ga zapadnjak. – Sve živo će biti u poteri za nama. Ne samo Ozgud Keč i njegovi sinovi.

– Ali oni nas i sada jure. A grad je prazan i uzeti taj novac biće dečja igra. Hajdemo!

– Ja sam ti zahvalan za ono što si za mene učinio – reče mu Dok – ali ne želim da učestvujem u pljački.

– Tako? – promrmlja Kit, prilazeći konju. – Odlučio si da ostaneš pošten? Tvoja volja, Džoni. Ne teram te ni na šta. Ipak ću te odbaciti do Čaparala, pa ćemo se tamo rastati. – Popeo se na konja i pružio Holideju ruku. – Hajde, skoči! I ako se predomisliš, ipak si dobrodošao u našu palatu.

Zapadnjak se pope na konja iza Kardinela. Ćuteći, stigli su do grada. Dočekale su ih sumorno mračne kuće i puste, neosvetljene ulice. U jednoj uzanoj poprečnoj ulici Dok šapnu Kardinelu da zaustavi konja, što je ovaj i učinio. Holidej se tiho spusti na tle i pruži ruku mladom spasiocu: – Sa srećom. Želim ti da očerupaš matorog gada.

– Adios, amigo – odvrati Kardinel i posle nekoliko trenutaka nestade u tami.

Dok se uputi prema gradskoj štali. Na desnoj strani glavne ulice, tamo gde su se nalazili salun, banka i Kečova transportna kompanija, gorelo je nekoliko uličnih svetiljki i Dok se zapita kako će Kit Kardinel ostvariti svoju zamisao. Bio bi dobar prijatelj da nije bandit. Ali njihovi putevi su se razilazili, zaključio je i ne sluteći koliko greši.

Šunjajući se sporednim ulicama, posle dva minuta stigao je do gradske štale ispred čijih je dvokrilnih vrata gorela svetiljka. Stari štalari je spavao kada je Dok ušao u njegovu sobu i zatražio da mu spremi konja i da plati račun. Ovaj zavapi očajnim glasom:

– Ali Keč će me ubiti! Kad sazna da sam vas pustio, obesiće me o prvo drvo!

– Ne mora da zna. Recite da ste mog konja prodali nekom putniku – umirio ga je Dok.

Starac začkilji. – Hm, to nije loša ideja. Učiniću to za vas jer ste mi simpatični. Ko ne bi pobegao od one njegove divlje mačke? Kažu da je živa vatra, ali biti njen muž i Ozgudov zet...

– Vidim da me razumete i hvala na usluzi – Dok pruži štalaru novčanicu od deset dolara. – Zadržite kusur i sediti me se ponekad. – Dobru volju treba malo i podmazati, pomislio je, nadajući se da ga štalari neće izdati i njegovo verovanje pokazalo se tačnim, jer odmakao je u najvećoj tišini dobrih stotina metara, a iz štale se nije čulo ni glasa.

Prolazeći pored mesta gde se rastao s Kardinelom, pomisli na njega. Čudan svet! Bio bi srećan obrt sudbine ako bi se taj neobuzdani Robin Hud Divljeg zapada vratio poštenom životu, ali to je bila iluzija. Instinktivno je pošao pravcem kojim je Kardinel krenuo i posle nepunog minuta ugledao njegovog konja u senci jednog drveta. Stotinu metara dalje crnela se zgrada Kečove kompanije. Pri slaboj uličnoj svetlosti sem tamnih prozora nije se videlo ništa.

U tom trenutku u kući se začula vika i pre nego što je Dok izbrojao do pet, kroz isti onaj prozor u prizemlju kroz koji su sat i po ranije zajedno bežali, glavačke je iskočio Kit Kardinel i kao bez duše potrčao ka mestu gde je ostavio konja. Ovaj put kao da ga je sreća napustila, jer samo što je odmakao destak metara, iz zgrade se začuše pučnji i mladić se uz prigušen jauk sruši na tle. Dva čoveka izadoše iz kuće i potrčaše prema ranjeniku.

U Doku se odjednom nepredviđeno probudila solidarnost sa čovekom kome je dugovao slobodu i to ga nagna u akciju. Ne oklevajući ni trenutka, potegao je revolver i mamuznuvši svog Miga, poterao ga prema čistini na kojoj je Kardinel ležao. Iz kuće su ga ugledali i pripucali, a on odgovori na vatru, pa se gonio trkom povukoše. I Kardinel je klečeći pucao na gonioce. Dok dotera konja do njega i u trku ga zgrabila za ruku, kao i ovaj njega ranije. Pola skakućući na zdravoj nozi, a pola se vukući po zemlji, mladić stiže do svog konja i pošto je uz Dokovu pomoć pojavio, obojica su kao oluja pojurili iz grada. Sve Dokove nade da ga u mra-

ku i gužvi neće prepoznati raspršile su se kada je jedan glas za njima doviknuo: – Držite ih! Bandit i Holidej su op-ljačkali kompaniju!

– Znači, ipak si odlučio da nam se pridružiš – konstatovao je zadovoljno Kardinel. – U svakom slučaju, hvala. Da nisi naišao...

Holideju se u uglu usana pojavi gorak osmeh. Da, odlučio sam se, ali ne na to što ti misliš, pomislio je. Međutim, kako god okrenuo, rezultat je bio isti: sada je i on bio smatran banditom. Slegnuo je rezignirano ramenima i poterao konja u galop za Kardinelom, koji je odmicao ka brdima na severu.

Dvadeset četiri časa kasnije Holidej se obreo u grupi mladih bandita, koji su svog vođu dočekali klicanjem, ne samo zbog pet hiljada dolara koje im je doneo, već i zbog toga što su mu se očito iskreno divili. Ali on je i dalje ćutao i raspoloženje mu se nije popravilo ni kada je ušao u ogromnu, raskošno nameštenu trpezariju čiji je sto bio prepun ukusno zgotovljene hrane.

A bilo je to zaista neobično utočište razbojnika.

II

– Ta kuća sagrađena je za jednog bogataša, vlasnika železničke kompanije, Engusa Kamerona – objašnjavao mu je Džoni Rembl, Kardinelova desna ruka. – Izgleda da je Kameronov otac u starom kraju imao sličnu kuću na jednom brdu s kojeg je pucao pogled na skoro dvadesetak kilometara unaokolo. Kada je Engus došao u Ameriku i obogatio se, poželeo je da se meri sa svojim ocem. Pa kada je

njegova kompanije počela gradnju pruge od Vida prema Amarilu, Engus je odlučio da izgradi raskošan dvorac u koji bi se mogao jednog dana povući i sa brda posmatrati kako njegovi vozovi tutnje prugom.

– I gde je ta pruga? – upita zapadnjak, zureći u preriju.

– Nema je. Kameronova kompanije je bankrotirala i on je pre deset godina izvršio samoubistvo.

Holidej je vrteo glavom. Palate takve veličine i raskoši vidao je samo u Meksiku, ali to su bile tek ruševine iz vremena Konkviste a ne čitave građevine kao ova. Dominirajući prevojem iznad široke doline u vrletima planina Meverik, palata Engusa Kamerona gledala je prema severu, daleko preko ravnice. Iako čvrsta kao da je građena za večnost, činila se zapadnjaku nestvarnom i sada kao i prve večeri kada ju je ugledao. Stao je nogom na grb u mozaiku na podu, kao da proverava je li dvorac stvaran i pogledao vodiča:

– Gradnja ove palate morala je stati čitavo bogatstvo, Rembl.

– I više od toga! Kameron je granit za nju dovlačio sa daljine od dvesta kilometara.

– I kako ste vi došli u posed ovog zdanja?

– Lako – odmahnu Rembl rukom. – Nismo je ni kupili, jer nismo imali od koga. Vidiš li one crne mrlje na zidu dole?

Nagnuvši se preko kamenog podesa prozora Holidej zapazi da je severni zid zgrade skoro potpuno crn. – Požar? – upita.

– Tačno. U toku nekoliko meseci dvorac je tri puta napadnut: dva puta

od strane Komanča, a jednom od Komančerosa. Pri poslednjem napadu pobijeni su svi koji su ovde živeli i palata je ostala pusta skoro pet godina. Sve dok jednoga dana Kit i ja nismo slučajno naišli na nju. Dopala nam se i kao što vidiš od tada stalno živimo ovde. – Namignuo je šeretski Holideju. – Nas niko nije pokušao da napadne ili zapali.

Naravno, pomisli Dok. Jer video je da je banda Kita Kardinela bila sastavljena od nesvakidašnje odlučnih ljudi, koje ne bi bilo jednostavno isterati iz tvrdih zidina.

Rembl ga povede dole, u dvorište, gde su nekolicina bandita bezuspešno pokušavali da uzjašu jednog džinvsčkog šarca, dizali se iz prašine i opet pokušavali, bez ljutnje, kao da se igraju. Izdvojeni od ostalog sveta u svojoj usamljenoj palati ponašali su se kao da žive u bajci, a Kit Kardinela je njihov princ...

Dok se setio velike poternice koja se, uokvirena, nalazila okačena na počasnom mestu na zidu trpezarije. Odštampali su je pre godinu dana teksasški rendžeri. Na njoj su bila imena sedmorice od jedanaestorice članova bande i pored svakog imena bila su pojedinačno navedena nedela, koja su se, raspoređena po težini, kretala od krađe stoke do ubistva. Za celu bandu bila je raspisana nagrada od deset hiljada dolara, a za samog Kita Kardinela pet hiljada.

Poternicu je trebalo shvatiti ozbiljno, zaključio Dok. Prividno neobuzdani dečaci, ovi momci su ipak bili možda najopasnija grupa bandita koja se ikada okupila pod istim krovom. A kako su

dani prolazili Holidej je uočio još nešto karakteristično. Za razliku od drugih bandi, čije je članove vezivao samo grub materijalni interes, među ovim ljudima bio je razvijen osećaj skoro rođачke bliskosti, koje su ponudili i njemu. Ovde, daleko od ljudskih naselja, oni su prihvatili samo ona pravila koja su sami sebi nametnuli. Uprkos svojim krivičnim dosijeima, oni su posedovali jači i dublji osećaj slobode nego mnogi ljudi sa Zapada, koje je na svojim krstarenjima sretao. Malo-pomalo, uhvatio je sebe kako sve manje kritički gleda na njih i sve više ih prihvata takve kakvi jesu, iako to nije značilo i da prihvata njihov način života.

Dugo ih je gledao kako se muče s tim divljim mustangom, a onda je on, koristeći iskustva stečena u druženju s Apačima, ukrotio tog ždrepcu, ali to je bilo sve što je otkrio o sebi. Kada su se banditi vežbali u gađanju, on je namerno gađao daleko lošije nego što ume, prepuštajući ostalima prednost, a pre svega Kardinelu, najboljem strelcu od svih.

Prinudno isključenje iz ostalog sveta nije ga učinilo sklonim za intenzivnije druženje s banditima. Oni su ubrzo primetili kako on često sedi sam na terasi, pogleda koji je bludio u daljinu i da se ne uključuje rado u zbivanja u kući. U lov je odlazio sam, kockao se tek toliko da mu prođe vreme i nikada u velike svote, a samo izuzetno je sedeo i pio viski s ostalima, onda kada bi procenio da bi njegovo preterano izdvajanje moglo probuditi nepoverenje ostalih.

Početkom avgusta letnje vrućine postale su još veće. Dok se izležavao

u hladovitim prostorijama iza debelih zidova palate ili bi vrućinu ublažavao u ledenoj vodi obližnje rečice, koju ništa nije moglo ugrejati. Znao je, međutim, da tako ne može nastaviti dugo. I fizički i duhovno osećao se razapet između dva potpuno različita sveta. Uprkos relativnom prijateljstvu, Kardineli ljudi ga nisu prihvatili kao svog jer su osećali da je krojen od drukčijeg materijala. Dok je, očekujući s jedne strane da ga momci oko njega stave na probu, koja bi ga mogla potpuno uvrstiti u njihove redove, očajnički tražio načina da sa sebe zбриše žig pljačke u Čaparalu i vrati se u normalan život.

U tome ga je najviše sprečavao njegov odnos prema Kardinelu, s kojim su ga vezivale obostrane usluge. U toku sedmice koju je proveo u palati dokućio je dosta o prirodi šefa bande i morao je sebi priznati da što je dublje prodirao u dubinu njegovog bića, bio je sve više impresioniran. Mada je slutio da negde na dnu, pokrivena velom tajne mora, postojati i ružna strana njegove prirode. Kit Kardinel je odrastao u predgrađima Ostina bez ičije pomoći i brige i sam samcit uspeo je da se do svoje dvadeset druge godine ispne do visine koju je sa svog načina shvatanja mogao da sagleda. U toj borbi za vrh uspeo je da zadrži pri vidno dobro raspoloženje i stil veselog šereta. Takav je za one oko njega imao magnetsku privlačnost i kako je njegov saborac Boston Floyd jednom rekao, bio je čovek za kojim se moglo ići „i u vatru i u vodu“.

A što se tiče njega samog, Dok je otkrio da uprkos tome što je prvi put otvoreno i bez predomišljanja prekršio

zakon, to ga u moralnom pogledu nije ni najmanje uznemiravalo. Jer Ozgud Keč je bio nasilnik i pravo đubre od čoveka. Za Doka je dovoljna moralna kompenzacija bilo to što je odbio da primi hiljadu dolara, koje mu je Kit Kardinel ponudio na ime njegovog učešća u akciji. Bio je čist pred samim sobom i to mu je bilo najvažnije.

Jednog popodneva, negde pred suton, kada se vratio u svoju sobu, zatekao je Kita kako stoji pored prozora, puši i posmatra preriju koja se prostirala do kraja horizonta. Odmah je shvatio da to nije bila slučajna poseta i da Kit ima da mu saopšti nešto važno. Klimnuvši glavom, Holidej baci opasač na krevet i iz fioke stočića izvuče čistu košulju.

— Kako si, Holideje? — upita ga Kit.

— Fizički sam u dobroj kondiciji.

Kardinel baci uvis zlatan novčić. To mu je bila navika da čini u trenucima kada treba doneti neku odluku.

— Kako si se uklopio, Džoni?

— A kako se tebi čini?

— Meni se čini da si se dosta dobro uklopio, sem u jednom pogledu.

— Na šta misliš? — Dok ga pogleda ispod oka.

— Čini mi se da si duhom malo odsutan.

— Pa, ponekad stvarno izgledam zamišljen. Ali to nema veze s tvojim ljudima.

— Znam. Moji ljudi su dobri... najbolji. — Kardinel se zagleda u novčić koji je držao u ruci. — Sutra ujutru rano zom odlazimo svi skupa. Ja bih voleo da i ti pođeš s nama.

Holidej se trže. Došao je, dakle, trenutak proveriti, pomisli. Nastavio je,

međutim, da oblači košulju, trudeći se da mu ton ostane miran i ravnodušan.

– Šta je u pitanju, Kardinele?

– Neki mali posao, koji ja nazivam „viski biznis“, zato što treba da nam obezbedi novac za piće.

– Lak posao, znači?

– Pa, čovek nikada ne može biti sasvim siguran kakav će posao biti, ali trebalo bi da bude vrlo lak.

– Hoće li biti pucanja?

– Nadam se da neće.

Holidej pogleda šefa bande pravo u oči.

– Šta ako bih rekao da ne želim u tome da učestvujem?

– Ništa, Džoni. Ovo je slobodna zemlja i svako ima prava da odabere ono što mu se najviše sviđa.

Holidej je znao da u biti nije tako. Od nekog ko je s drugima delio zajednički život, očekivalo se da postupi na određen način, iako ga možda niko na to neće silom naterati. Tako se i od njega očekivalo da im se pridruži u akciji ako želi da i dalje ostane s njima u palati. Za luksuz koji je uživao očekivali su da im plati solidarnošću.

– Voleo bih da o tome malo razmislim – rekao je Dok najzad.

– Naravno, razmišljaj koliko hoćeš, Džoni. – Na Kitovom licu blesnuo je osmeh, on lupi Holideja po ramenu i uputi se ka vratima. – U slučaju da se odlučiš da pođeš s nama, Džoni, mi krećemo rano, u cik zore.

Zapadnjak je znao kako će se njegovo razmišljanje završiti. I Kit Kardinel je to naslućivao i nije bio iznenađen kada sutra ujutru među desetoricom svojih ljudi nije video Holideja. U sam izlazak sunca banda je odjaha-

la prema zapadu da opljačka banku u gradu Reinbou.

Kocka je bila bačena. Holidej se tome radovao, jer je njegovo udaljavanje od bandita istovremeno značilo približavanje svetu reda i zakona. Znao je da se tom drugom svetu mora vratiti što pre, samo još uvek nije bio načisto kako će to izvesti.

III

Otkucaji velikog sata od izrezbarene orahovine, donetog još ko zna kad iz neke trgovine u Amerilu, trgli su Kita Kardinela iz sanjarija, a maštanje o ružičastom, lagodnom životu bilo je odličan početak dana. Iz postelje na prvom spratu palate u sobi koju je Engus Kameron bio predvideo za sebe, mladi banditski vođa mogao je da kroz prozor vidi džinovski bor, koji je stražario nad palatom i njenom okolinom i da čuje čavrljanje ptica, koje su se gnezdele u njegovim širokim granama. Visoko na tamnoplavom jutarnjem nebu kružio je jastreb, tražeći budnim okom na tlu nešto za doručak.

Kit se osmehn u i spusti noge s kreveta. Svet u kome je živio bio je surov i bezdušan, u njemu je čovek čoveku bio vuk i važno je jedino pravo jačeg, ali on nije imao ništa protiv toga, jer bi da je drukčije, njemu bilo neopisivo dosadno. Ustao je i proteglio se, a onda prišao stolu kraj prozora. Takav – razbarušene kose i sanjivih plavih očiju – nije bio ni nalik slici koju je želio da stvori o njemu njegov stari neprijatelj, kapetan teksaških rendžera Tom Kvin, koji ga je jednom opisao kao prokletog ostinskog krvnika andeoskog lica. Ovoga jutra, miran i od-

morivši se od trodnevnog jahanja do Reinboua i nazad, više je ličio na mladog sveštenika koji se sprema na jutarnju molitvu.

Debeli svežnjevi novčanica ležali su na stolu. Kit uze jedan i poče lagano da ga lista. Ulov iz banke iznosio je nešto više od tri hiljade četiri stotine dolara, a moglo je biti i više da nije, kao što često biva, iskrslalo nešto nepredviđeno. Nije to bilo baš mnogo kada imaš desetericu ljudi koje treba prehraniti i zbrinuti. Iako ih je s Holidejem bilo jedanaest, Kit nije hteo da se ispravlja, jer mu se Dok nikako nije uklapao. Počeo je polako da se oblači ne prestajući da misli na zapadnjaka. Holidej je bio hrabar, karakteran, dobar jahač i solidan strelac, ali je bio povučen u sebe i nedokučiv, a Kardinel se nije osećao lagodno i sigurno s ljudima koje nije mogao da prozre do dna duše. Takvih komplikovanih tipova čak se na neki način i pribojavao.

Na prvi pogled zapadnjak je izgledao kao i mnogi drugi visoki, stasiti i lepi ljudi, koji pesnicama i revolverima krče sebi put. Ali Kit je osećao da je to samo privid i da je u Holideju ispod površine skrivena još jedna pritajena ličnost.

Na vratima se začu kucanje i na Kotovo „napred“ u sobu uđe Džoni Rembl.

Rembl je običavao ustajati vrlo rano da bi na svom velikom, snažnom ždrepcu izjahao u preriju i ovaj put je takođe doneo sa sobom dah široke prerije i miris rascvale žalfije. Doneo je i pribor za brijanje, koji je uz osmeh spustio na umivaonik.

– Osam je sati, Kite. Mora biti da si počeo da stariš kad se toliko dugo izležavaš u krevetu.

– Pa da ti kažem iskreno, stari moj, oduvek sam žudeo za udobnim životom, a dugo ostajanje u postelji je njegov glavni znak. – Kit uze brijač s poslužavnika. – Pripremi malo kafe dok se ja brijem, hoćeš li, Džoni? U ustima mi je još uvek ukus jučerašnje prašine.

Klimnuvši glavom, Rembl izađe. Njihovo prijateljstvo poticalo je još iz onog davnog vremena kada su obojica jurcali ulicama Ostina. I Rembl je izrastao u opasnog, svojeglavog mladića, ali je i brzo shvatio da bez Kardinela pameti i smelosti i želje da mu pomogne, ne bi dugo poživio u svetu nenaklonjenom ljudima njegovog kova.

Naoštrivši brijač na remenu za oštrenje, Kardinel nasapuna lice. Brijao se brzo i kada se Rembl vratio s dve šolje kipuće kafe, on je već brisao lice svetloplavim peškirom.

Ispili su kafu na balkonu, gde su na jutarnjem suncu mogli tiho i na miru da porazgovaraju. Sada je palata već potpuno oživela, u kuhinji je zveckalo posuđe, a onda su se i u dvorištu pojavili članovi Kardinela bande, šetajući se, pušeći i pričajući u hladovini.

Kardinel i Rembl su još uvek sedeli na balkonu i glasno se smejali, prisećajući se dogodovština s jednom devojkom iz Taosa, kada sa južnog prolaza odjeknuše dva pucnja. Razgovor se prekide i dva bandita ustadoše i preko ograde balkona pogledaše u pravcu juga. Pucnje, koje su ispalili Vokson i Emil Tonkin, koji su tog jutra straža-

rili na južnom prolazu, značili su da se neko iz tog smera približava.

Taj neko pojavio se kroz nekoliko minuta, izašavši na čistinu iz jednog dugačkog šumarka. Bio je to visok, suvonjav jahač na snažnom crnom konju, odeven u sivi ogrtač. Na glavi je imao veliki sombrero sa srebrnim vezom, a odsjaj sunca je tu i tamo za-iskrio i na redenicima, prekrštenim preko konjanikovih grudi, ispod ogrtača. Jahao je uspravno, ali ležerno, oda-jući samopouzdanje čoveka koji se ne boji poći sam nigde, pa ni u ovo čuveno banditsko гнездо.

– To je Nesin – uzviknu Rembl, koji ga je poznavao jer je ovaj i ranije dolazio u njihovu palatu. – Nisam mislio da će ponovo doći, Kite.

– Ja sam bio siguran da hoće. Razmislio je o našoj ponudi i shvatio da mora s nama zaključiti posao.

– Znači li to da dolazi naših pet minuta, partneru? – osmehn timer Rembl.

– Može biti, mada ćemo za tih pet minuta morati malo da se pomučimo. – Kardinel za trenutak skrenu pogled s pridošlice na Holideja i namrgodi se videvši izraz zapadnjakovog lica, a onda iskosa pogleda svog zamenika. – Dobro bi bilo da sideš i kažeš ljudima da Holideju ništa ne govore o Nesinu. Neću da pobuđujem njegovo nepoverenje, a on je od onih tipova koji baš nisu prijateljski raspoloženi prema takvima kao što je Nesin.

Rembl klimnu glavom i pohita niz stepenice.

Kada se približio, konjanik je izgledao još ružniji nego izdaleka. Lice mu je bilo mračno, a njegov tamni ten i surovo stisnute usne, prikrivene ispod

gustih brkova, nagoveštavali su tvrdu i nepomirljivu prirodu. Ne trepćući crnim očima, izgledao je kao sova u noći. Kada je laganim hodom prošao pored Doka Holideja, njegove tamne oči se za trenutak zadržale na njemu i zapadnjak je taj pogled osetio skoro kao fizički dodir. Pridošlica je za sobom ostavljao neko pakleno, nezemaljsko zračenje.

Dok se okrenuo i počeo radoznalo da posmatra čoveka koji je sjahao i uzde svog konja predao Remblu. Morao je bez sumnje biti neki banditski veteran i mnogostruki ubica, zaključio je.

Nije ni slutio da je u pitanju i mnogo više i gore. I da je u ovoj palati prvi put ugledao jednog Komančerosa.

*

Tog popodneva vreli vetar dizao je crvenu prašinu preko ravne, suncem spržene prerije, a onda je pala noć i na jarkoj mesečini i ravnicama i okolne planine bile su okupane čudnom, avetinjskom svetlošću. Šetajući dvorištem palate i čekajući nestrpljivo da se iz ječine od odaja pojavi gost koji je prispeo toga jutra i zatim ceo dan proveo u spavanju, Kit Kardinel je strpljivo pratio plovidbu crvenkastozutog Meseca po tamnom nebu.

A nekih sto pedeset kilometara dalje na jugozapadu, na rubu velike peščane pustinje zvane Ljano Estakado, taj isti mesec osvetljavao je poslednje kilometre životnog puta čoveka koji bi dao sve na svetu da sazna gde se te noći nalazi Kit Kardinel i ko je njegov tamnooki posetilac. Taj čovek bio je narednik rendžera Kon Tetis.

Ali narednik Kon Tetis nije video Kita Kardinela još od one noći kada su u Rozinoj kantiti u Fajetvilu izmenjali nekoliko revolverskih hitaca. Nikada nije video ni Nesina, a za Kardinela nije znao zasigurno je li uopšte još živ i skriven u nekom bezbednom skrovištu ili je poginuo u Meksiku, kako se u poslednje vreme pričalo.

Prelazeći u staroj, tamnoplavo obojenoj dilažansi poslednje kilometre teškog puta do Šefterove postaje, praćen mladim rendžerima Džordanom i Henrijem, Tetis je znao samo da je loman i umoran i da u ustima oseća gorak okus neuspeha koji kao da je naslućivao. Ali uprkos umoru, Tetis je sedeo pravo i čvrsto, dok su dvojica mladića naspram njega dremala.

Njegovi saborci u Fort Dodžu nazivali su ga i „kameniti Tetis“, ali imao je još jedno ime koje je u potpunosti zaslužio svojom aktivnošću u oblasti Ljana Estakada: „lovac Komančerosa“. Kada je jednog dana, posle napada Komančerosa na Kvin Fors pre tri godine zatekao svoju ženu i decu surovo pobijene, Tetis se prijavio u rendžere i bio zadužen da prati Komančeroše i izveštava o njihovim zlodelima. Kasnije je dobijao i teže zadatke i od tada je u Fort Dodž doveo ili doneo sedam Komančerosa: četvoricu živih i trojicu mrtvih. Niko od rendžera dotle nije mogao da se pohvali takvim bilansom. A Komančerosi su bili najlukavija, najstrašnija i najsvirepija banda ubica, koju nikada niko nije uspeo potpuno da uništi.

Kada je vozar dilažanse doviknuo: „Šafterova postaja na vidiku“, Tetis se nagnuo kroz prozor i ugledao mali

kvadratić koji je kao žiška svetlucaao u beskrajnoj tami ravnice. Glas vozara zvučao je umorno i razdraženo. On, Džek Tarner, vozikao je rendžere po celoj oblasti više od nedelju dana, pa mu se u poređenju s tim njegova redovna putnička linija od Klejtona do Kejsa činila kao praznik u poređenju s ovim. Smatrao je da rendžeri treba da putuju jašući na konjima, iako mu je Tetis poverio da oni dilažansom idu prurušeni u putnike ne bi li lakše iznenadili one koje su gonili. Ali uprkos toj lukavoj ideji, od kako su krenuli iz Fort Dodža, prešavši stotine kilometara duž severozapadnog i severoistočnog dela Ljana Estakada, nisu dosad primetili nijednog Komančerosa.

Tetisove ambicije nisu bile velike. Želeo je da uhvati bar jednog bandita i da ga dovede u Fort Dodž živog kapetanu Kvinu. Sećao se one noći kada mu je Kvin saopštio novosti, koje je upravo primio sa severa, a one su nagoveštavale da su posle relativno dugog perioda priličnog mira u toj oblasti, Komančerosi opet u pokretu, te da se pojavljuju na tržištu oružja i kupuju sve oružje i municiju koje mogu nabaviti. Te glasine su pokrenule Tetisa. On je bio jedan od malog broja onih koji su verovali da su Komančerosi brojni i jaki, a ne tek mala banda nedisciplinovanih odrpanaca. Pomisao da se Komančerosi naoružavaju modernim oružjem i svest o tome šta bi moglo značiti za severni Teksas, u kome su živeli najbrojniji imućni rančeri, davala je naredniku snage da izdrži sve dok ili ne padne od iscrpljenosti ili bude opozvan od strane kapetana Kvina.

Prodrmusao je i probudio svoje pomoćnike kada se dilažansa zaustavila. Trbušasti Meksikanac izišao je da ih pozdravi, držeći u ruci fenjer u kome je plamen bio zaštićen od vetra.

– Dobro večer, senjori – osmehnulo se kada je Tetis ukrućenih nogu izišao iz dilažanse. – Dobro došli.

– Gde je stari Šafter? – upita vozar Džek Tarner, skačući sa svog sedišta i otrešajući šeširom prašinu sa svoje odeće.

– Senjor Šafter se danas popodne razboleo – reče Meksikanac. – Ali ništa se ne brinite! Za vas je sve spremno. Uđite u postaju i smestite se dok ja ispregnem i namirim zapregu.

Trupćući nogama, tri putnika i vozar udoše u osvetljenu zgradu. Rendžer Džordan je zevao, još bunovan od sna. Tetisovo kao čelik tvrdo lice izgledalo je sivo pri svetlosti svetiljke. Unutra se nalazio veliki sto i nekoliko klupa. Nije bilo nikoga. Tetis skide šešir, a Tarner lupi šakom po stolu i pozva kuvara.

Iz kuhinje se niko nije pojavio.

– Neće li nam sada reći da je i Sem Koster bolestan? – progunda vozar i uputi se ka vratima kuhinje. Zastao je kao ukopan jer se, zveckajući mamuzama, na vratima pojavio nepoznat čovek. Bio je odeven kao Meksikanac, ali su crte njegovog lica govorile da je belac. Imao je čvrstu bradu i svetlu kosu. Oči su mu bile bezizrazne, a usne stisnute u crtu. Preko ramena nosio je dugačak bič, obmotan u krug.

– Gospodo – rekao je slabim stranim naglaskom. – Narednik Tetis i njegovi prijatelji, ako se ne varam?

Tarner se zablenuo u njega, a onda se okrenuo i opazio kako narednik pruža ruku ka revolveru. Krik mu je zastao u grlu. Nije znao šta se događa, jer do tada nije video nijednog Komančerosa. Ali narednik Tetis jeste. A onda su oni nagnuli sa svih strana i na kraju ih je u odaji bila petnaestorica, tako da se oko Tetisa i njegovih pomoćnika stvorio krug ljudi koje su s pravom zvali šljamom ove zemlje i kugom. Komančerosi iz Ljana Estakada!

Čovek s bičem nastavio je da se smeši, dok je nekoliko Komančerosa razoružavalo Tetisa, Henrija i Džordana. Narednik je stajao ukrućen kao Indijanac vezan za stub smrti, dok ga je jednooki bandit pretresao. Našao je narednikova dokumenta i pružio ih čoveku sa bičem koga su ostali oslovljavali kao Kantora. Ovaj prelete preko pruženih mu papira, zatim diže pogled, a oči su mu sijale. – Tako je – reče. – Ovo je rendžer koga zovu „lovac Komančerosa“.

Tetis je prkosno digao glavu i čekao sudbinu. Znao je da je već mrtav čovek. Preostalo mu je samo da pokuša da umre dostojanstveno. I da pokuša da sačuva živote mladića koji su bili s njim.

Kantor zamahnu bičem, koji se zasekao u narednikov obraz do same kosti. Narednik posrnu od udarca, ali se ubrzo ponovo uspravi, iako mu je krv brizgala niz lice i slivala se na prašnjavu kožnu jaknu.

– Gospode bože! – zavapi vozar, a mladi rendžer Henri počeo da drhti od užasa i slutnje šta predstoji.

– Hrabro, rendžeri! – uzviknu Tetis i mladić uspe da potisne svoj strah.

Komančerosi su se osmehivali od zadovoljstva kao čopor divljih pasa na tragu ranjenog jelena. Strah žrtve ih je uzbuđivao. Kantor polako pride Tetisu i pogleda ranu od biča. Onda pljunu naredniku u lice. Reagujući nagonski, Tetis zamahnu da ga ošamari, ali Komančeros naglo ustuknu i udari drškom biča Tetisa po glavi. Ovaj pade i pridrža se rukama o tle. Kantor se okrete ostalima: – Neki od vas su verovali da je „lovac Komančerosa“ čovek od čelika. Ali, vidite, on kleči i krvari kao svi ostali. On je samo običan čovek.

– Pusti moje ljude na slobodu – promrmlja Tetis. – Oni su tek dečaci.

– Zaista? E, pa, ja verujem u ono što je rekao jedan naš veliki general iz građanskog rata Kaster, kada je naredio da se u reku bace bebe Indijanaca: „Mala štenad postaju veliki psi“.

Tetis podiže pogled ka Kantorovom licu. Poželeo je da samo na minut ostane nasamo s njim pre nego što umre. Minut bi bio dovoljan da se osveti toj zveri u ljudskom obliku. Lagano, umorno ustao je na noge. – Vi ste nas čekali? Spremali nam zasedu?

– Naravno – odvrati Kantor, igrajući se bičem. – Vetar donosi šapat do naših ušiju, rendžeri, pa nam je tako do neo i vest da si nam ti na tragu.

Tetis raširi ruke: – Ovi mladi ljudi i vozar ne mogu ti naškoditi. Sve što tražim je da ih pustiš na slobodu.

Kantoru je, čini se, odjednom dosadilo da dalje razgovara. Pokazao je drškom biča na Tetisove pratioce i oštirim glasom naredio:

– Pobjite svinje!

Uz prigušen krik besa Tetis se baci na vođu Komančerosa. Ovaj put Kantor nije bio dovoljno hitar i narednik ga ščepa rukama za grlo. Snažni, košcati prsti stisnuli su mu vrat. Kantor zastenja i pade na sto, a Tetis preko njega. Banditi u sivim kišnim ogrtačima nagruše na Tetisa, udarajući ga pesnicama i drškama revolvera sve dok stisak njegovih ruku nije popustio i narednik se kao krvavo klupko skljkao na pod.

Iskolačenih očiju i masirajući rukom vrat, Kantor je uz pomoć svojih ljudi uspeo da ustane. Onda je snažno odgurnuo od sebe one koji su mu pomagali i zagledao se u pretučenog na podu. A zatim je promrmljao nešto na nekom nerazumljivom jeziku, koji su njegovi ljudi očito dobro razumeli. Ležeći na podu, upola pomračene svesti, Tetis ih je čuo kako se kreću, a onda je čuo krike i grebanje čizama po podu, kada su Henrija, Džordana i Džeka Tarnera silom izvukli iz prostorije!

– Naredniče! – vapio je Majk Henri. – Ne dajte im da me ubiju! Pomozite mi, naredniče!

Tetis je nemoćno stisnuo pesnice. Vreme kao da je stalo dok je on ležao i čekao ono što je znao da će neumitno doći. A onda je čuo stravične, neartikulisane krike užasa i bola. Trojica izvučenih iz zgrade sada su osetili strašnu, završnu lekciju o tome šta se događa kada se padne u ruke Komančerosima.

Onda su i njega dohvatile nemilosrdne ruke i narednik je svesno blokirao svoju svest. Bio je to trik da se čovek ponese s neizdrživim bolom, koji je

naučio od jednog starog Apača. Hteo je da smrt dočeka smireno i hrabro.

IV

Holidej je izbegavao da pije s ljudima koji mu nisu bliski. Ali poziv Emila Tonkina nije ovaj put mogao da izbegne. Znao je da bi mu banditi to zamerili, a usred njihovog gnezda nije želeo ništa da rizikuje. Uzeo je ponudenu čašu viskija i primetio da i ovde, kao i svugde, piće čini atmosferu za stolom boljom.

Onda je u prostoriju ušao Džoni Rembl i rekao Holideju da ga Kardinel zove u svoju sobu.

Dok su se penjali uz stepenice on upita Rembla:

– Zar nešto nije u redu?

– Ne. Kit prosto želi da te upozna s jednim čovekom.

Holidej se namršti. – S onim što je došao jutros?

– Da.

Velika petrolejka bacala je senku na zidove. Prošli su pored porodičnog stabla izrezbarenog u drvetu na kome je Engus Kameron urezao rodoslov svoje škotske porodice, a koji je bio izrešetan kuršumima prilikom jedne od opasada u prošlosti. Prošavši kroz dugačak hodnik na kraju stepeništa pokušali su na vrata Kardinelove sobe i ušli.

Stojeći kraj otvorenog prozora kroz koji se video pun sjajan mesec, Kardinel i njegov gost okrenuše se da ih dočekaju. Čovek u sivom izgledao je odmoran i opušten, ali kao da je i dalje do njega dopirala ledena hladnoća, neka grozna jeza.

– Ah, Džoni, lepo je od tebe što si došao. Hteo bih da te upoznam s Kertom Nesinom – Kardinel je to otežući izgovorio, a onda se obratio došljaku. – Kerte, ovo je čovek o kome sam ti pričao – Džon Holidej.

Nepoznati nije pružio ruku što je i Doku sasvim odgovaralo. Umesto toga Nesin je samo kratko klimnuo glavom i promrmlija nešto što se moglo razumeti kao „milo mi je“.

– Kert je čovek posebnog soja – objasni Kardinel Doku. – On se bavi biznisom... trgovinom konjima i puškama. Naspi nam po jedno piće – obrati se Remblu – dok ja Holideja uputim u stvar, hoćeš li?

– Naravno, Kite – Rembl se uputi ka ormariću s pićem. – Sedi, Džoni.

– Holidej je dobar čovek, Kerte – reče Kardinel kada je zapadnjak seo.

– Ako ti tako kažeš, Kite, onda je sigurno tako – odgovori Nesin. Onda se nasmejao, uhvativši Dokov ispitivački pogled. – I vrlo radoznao, ako ne grešim, mister Holideje?

– Ne grešite, složi se Dok. – U čemu je stvar, Kite?

– U puškama.

– Puškama?

– Da, puškama – Kardinel uze čašu od Rembla. – Da budem precizan, o repetirkama marke „vinčester“, najboljim puškama koje su ikada konstruisane. Mister Kert, koga ovde vidiš, želi da kupi veliku količinu tih pušaka.

Holidej klimnu glavom. Kardinel se ponašao kao da celu tu priču smatra rutinskim poslom, ali je Holidej osetio da je u pitanju nešto krupno i da bi on tu trebalo da odigra svoju ulogu.

Kardinel srknu piće, a onda stavi čašu na sto i priđe ležerno prozoru. – Jesi li ikada čuo za čoveka po imenu Leo Greks? – upita.

– Ne. Ko je taj?

Kardinel se nasmeja: – Fino pitanje. Šta bi ti, Džoni, rekao: ko je Leo? – obrati se Remblu.

– Pa, mislim da bi za početak bilo dovoljno da kažem kako je to jedan pogani i lukavi lovački pas – osmehnu se Rembl. Onda mu se lice odjednom izmeni i on, otkopčavši košulju, otkri ružan ožiljak koji mu se pružao donjim delom grudnog koša. – To je od starog Lea. Neka vrsta večnog poklona za uspomenu. Ispalio je dva metka u mene svojom debelom šapom, pa sam zbog toga odležao šest meseci. Doktori su me celog prekopali dok su mi izvadili tanad.

Počeo je da zakopčava košulju i nastavio: – Ali to ti neće objasniti ko je Leo. To ti govori samo šta može da ti učini ako mu staneš na žulj. Dobro, da skratim, Leo je razbojnik, ali razbojnik posebne vrste. Njegov je specijalitet oružje. Ako ti je potreban mali „derindžer“ s dve cevi ili top, svejedno samo potraži Lea. Razume se, kad mu plaćaš drži novac u ruci sve dok ne dobiješ robu, ili će te Leo prevariti ako za to postoji i najmanja šansa. Je li tako, Kite?

– Tačno tako – potvrdi Kardinel. – Vidiš – obrati se Holideju – Džoni i ja smo radili za Lea pre nekoliko godina. Bili smo razumni i vredni momci, ali neiskusni Leo bi nas svaki put prevario kad bi bili makar malo neoprezni. Dolar ovde, dolar onde, pa stotina тамо... Ali jednom je pokušao da nam

digne cele dve hiljadarke i to kada smo rizikovali glave prevozeći neke puške preko granice u Kanzas za pleme Čikava...

– Prodavali ste oružje Indijancima – zapanji se Dok.

– Nov čovek, Kerte – objasni Kardinel kada je Nesin oštro pogledao Holideja. – Još nije sasvim prilagođen, ali shvatio je već ono što je glavno.

– Ne moraš da me pravdaš, Kardinele – reče Holidej. – Prodaja oružja Indijancima je podao i nitkovski posao i ne ustručavam se reći da to može raditi samo čovek koji je nisko pao.

– To ti misliš, Džoni – glas Kita Kardinela poštade oštar. – Pošto si nov član u našoj bandi, Džoni, nisi imao prilike da čuješ kako vojska postupa s Indijancima i kako ih masakrira svaki put kada dobije priliku. Zato svaki čovek koji ima nekakvog smisla za pravdu mora biti na strani Indijanaca.

Holidej se načini da prihvata ovo obrazloženje. Morao je ostati neiskusan u očima ovih ljudi. – Dobro, dobro, ne hvataj se odmah za gušu – rekao je pomirljivo. – Govorili ste nešto o puškama?

Kardinel zavuče palce u opasač. – Pričao sam o tome kako je Leo više puta pokušavao da nas prevari za novac, pa smo odlučili da mu se revanširamo. Ali on je bio mnogo pametniji od nas i kada smo pošli da mu ispraznimo kasu uleteli smo u zasedu. Džoni, Tonkin i ja zaradili smo po koji kuršum, a trojica mojih ljudi nisu iz tog okršaja izvukli živu glavu.

– Po tome što si rekao, Greks je prilično nezgodan partner u trgovanju, Kardinele.

– Tako je. Ali on u ovom času ima kod sebe u Heću na lageru dvesta izvrsnih repetirki, za koje čeka pogodnu priliku da ih prebaci na jugozapad Čirikava Apačima u Novom Meksiku. A mister Kert koga vidiš, želi da se domogne tih pušaka.

– Ako je tako, zašto se ne obrati Greksu lično?

Nesin sleže ramenima, ali Kardinel odgovori umesto njega: – Leo neće da trguje s ljudima kao što je Kert.

Holidej zažmiri. – Hoćeš da kažeš da će radije prodati puške crvenokošcima koji će tim puškama ubijati belce nego vama? Zašto, Nesine?

– Upravo sam hteo da dodem na to – promrmlja Kardinel, dižući čašu s viskijem prema svetlosti, uživajući u prelamanju svetlosti kroz viski. – Kert je Komančero.

Mrtva tišina.

Reč „Komančero“ lebdela je kao sablast u tišini odaje, kao eho udaljene eksplozije. Komančero! Komančero je bio čovek koji je živeo i trgovao s Komančima, bio je bandit, ubica, kidnapir...

– Tvoj novi čovek je šokiran – izusti Nesin konačno. – Mislim da on nije čovek koji nam treba.

– Naravno da je zaprepašćen – potvrdi Kit. – Ali je ipak onaj koji nam treba.

– Za šta sam vam ja to potreban? – upita Holidej.

– Da nam pomogneš da stavimo šapu na Greksov lager pušaka. Nesin smatra da mu samo mi te puške možemo nabaviti. Spreman je da plati toliko da nam to bude dovoljno za dug udoban život.

– Nisam ja čovek koji vam treba – reče Dok.

– Upravo jesi – bio je uporan Kit. – Smislio sam plan za starog Lea, Džoni boj, koji će nas odvesti do njegovog skrovišta. Ali za njega mi je potreban čovek koji ume da se snađe, a koga Leo ne poznaje. Zato moji momci otpadaju a ti se odlično uklapaš. Leo te ne poznaje, a vešt si imaš pošteno lice.

Zapadnjak se zamisli. Po Kardinelovim očima video je da je ovaj rešio da sprovede svoju zamisao po svaku cenu i dalje opiranje predstavljalo bi opasan rizik. Ali ako je već tako, mislio je dalje, iskoristiće tu priliku da kazni Komančerosu i njihove bezobzirne pomagače, a istovremeno da sebe rehabilituje pred zakonom. Ali moraće biti vrlo lukav da ni Kardinel ni Nesin ne prozru njegovu nameru.

– Mogao bih, ali ne znam da li hoću – reče neodređeno Holidej.

Na njegovo iznenađenje, Kardinel samo sleže ramenima i osmehnu se. – Dobro, ja nisam od onih koji guraju čoveka da čini nešto protiv svoje volje.

Dok ustade. – Ne ljutiš se? – upita.

– Ni najmanje. Žao mi je samo što sam te pogrešno procenio.

Holidej se namršti. – Hoćeš da kažeš da si me procenio kao čoveka koji bi bio spreman da proda oružje Komančerosima?

– Ne, nego kao čoveka koji ne zaboravlja brzo učinjene usluge.

Kardinel je to izgovorio smireno, ali je iza toga Dok osećao lukavstvo. Odvratio je istom merom, praveći se da su ga pogodile Kitove reči. – Dobro, onda mi reci šta ti smatraš poštenim uzvraćanjem za spasavanje od prisil-

nog venčanja. Ja sam ti ipak spasao život.

– Takve stvari se ne mere na gram. – Kardinel se dodirnu rukom po grudima. – To zavisi kako čovek tu oseća. Niko ti ne može dati osećaj da uzvратиш za učinjeno. Vidim da ti nemaš to u sebi, Džoni, i ne govorimo više o tome. Smisliću neki drugi način da sredim Greksa.

Dok oceni da je vreme da se ova igra okonča. Odglumio je da ga je Kardinel svojom logikom priterao uza zid. Dugo je lutao pogledom po prisutnima, od jednog do drugog, a onda je lagano prišao sredini sobe i uzeo čašu. Trojica bandita su ga ćutke posmatrali dok je prinosio čašu ustima i sasuo piće u grlo.

– Neću dozvoliti nikome da kaže kako Dok Holidej ne vraća svoje dugove – rekao je tobože uvređeno, opazivši kako se Kardinel pritajeno osmehnuo.

V

Legendarni Kit Karson bio je jedan od malobrojnih heroja Dalekog zapada koji su uspeli da do kraja svog života ne postanu žrtve skandala, promašaja i mnogo čega drugog što je uništilo većinu čuvenih zapadnjaka. Karson je kod svojih sugrađana sačuvao sliku čoveka jasnih poštenih očiju, hrabrog i karakternog zapadnjaka do kraja svoje karijere i zato su građani zemlje kojoj je pomogao da sa stepena divljaštva zakorači na put civilizacije, odlučili da mu odaju počast i nagrade za njegova dela tako da ostane sačuvan u sećanju budućih generacija.

Ulica Karson u Heču međutim jedva da je činila čast velikom zapadnjaku.

Njoj bi više odgovarao naziv „Paklena ulica“. Heč je bio veliki grad, koji se širio na obodu prostrane ravnice, ali kao i većina teksaških gradova, i on je imao svoju ružnu stranu, a to je upravo bila ulica Karson. U njoj kao da sunce nikada nije sjalo, njom su defilovali poslednji odrpanci a sa svih strana pružale su se ruke prosjaka. Ovde su carevali propalice, mešetari i svakakvi drugi nevaljalci. I svi su jurili za bilo kakvom zaradom.

Šta je u tom mnoštvu značio jedan prosjak više?

Izgleda da ga niko nije čak ni primećivao dok je išao kroz maglu na obali reke da bi zauzeo svoje prosjačko mesto na jednom praznom kućnom pragu. U prljavom odelu, sa velikim šeširom čiji mu je obod skrivao lice, sa grubo ispisanim rečima na tabli koju je nosio, a koja je obaveštavala da je taj jadnik slep, seo je, držeći u ruci limeni lončić. Da se neko trudio da ga bolje zagleda možda bi prava istina bila otkrivena. Jer taj prosjak je imao dvadeset godina, a ne šezdeset kako se pravio da izgleda, a iza zamagljenih naočara njegov pogled je bio bistar kao pogled skola.

– Hej, pogledaj onog starog lupeža – dobacio je jedan ulični mangup svoje drugu. – „Ja sam slep“ – pročitao je naglas. – Kladim se da je slep od pijanstva!

– Udelite slepima – zavapio je prosjak rapavim glasom i zazveckao novčićima u svom lončiću. – Udelite starijima, gladnima i slepima! – Bio je to u stvari Boston Flojd, kome je bilo određeno da izigrava slepca. A on je oduvek gajio potajnu želju da bude glumac

i ovo je bila njegova prva uloga. – Otvorite vaša srca i budite milostivi prema bratu u zlehudoj nevolji!

Prolaznici su se, međutim, surovo otresali na njega. A pola sata docnije iz mutno osvetljenog salnna „Slomljena grana“, koji se nalazio pola bloka dalje, izišao je čovek s najtvrdim srcem u Heču – debeljko koji je na glavi nosio visoki cilindar. Želuca punog ljute, masne hrane i jevtinog viskija, koji mu se posle sastanka s Kiti, zvanom „Kiti pedeset posto“ činio još jevtiniji, Leo Greks je navukao rukavice i sačekao svoje telohranitelje pre nego što će poći ulicom ka uglu.

– Imam ženu i tuce dece – bogoradio je prosjak. – Otvorite vaša srca i vaše kese nesrećnicima...

Greks je u džepu potražio kutijicu s burmutom i zastao pred jednom pekarom prepunom finog, rumenog peciva. Otvorio je burmuticu i ušmrkao u svaku nozdrvu malo burmutnog praha, a potom nekoliko puta gromko kihnuo.

– Hej! – povika prosjak prestrašeno. – Je li to neko pucao?

Stojeći blizu prosjaka na uglu, Holidej mu, zaklonivši usta šakom, šapnu muklo:

– Zaveži, Flojde! Uplašićeš ga.

Boston Floyd se poslušno sav skupi na svom mestu i počeo ponovo tihim glasom da bogoradi i zvecka limenim lončićem. Leo Greks je još jednom kihnuo, a onda produži da hoda ulicom. Išao je gordo uspravljen, isturenih prsiju, a još više trbuha, a njegovi sitni koraci odzvanjali su po drvenoj podlozi.

Greks je sebi mogao da dopusti luk-suz da nosi najbolja odela i da se hrani

u najboljim gostionicama, ali se osećao kao kod kuće samo u sporednim ulicama. One su celog života bile njegov dom i on se nikada nije prijatno osećao među obrazovanim i ugladenim svetom. Bio je moćan i spretan stari nevaljalac koji je jednakom lakoćom skupljao novac i neprijatelje. I kao i svima njemu sličnima, dopadalo mu se da pokazuje svoju superiornost nad odbačenima i prokaženima.

– Ja sam slep – ponavljao je prosjak dok se Greks praćen četvoricom telohranitelja približavao uglu. Vrhom prsta dodirnuo je tablu na svojim grudima i nastavio. – Budite milostivi...

Pet pari kameno tvrdih očiju pogledalo je ovlaš kada je prosjak ustao na noge. Ali telohranitelji, koji su dano-noćno brinuli o sigurnosti svog poslodavca, nisu uočili ništa alarmantno u izgledu jednog dronjavog slepca, pa okrenuše odmah glave na drugu stranu.

– Udelite milostinju – ponovio je prosjak još jednom kada je petorka bila ispred njega, a onda je iz košulje trgao desnu ruku. Pri mutnoj svetlosti blesnuo je vrh oštrog noža.

Oštrica se spustila prema sleđenom srcu debelog Greksa. Ali u tom trenutku jedan visoki nepoznat čovek, koji kao da je s neba pao, skočio je između zbunjenih telohranitelja i udarcem ruke odbio ubod smrtonosnog noža. Prosjak se zateturio i Greksov spasilac ga udari pesnicom od čega prosjaku spade šešir s glave i naočare s lica. Pred skamenjenim Greksom i njegovim smuvanim telohraniteljima stajao je sada jasno otkriven dobro poznati Boston Floyd. U sledećem trenutku mladi bandit se već izvio i nagnuo u

beg, a nekim čudom nepoznati čovek se zapleo među Greksove telohranitelje, kada su oni potegli revolvere i pokušali da nanišane na mladića, koji je bežao glavom bez obzira. I kada je ulicom Karson odjeknuo prvi hitac, najživahniji slepac i prosjak u Heču već je bio nestao iza ugla jedne sporedne ulice.

— Za njim! — grmnuo je plećati Storn Bičer, ali mu je stranac zapreo put.

— Zar nemaš nimalo soli u glavi, čoveče? — dreknuo je na njega Dok Holidej. — Neko je potegao nož na vašeg poslodavca, a ti hoćeš da pođeš u poteru za njim i da ostaviš gazdu nezaštićenog! Otkud znaš da u blizini nema još jednog koji baš to i čeka?

Telohranitelji pokunjiše glave kao ovce i pokorno klimnuše glavom. Drhteći kao prut, Leo Greks je zurio u naočare i šešir koji su ležali na trotoaru ispred njegovih nogu, dok su ga telohranitelji zaštitnički okružili. Kada je konačno digao glavu, njegov nepoznati spasilac se već udaljavao.

— Hej... — čekaj malo, čoveče! — doviknu mu Greks.

Holidej uspori. — Da?

Greks žurno pođe za njim, hvatajući se u hodu za novčanik. On nije bio ni najmanje velikodušan ali je veoma cenio sopstveni život. — Kako se zoveš? — upita ga dahćući.

— Rivers.

— Dobro, Riverse, neću da dozvolim da neko kaže kako je Leo Greks nezahvalan. Da nije bilo tebe ja bih sada već ležao mrtav... ili na samrti. — Dobar je prekoran pogled svojim telohraniteljima, a onda pruži spasiocu smo-

tuljak novčanica. — Evo, Riverse, sto dolara za uslugu.

— Zadrži samo svoj novac.

Greks zatrepta. — Šta?

— Nisam to učinio zbog nagrade.

— Ali spasao si mi život! To sigurno zaslužuje da učinim nešto za tebe.

— Ja ne mislim tako — reče Rivers, alijas Holidej. A onda, kada se okrenuo, zateturao se i naslonio na zid.

— Šta ti je? — upita ga Greks. — Da te onaj nitkov nije ranio?

Holidej odmahnu glavom, podiže je gordo i procedi. — Ne, nije me ni dotakao. To je... zato što već dugo nisam jeo...

— Izgladneo je — konstatovao je Greks s nevericom. — Jadnik je bez para i izgladneo na smrt, a suviše je gord da bi uzeo novac koji je zaslužio kao nagradu što je jednom čoveku spasao život! — Greks zastade za trenutak da bi duboko udahnuo pre nego što je optužujućim pogledom odmerio svoje čuvare, koji su otvorenih očiju zijali u nepoznatog. — Kako je to moguće da ja vama, nesposobnjakovićima plaćam čitavo bogatstvo da me čuvate, a onda se posle toga odjednom odnekud pojavi potpuni stranac, rizikuje život da bi spasao moj i posle toga odbije da primi bilo šta kao nagradu? Recite mi kako je to moguće? Jeste li vi ljudi istog soja ili je on stvoren od nečega što ja do sada nisam nikada video?

Telohranitelji su mudro ćutali.

— On je čovek, pravi čovek, eto u čemu je stvar — odgovorio je Greks samome sebi. Onda se okrenu ka Holideju i s puno autoriteta nastavi. — U redu, momče. Znam da ne želiš ništa da primiš od mene, ali moraćeš. Kao prvo,

odvešću te na najveću večeru s ove strane reke Misisipi, a posle toga razgovaraćemo o tvojoj budućnosti. Ti to još ne znaš, ali život koji si spasao nije bilo koji život! To je moj život, a ja mogu da ti pomognem, momče, i ja ću ti pomoći da postaneš neko i nešto! I zato neću više čujem ni reč protivljenja, jesi li me razumeo?

Tobožnji Rivers izgledao je slab da bi se protivio. – Vi ste izgleda ozbiljan... pravi čovek, mister – uspeo je da izusti, a onda se opet naslonio na zid i Storna Bičera da ne bi pao.

– Sklanjajte se s puta! – razderao se Greks na gomilu radoznalaca koji su se okupili da vide šta se desilo i gomila mu odmah načini prolaz, kroz koji je prošao najpre Dok Holidej, heroj ulice Karson.

*

Prošao je ceo jedan dan pre nego što je Leo Greks dozvolio Holideju da se slobodno kreće kroz njegovu veliku, staru kuću na reci, a još druga dva dana pre nego što mu je poverio i jednu reč o poslu s puškama. To se desilo tek pošto mu je Holidej priznao da ga u Koloradu gone predstavnici zakona i da bi bio srećan da prihvati bilo kakav posao koji bi mu on, Greks, eventualno ponudio. Da! Leo Greks je imao samo jedan posao za jednog simpatičnog, odlučnog mladog čoveka, koji mu je spasao život, a taj se posao sastojao u nečem potpuno novom za tog spasioca: u trgovini oružjem. Tobožnji Rivers napravio se da je poprilično impresioniran i priznao je da mu trgovina oružjem izgleda kao veliki napredak u odnosu na sitne krađe stoke, ko-

je su ga održavale u životu tokom poslednjih, za njega zlosrećnih godina. Greks mu je onda, u jednom trenutku, obazrivo postavio pitanje da li ima nekih rezervi u vezi prodaje oružja. Apačima, jer mu je to bilo važno da zna pre nego što ga u potpunosti uputi u biznis i pokloni mu svoje poverenje. Rivers, odnosno Holidej, odvratio je osmejkom:

– Novac je novac – rekao je. – Kako se do novca dođe nije uopšte važno, samo ako ga ima dovoljno i u pravo vreme.

Te noći Greks i šestorica njegovih pomoćnika odveli su Holideja u jednu sumornu kuću, u stvari stari magacin na obali reke, nedaleko od ulice Karson. Pod magacina bio je upola pokriiven blatnjavim balama pamuka, koje su bile idealno skrovište za veliku koloniju pacova, a podrum ispod toga bio je pun dugačkih drvenih sanduka. Sanduka je bilo ukupno četrdeset i nosili su oznaku: „Fabrika oružja Masačusets“.

– Ovde leži veliki novac, mladi čoveče – izjavio je ponosno Greks, a njegovo mesnato lice zasjalo je pri žučkastoj svetlosti lampe kada je iz jednog sanduka izvadio potpuno novu, tovatnom mašću konzerviranu „vinčesterku“ i zadržao je u ruci pred Holidejevima očima. – Šta misliš, koliko će vredeti ova pošiljka pušaka onim krvoločnim psima?

Holidej je prilično dobro znao vrednost pošiljke jer je Kert Nesin bio spreman da plati dvadeset hiljada dolara za to oružje, koje je trebalo isporučiti na određenom mestu, udaljenom sto pedeset kilometara od Heča. Međutim,

zavrteo je glavom, praveći se da nema pojma koliko može vredeti.

– Deset hiljada dolara – obavestio ga je Greks, potvrđujući time da su Indijanci bili tvrdi na novcu nego Komančerosi. – Sve što treba da uradimo je da ih iznesemo odavde prvom prilikom kada na obali ne bude nikoga. Istina, u poslednje vreme primećeno je da se rendžeri muvaju ovuda, kao da su nešto nanjušili. Ali čim moji ljudi jave da je put čist, mi krećemo!

– Vi ste veliki organizator, mister Grekse – pravio se tobožnji Rivers da je zadivljen.

Leo Greks je skromno priznao da je to tačno, ali da ga u poslednje vreme u tome nadmašuje njegov bivši ortak Kit Kardinel.

Posle toga događaji su se razvijali vrlo brzo. Kada je Holidej dojavio Kardinelu gde se nalazi skladište pušaka, dok su četiri Greksova čoveka sedela i igrala karte u podrumu velikog magacina čuvajući pošiljku pušaka, vrata su se s treskom otvorila i destorica do zuba naoružanih bandita utrčali su unutra, razoružali stražare, svezali ih i začepili im usta, a onda što su brže mogli natovarili sanduke s puškama u jedna velika teretna kola, koja su čekala pred vratima.

Prošlo je nekoliko časova pre nego što su stražari uspeli da se oslobode i dignu uzbunu. Razume se, to nije bila prava uzbuna, jer nisu mogli otići šerifu u Heču i podneti tužbu zbog krađe pošiljke pušaka, jer je ta ista pošiljka mesec dana ranije opljačkana iz voza koji je išao za Kansas. Ali mogli su zato da za rekordno kratko vreme otrče do Greksove kuće, što su i učinili.

No, na njihovu veliku žalost i iznenađenje, ustanovili su da njihov gazda nije tamo. Rečeno im je da je Leo Greks nešto ranije otišao u jedan bordel sa novim čovekom – Riversom. Ali kada su zatim otišli u taj bordel, tamo su im rekli da Greksa sedmicama nisu videli.

Tek tada je Greksova desna ruka – Storn Bičer – počeo da sumnja u Riversa i naredio je sistematsku potragu za njihovim gazdom.

Grekse su na kraju ipak našli, ali im je zato bio potreban ceo jedan dan. Bičer je našao svog poslodavca spetljahnog i uvezanog kao božićnog čurana tamo gde ga je Holidej ostavio – u jednoj staroj, polurazvaljenoj crkvi u ulici Karson. Tada je, naravno, već bilo suviše kasno.

Kada je Bičer pomogao svom zaprepasćenom, ukočenom poslodavcu, koji je psovao na sav glas, da izađe iz zgrade u kojoj su vernici nekada tražili oproštaj grehova, Kardinelova banda, tobožnji Rivers i dve stotine najnovijih „vinčesterki“ kretali su se punom brzinom kroz Donebito Voš, osamdesetak kilometara od Heča prema jugu. Donebito Voš bila je poslednja prirodna prepreka između retko naseljene oblasti oko Heča i prostrane susedne oblasti u koju se Leo Greks nikada nije usudio da uđe... Ljano Estakado, utočište Komančerosa.

*

Kardinelov smeh zvonko je odjeknuo u noćnoj tišini:

– Dao bih hiljadu dolara da mogu da vidim lice starog Lea kada bude shvatio šta se desilo. – Uvukao je glavu u

vrat i naduo obraze čime je dosta imitirao Greksov izgled i glasom sličnim Greksom progovorio! Moje puške! Ti kućkinci sinovi oteli su moje puške! Lupeži! To su oduvek bili i nikada ništa drugo neće ni biti! Ako postoji jedna stvar na ovom svetu koju ne podnosim, to je nepoštenje!

Banditi su se s uživanjem nasmejali. Kardinel namignu preko vatre Holideju, koji se takođe široko osmehivao. Bio je to njihov prvi pravi odmor od kako su pre trideset časova napustili Heč i uprkos forsiranom maršu i teškom terenu, svi članovi bande bili su veoma dobro raspoloženi. To je važilo i za Holideja, koji je izjahao iz Heča sa osećanjem olakšanja što je cela ova veoma drska i smela operacija bila izvedena bez prolivanja krvi.

— Reci mi, Džone — osmehnuo se Erik Votson — kako si uspeo da nagovoriš Lea da pođe iz kuće bez svojih telohranitelja?

— Lako. Rekao sam mu da sam našao jednog naivka za kartaškim stolom u salunu Mili Džener, te da će moći da ga pređe bar za hiljadarku, ali da će taj postati nervozan i nepoverljiv ako on upadne s grupom ljudi oko sebe. On je, to naravno progutao.

— Nikada nije mogao da odoli takvoj prilici — nasmeja se Emil Tonkin. — A sada je sam ispaao najveći naivac u Teksasu. Kladim se da će ga to peći do kraja života!

— Ustajte i poslužite se! — povikao je Džoe Meksikanac s mesta gde je na velikoj vatri spremao večeru. Ljudi pohitaše s limenim tanjirima koje im je Džoe napunio toplim ukusnim jelom.

Mesto na kome su se ulogorili nalazilo se u blizini jednog izvora usred grupe stena, gde ih je Nesin doveo kada se već potpuno spustio mrak. Mesec još nije granuo iznad obzorja i samo su krupne zvezde svetlucale na hladnom nebu. Već prvih nekoliko desetina kilometara koje su prešli od kako su stupili u Ljano Estakado, bilo je dovoljno da shvate zašto se ta neizmerna pustinja pokazala kao nenaorušivo utočište i za Komanče i za njihove gospodare Komančeroše.

Kada je Mesec izašao pustinja dobila je pitomiji izgled. Onda je u daljini zaurolao kojot. Kert Nesin naglo spusti svoj limeni lončić i osluškujući diže glavu. Ostali su ga radoznalo pogledali, a Kardinel upita:

— Indijanci?

— Moguće — namršti se Komančero.

Kardinel se osvrnuo oko sebe i pogleda svoje pratioce. Onda reče: — Šta imaš da umu, Nesine?

Komančero sleže ramenima. — Nešto sasvim nevažno, Kite. Nisam ti to ranije rekao, ali odnosi između nas i Indijanaca su u poslednje vreme nešto zategnuti. Kao što znaš, poglavica Crna Vrana i njegovi ljudi krađu stoku i raznu robu, koju donose nama, a mi dalje prebacujemo to našim vezama u Meksiko radi prodaje. Indijancima to plaćamo hranom, viskijem i našom zaštitom, ali u poslednje vreme Crna Vrana traži više od toga. Zahteva novac, pa čak i oružje... — Začutao je i pogledao u smeru odakle je doprlo ponovljeno zavijanje kojota.

— Ako je to neka grupa Indijanaca i ako nas otkriju moglo bi doći do gužve ako nanjuše da vozimo oružje...

– Do gužve? Kako? – upita Kit.

Nesin pokaza palcem na kola koja su se nalazila iza privezanih konja. – Crna Vrana ne zna ništa o puškama. Mi smo to držali u tajnosti, znajući da bi on tražio puške od nas. – U uglu usana pojavio mu se osmeh. – U stvari, naša velika potreba za oružjem potiče delimično otuda što nam je važno da ostanemo jači od Indijanaca. Razumeš?

– Mislim da razumem – odvrati Kardinel, a onda dodade: – Koliko je daleko mesto gde treba da se sastanemo s ljudima koji nose novac, Nesine?

Komančero pokaza neodređeno rukom prema jugu. – Stići ćemo do željezne kugle negde sutra popodne. Terk će nas tamo čekati.

– Odlično. I, od sada ćemo postupati oprezno. Ugasićemo vatru i udvostručiti stražu za slučaj da onaj kojot koji se čuo nije bio četvoronožna životinja.

Mogućnost sukoba sa Indijancima rashladila je malo dobro raspoloženje, ali čak i tako, uvivši se u svoju čebad, Holidej je lako zaspao. Bilo je to nešto neuobičajeno za njega, starog iskusnog zapadnjaka i čoveka naviklog na oprez. I začudo, te noći je i sanjao.

U snovima mu je došla devojka, koju je pre nekoliko godina upoznao u Feniksu, devojka crnooka i crnokosa i vitkog, lomnog stasa. Zvala se Džana i u treperavoj izmaglici sna približavala mu se lebdeći preko uglaćanog poda sale, a kosa joj je bila ukrašena belim cvetovima. U snu je izgovorio njeno ime, a nedaleko od njega Nesin, naslonjen na stenu i obmotan oko ramena plavim čebetom, iznenađenio je pogledao usnulog čoveka. Jer ime „Džana“,

koje je sišlo sa usana spavača, nije se moglo čuti svakog dana.

Holidej se potom umirio, a Komančero se vratio svojim razmišljanjima, bludeći u noć. Počeo je da duva hladan povetarac, donoseći s juga miris pustinja.

*

Kapetan nikada nije pio. Pa ipak, kada se ovakav dan bližio kraju, negde pred ponoć, osećao se kao da je pijan. U takvim trenucima imao je običaj da prekrsti ruke na prsima, navuče zgužvani rendžerski šešir niže na oči, digne noge u čizmama na pisači sto i pravi se da spava.

Ali ipak nije iscrpljenost bila to što je najviše opterećivalo kapetana Toma Kvina te preduge noći, nego gorčina zbog sopstvene nemoći. Toga dana video je tela koja su doneli od Šafterove poštanske stanice, jer je kapetan Kvin, kao komandant rendžera i tvrđave Dodž bio dužan da izvrši identifikaciju leševa.

Kon Tetis bio mu je jedan od najstarijih prijatelja u odredu. A Bet Džordan i Mek Henri bili su najmlađi rendžeri u tvrđavi. Sada su sva trojica bili mrtvi.

Kapetan pokuša da prevari sebe i da zadrema. Disao je duboko i pokušao da opusti svoje mišićavo pedesetogodišnje telo. Ali nije uspeo. Ostao je budan, znajući da razlog tome nisu bila samo izmrcvarena tela njegovih podređenih, nego i osećaj koji nije mogao da odagna kako se događa nešto što bi on trebalo da zna. Nešto krupno i važno.

Već nekoliko sedmica taj je osećaj pratio Kvina. Sve od trenutka kad je primio vest o velikoj krađi pušaka na železničkoj pruzi ka Kanzasu. A onda su se tome priključile i glasine kako su te puške prebačene preko granice, te kako su Komančerosi poslali agente sa nalogom da nađu i kupe nove količine oružja, a da su za kupovinu oružja zainteresovani i Indijanci, Apači i Komanči podjednako. Njegovi ljudi su ga obavestavali i o pojačanoj aktivnosti banditskih grupa. Nešto je lebdelo u vazduhu.

Ne mogavši da zaspi, Kvin najzad otvori definitivno oči, zabaci šešir unazad i neraspoloženo se zagleda u svoj pisaći sto, na kome su se, kao i na licu kapetana Kvina, urezali duboko tragovi vremena. Dvadeset godina je Kvin na istom izgrebanom stolu pravio beleške i zapisnike o mnogobrojnim zločinima, od velikih pljački i ubistava do sitnih pljački poštanskih kola, pa zločina izvršenih iz nekih suludih motiva, koje niko pod kapom nebeskom nije mogao shvatiti, a i onih izvršenih bez ikakvih povoda. Sada se, međutim, u samotnoj noćnoj tišini, nije sećao slučajeva koje je uspešno rešio, već pomisli na to šta bi se desilo da tada nije brzo i energično delovao. A direktan razlog njegovog lošeg raspoloženja ležao je na pisaćem stolu, ispred njegovih čizama, u obliku izveštaja o neobičnim događajima u Heču. Izveštaj je stigao istog dana, istovremeno kada i jedno pismo upućeno komandantu odreda rendžera. Znajući Kvinovo veliko interesovanje za Greksa, šerif iz Heča obavestavao ga je da je Leo Greks nadmudren od nekih nepoz-

natih osoba i da je iz njegovog područja ukradena velika količina robe.

Kapetan je znao da je jedina roba kojom je debeli Greks ikada trgovao, oružje i municija. To je već samo po sebi bilo dovoljno za brigu, ali mu je još više brige zadala šerifova poslednja rečenica, kojom ga je obavestavao kako je pre nekoliko dana neki čovek pokušao da nožem ubije trgovca Greksa. Napadač je uspeo da pobegne, ali je kružila priča da taj napadač nije bio niko drugi do Boston Flojd.

Za kapetana Kvina to je bio još jedan poznati delić mozaika koji je pokušavao da sastavi. Bacivši pogled preko odaye na zid gde su bile okačene poternice za poznatim banditima, kapetan zadržao pogled na slici mladog Bostona Flojda.

Od svog bekstva iz zatvora u El Pasu, gde je pre godinu dana uspeo da se dočepa šerifovog konja i utekne, Flojd je jahao s Kitom Kardinellom.

Kit Kardinell... Kapetan pređe rukom po čelu. Bio je umoran i na ivici iscpiljenosti, ali su se imena i pojmovi kovitali po njegovoj glavi: Greks... Kardinell... Flojd... „vinčesterke“... Komančerosi... Apači... Komanči... Tetis...

A, najzad, tu je bilo i to pismo. Pismo koje je potpisao izvesni Dok Holidej, koje je takođe prispelo iz Heča. Taj Holidej je javljao da je roba, ukradena iz Greksovog magacina, zapravo oružje, namenjeno Komančerosima. Obaveštavao je da je to jedinstvena prilika da se ta strašna organizacija otkrije i uništi.

Spustivši naglo noge na pod, Kvin pride vratima i širom ih otvori. Pred njim je zinula crna teksaška noć.

Udahnuo je duboko. Osećao je da mora doneti odluku. Radio je u poslednje vreme za deseticu i imao je dovoljno zadataka da svoje ljude zaposli mesecima unapred. Ali, znao je i da ti zadaci sada moraju čekati, jer mora poći krvavim tragom, koji će ga možda odvesti do Komančerosa.

U tvrđavi Dodž se pričalo da je kapetan Kvin njima opsednut, što on nije ni poricao. U pedesetoj godini života on je bio star čovek, istrošen obavljanjem najopasnije službe na Zapadu. Posedovao je malo parče zemlje kod San Antonija, gde se nadao da će se jednog dana povući i gajiti stoku. Ali je znao i da neće napustiti službu sve dok se ne uhvati u koštac s Komančerosima i ne uništi to osinje gnezdo. Komančerosi su bili njegovi najveći izazov i najveći neuspeh. Njegov ranč će morati da čeka dok ne očisti Teksas od onoga što je nazvao kugom iz Ljana Estakada.

Zevnuo je i proteglio se, a onda prešao preko vežbališta, do mesta za vezivanje konja. Odlučio je da pokuša naći trag Komančerosa. Ako ne kod Šafterove postaje, onda na nekom drugom mestu, jer mu je taj Dok Holidej u pismu tvrdio kako će za sobom ostavljati lako vidljiv trag. Verovao je da će taj trag naći, iako su Komančerosi dolazili i odlazili kao duhovi.

VI

Sutradan oko podne Dok Holidej je shvatio šta su stari zapadnjaci podrazumevali kada su govorili o pravnoj ravnic. Sa suncem koje je grejalo kao užarena pećnica i peklo i nebo i zemlju i beskrajno širokim prostorom koji se

kao praznina pružao svuda oko njega, sada je osećaj bezgranične udaljenosti postao za njega vrlo stvaran. Nikada nije iskusio tako nešto.

Na nebu nije bilo nijednog oblaka. Celog dana ostalo je visoka, usijana, magličastoplava ploča. A noću se naglo pustinjom raširila hladnoća koja se uvlačila do kosti. Tu i tamo, s vremena na vreme primetili bi neku zverčicu, ali između toga činilo se da na neplodnom tlu nema života.

Lešinari su ih pratili celim, putem od Donebito Voša. Kružili su kao da vise na nekom nevidljivom koncu, okaçeni o visoko vrelo nebo, postavljeni kao preteći i neumorni posmatrači.

– Đavolje ptice – promumlao je Emil Tokin. – Od njih me podilazi jeza.

– Onoga tamo izgleda ne uznemiravaju – odgovorio je Holidej, pokazujući na Komančerosa.

– Izgleda da ne. A ako baš hoćeš da čuješ, čini mi se da bi se i lešinar naježio kad bi ga pogledao izbliza. Dajem ti reč, odahnuću kad se sve ovo završi.

– Svima će to biti drago, čak i Kardinelu – potvrdi Dok.

A posao je trebalo da bude okončan kada stupe u kontakt s čovekom koga je Nesin nazvao Terk. Kasno toga dana popodne ugledali su neobično oformljenu stenu, poznatu pod imenom „Železna kugla“. Teren oko granitne stene bio je prošaran tamnim tragovima bezbrojnih logorskih vatri. Ti ostaci vatrišta bili su jedini dokaz da je to mesto ikada posetilo ljudsko biće.

Železna kugla bila je pusta.

Kada se popeo na visoku stenu i s puno nade osvrtao se, posmatrajući prostrani predeo sa svih strana, Kert

Nesin je izgledao zbunjen, ali je ipak sišao i neodređeno odmahnuo glavom.

– Ne razumem – rekao je Kardinelu.
– Trebalo je da me ovde čekaju dok se ne vratim, bez obzira koliko to dugo trajalo.

– A ipak te nisu čekali? – primetio je Kardinel razdraženo. – I šta sada?

– Moramo da čekamo.

– Da čekamo? – prasnu Kardinel. – Koliko dugo?

– Ne znam.

– Dodavola – promrmlja Kardinel i pogleda prema jugu. – Koliko je daleko vaše skrovište, Nesine?

– Znaš da ti to ne mogu reći, prijatelju.

– Dodavola i s tim odgovorom! – planu Kardinel. – Napravili smo poslovnii sporazum i neko je nekoga prevario. Mogu da ti kažem da ne nameravam da sedim ovde i da se pržim, čekajući da se tvoji ljudi pojave. Preostaje nam, dakle, samo jedno: vozićemo puške dalje dok bude potrebno.

– To je nemoguće! – reče Nesin.

Kardinelove oči odjednom postadoše ledene. Koliko je Holidej mogao da primeti, od svih članova bande Kit je najbolje podnosio bezbrojne tegobe dugog putovanja. Budio se ujutru raspoložen, a osmeh mu nije silazio s lica sve do večeri, kada bi se, pripremajući se za noć, uvio u ćebad. Vozio je kola s puškama, goneći mazge koje su ih vukle kada je na njega došao red, držao je svoju smenu straže svake noći i nikada se nije žalio na kujanje. Sve je to dosad uveravalo Holideja kako naporno putovanje nije imalo nikakvog dejstva na vođu bande. Sada je, međutim, shvatio da mu je taj zaključak bio

pogrešan. I Kardinelovi živci bili su na četi vrućinom i avetinjskom atmosferom pustinje i to se pokazalo u njegovom iznenadnom izlivu besa.

– Nemoj mi reći da je to nemoguće, Komandero – rekao je autoritativno. – Ako ja kažem da ćemo poći na jug, onda ćemo poći na jug.

Nesin je odjednom omekšao i počeo da se izvinjava:

– Čuj, nisam hteo da budem osoran i uvredljiv. Mislio sam samo da bi moglo biti opasno ako krenemo dalje. Morash shvatiti kako je to kod nas. Tajnost je naše veliko oružje i nijednom došljaku nije dozvoljeno da pride blizu našeg skrovišta, čak i kada je u pitanju dobar prijatelj. Ni ja ne bih mogao da vam garantujem bezbednost.

– Vidi, vidi! Pa ti si potpuno promenio melodiju! Po onome kako si se u palati ponašao i govorio, ja sam pomislio da si ti među tvojima gazda! Hoćeš reći da je sve to bila samo šala?

Na te reči Nesin se trgao. Holidej je opazio da je Komandero bio dirnut u ponos ili, bolje reći, u taštinu.

– Pogrešno si me razumeo – odgovorio je Kardinelu – ako si shvatio da sam rekao kako sam ja vođa. Ja sam samo njegov zamenik. Ali uskoro ću postati vođa.

– Kako sada to? – upita jedan od bandita koji je pratio dijalog Nesina i njihovog vođe.

Nesin se napravio da ga nije čuo. Okrenuo se prema Kardinelu, a na licu mu se pojavilo nešto što je ličilo na osmeh:

– Prijatelju Kite, ne smemo da se svadamo. Uveren sam da se desilo nešto nepredviđeno. Moji znaju da ću do-

ći i neće dugo kasniti na mesto sastanka. Molim te budi strpljiv i sačekajmo još ovu noć. Ako ne dođu s prvim osvitom dana onda bih se možda usudio da neke od vas uzmem sa sobom i odvedem vas u našu bazu.

Kardinelu se to nije dopalo, ali se složio. Kada je posle nespokojne noći svanula zora, a na ravnoj pustinji oko njih nije se mogao opaziti nikakav znak života, atmosfera je ponovo postala naelektrisana. Nesin se izvinjavao i uvijao i pošto je s dosta diplomatske veštine uspeo da smiri nakostrešenog Kardinela, ponudio mu je da njega i još dvojicu njegovih ljudi povede na jug.

– A zašto ne celu grupu, zajedno s puškama? – upita ga Kardinel.

– Pokušao sam već da ti objasnim – odgovorio je Nesin nestrpljivo. – Naši ljudi su podozrivi. Oni ne veruju strancima, a grupa, brojna kao tvoja, mogla bi ih uzbuniti. Ako bismo se uz put sreli s patrolom Komančerosa, moglo bi se desiti da sam ja vaš zarobljenik. A toliki broj naoružanih ljudi za njih automatski predstavlja opasnost. To je drukčiji svet, Kardinele i morate pokušati da ga razumete.

Kardinel je još neko vreme nastavio da mu protivreći. Nije mu se svidela ideja da se razdvaja i svima je bilo jasno kako tu, na njegovoj teritoriji, nije Kertu Nesinu sasvim verovao. Ali kada Nesin nije pokazivao nameru da odstupa od svog stava i kada je sunce počelo sve žešće da greje, on je digao ruke i popustio. Dogovoreno je da Nesin i trojica s Kardinelom na čelu nastave put još pola dana, pa ako do tada ne nađu na Komančerosu, vратиće se na-

zad i povešće sa sobom i sve ostale ljude, zajedno s kolima i puškama. Tada će ili svi u grupi krenuti prema uporištu Komančerosa ili će odustati od posla i vratiti se kući.

Nesin je to spremno prihvatio, a onda ih je iznenadio predlogom da njega i Kardinela prate Džoni Rembl i Dok Holidej.

Kardinel je tome odmah prigovorio: – Džoni i Holidej su najsposobniji ljudi, Nesine i oni treba da ostanu ovde da paze na ljude i robu.

– Jasno je da ti o tome odlučuješ – rekao je Nesin svojim odmerenim glasom. – Ali ipak verujem da bi bilo najbolje ako bi oni pošli s nama.

Kardinel se namrštio: – Zašto?

– Uglavnom zato što u njih imam poverenja – rekao je Nesin, pogledavši Holideja, koji je stajao u blizini i pušeci slušao njihov razgovor. – A to ne bih mogao da kažem za ostale. Drugi razlog je da bi nam sposobni ljudi dobrodošli ako nešto pođe naopako.

– Govoriš kao da očekuješ nepravilike.

– Govorim da treba biti spreman na sve što može iskrsnuti.

Stisnutih vilica, Kardinel počeo da šeta tamo-amo. Vrtlog prašine digao se iza kola. Šef bande zastade i pogleda zapregu u trenutku kada su Džoe Meksikanac, Dešvud i Rad pohnitali da smire životinje. Onda se njegov pogled zaustavi na Holideju, pa zveckajući mamuzama, on se uputi prema njemu.

– Čuo si o čemu smo razgovarali, Holideje? – upita ga.

– Čuo sam.

– I šta misliš?

– Pitaš me za mišljenje?

– A šta bi drugo?

Holidej se jedva primetno osmehnuo:

– Malo sam iznenađen. Jer ti si obično uveren u ispravnost onoga što sam odlučio i ne tražiš mišljenje drugih.

– Pa, uglavnom i jesam, Holideje. Ali u ovom predlogu nešto mi ne miriše kako treba. Hoću da kažem: zar Komančerosi svaki čas kupuju puške u vrednosti od dvadeset hiljada dolara? Oni znaju da smo na putu, a ipak ih nema da se pojave. Zar je to način na koji se završavaju poslovi?

– Možda su, kako je rekao Nesin, običaji ovde drukčiji.

– Nisi baš od velike pomoći – uzdahnu Kit.

– Pa, pokušao sam da budem. Kako ja vidim stvari, sve zavisi od toga veruje li Nesinu ili ne.

– Naravno da mu verujem!

– Zašto?

– Zato što su Komančerosi van zakona. Kao i mi.

– Je li to jedini razlog?

– Za mene je to bio dovoljan razlog kad sam te vadio iz šapa budućeg tasta i zato se ne podsmevaj.

Zapadnjak se osmehnuo:

– Dobro si rekao, Kite. Ako mu već veruješ, onda mislim da možeš i poći s njim.

– Da li bi i ti pošao sa mnom?

– Pa, spreman sam da pođem s tobom, mada me čudi zašto me je Nesin izabrao. Nas dvojica se nimalo ne mišišemo.

– Mislim da je on više zainteresovan za tvoje oružje nego za tvoj lični šarm. – Kardinel je na trenutak zaćutao, a onda naglo odlučio: – Uostalom, šta, koga vruga, možemo izgubiti? Idi, molim te, pozovi Džonija, hoćeš li? A ja

idem da kažem Nesinu da ćemo poći s njim.

– U redu, Kite.

Posle petnaestak minuta njih četvorica se udaljiše. Nesin je jahao napred s Remblom, a za njima Kardinel i Holidej. Obazrevši se još jednom da osmotri siluete ljudi koji su ih gledali kako odlaze i kola s puškama, koja su se polako stapala sa sivlom horizonta ravnice, Doka Holideja počeo pritiskati slutnja da nešto sudbonosno lebdi nad njihovim glavama i da nikada više neće videti ljude koje su ostavili za sobom.

*

Žega. Prašina. Udaljeni horizonti...

To su bili njihovi stalni pratioci na dugom i sporom putovanju u dubinu Ljana Estakada. Oko podne, pošto do tada nisu videli nikoga sem pokatkad lešinara visoko iznad glave i ogolelih belih kostiju u vreloj pustinjskom pesku, neraspoloženje je polako preraslo u otvoreno neprijateljstvo.

Kert Nesin je radio na nabavci i kupovini pušaka još od one noći pre tri meseca kada je u Toli Kriku potražio Kita Kardinela i uverio se da će kupoprodaja pušaka biti vrhunski uspeh u njegovoj odmetničkoj karijeri. Nesin je bio mozak cele akcije i bio je vrlo ubedljiv kada je tvrdio da će, ako Kardinel pribavi puške, sve ostalo funkcionisati kao sat.

Jači sat! Kardinel je ljutito zavrteo glavom. Tri dana su jahali kroz pustinju a nisu videli ni vrh nosa nekog Komančera, a da se ne govori o dvadeset hiljada dolara! Kit je zurio u leđa Komančera koji je jahao pred njim. Ako

je Kert Nesin i osećao to neprijateljsvo iz svojih leđa, on to nije pokazivao.

Prešli su još stotinak metara, a onda Kardinel diže pogled preko Nesinovih leđa da bi osmotrio teren ispred njih. Ono što je video nije mu se nimalo dopalo. Nesin ih je vodio pravo prema skupini razbacanih stena. – Hej, Nesine! – doviknuo mu je. – Zar nije bolje da se držimo otvorenog prostora?

Nesin se okrete u sedlu.

– Nema problema, Kite. Iza ovih stena ima izvor. Tamo se možemo odmoriti i porazgovarati.

– Da znaš da hoćemo – odvrati Kardinel. Bacivši pogled na prevoj iznad tih stena, izvukao je pušku i položio je na jabuku sedla. Sledivši Kardinelov primer, Holidej i Rembl učinili su isto. Vrelina kao da se odbijala od stenja i udarala ih u lice kao udarac nečeg fizički opipljivog.

Onda je Nesin, nekako ukrućen u sedlu, odjednom digao ruku. Zaustavivši svog konja, Dok krenu pogledom u smeru u kome je gledao i Komančero i odjednom osetio kako mu se koža na leđima ježi. Neposredno pred njima, ocrtni na brdskom prevoju, na konjima su sedela šestorica konjanika u sivim ogrtačima.

Holidej je pokušao da smireno sebe uveri kako oni i traže Komančeroše, ali je od načina kako su ti ljudi sedeli na svojim konjima nešto u njemu zazvonilo za uzbunu. Slutio je opasnost. Bacivšu kratak pogled ka Remblu i Kitu primetio je da su i oni osetili isto, dok je ispred njih onaj koji je trebalo da bude najmanje uzbuđen i sam izgledao pomalo uplašen.

– U čemu je stvar, Nesine? – upita Kardinel.

– Ovo ne valja – čuo je nerazgovetan odgovor. – Onaj čovek s crnim šeširom je moj suparnik Vagner. On je bio protiv ove operacije s oružjem, zato što je to bila moja ideja.

– Pa šta on radi ovde? – upita Rembl.

– U patroli je – promumla Nesin. – Idem da razgovaram s njim. Štitite me, prijatelji, jer to je čovek kome ne verujem.

– Hej, ne žuri toliko – javi se Kardinel, ali se Nesin već udaljavao i kopita njegovog konja muklo su odklekivala po tvrdom tlu.

Uputivši svojim pratiocima opominjući pogled, Kardinel je digao pušku, ubacio metak u cev i uperio oružje u pravcu konjanika u sivom. Sledeći Kitov primer, Holidej je istovremeno razgibao ramena, osetivši kako mu niz kičmu curi hladan znoj. Obuzeo ga je osećaj nespokojstva, ali se tešio mislju da su pokraj njega dvojica revolveraša veštih na oružju i spremnih na sve. Ako bi se tih šestorica Komančerosa pokazali previše agresivnim, šanse nisu bile previše nejednake.

– Prihvati se trgovine oružja pa ćeš upoznati svet... promrmlja Džoni Rembl. – Upoznaćeš interesantne ljude, videćeš zanimljiva mesta, neće ti biti dosadno...

– Po izgledu nevaljalca Vagnera, cenim da bi on najviše voleo da nas vidi pod zemljom – dodao je Kardinel. I zaista. Konjanik koga je Nesin nazvao Vagnerom, gledao je u njihovom pravcu, ne obraćajući pažnju na Nesina, koji je prilazio šestorici Komančerosa.

Ali onda se odjednom okrenuo ka pri-
došlom Komančeru i prijateljski ga
pozdravio. Nesin je uzvratio na isti na-
čin, a onda se okrenuo i pogledao u
pravcu iz kojeg je došao. Više uopšte
nije izgledao zabrinut svojim položa-
jem. Naprotiv. Razvukao je usta u os-
meh od uha do uha. Prilazeći mu sa
strane, i Vagner se osmehivao...

– Ne shvatam... – zaustio je Holidej,
ali je zastao u pola reči kada se iza Ne-
sinove grupe pojavila grupa ljudi bez
konja. Onda su se i iznad prevoja i na
levoj i na desnoj strani pojavile glave
i ramena Komančerosa u sivom. Ho-
lidej i dvojica njegovih saputnika našli
su se okruženi ćutljivim, naoružanim
ljudima, koji su nepomično stajali i zu-
rili u njih. A najčudnije od svega bilo
je što se na Nesinovom licu pojavio na-
busit i trijumfalan osmeh.

– Klopka! – procedi Kit Kardinell. – A
mi smo u nju uleteli kao najveće budale!

Holidej je ćutao. Bio je zaprepašćen,
ali ne i iznenađen. Prihvatio je Kardi-
nelovo poverenje u Nesina, kome on
sam nije verovao i koji mu je od prvog
susreta bio neprijatan. Postalo mu je
jasno da nije trebalo da prigušuje glas
šestog čula, koji ga je sve vreme opo-
minjao.

Pogrešio je. Svi su pogrešili. I sada su
sedeli na konjima na ovom pustom me-
stu, a u divljim očima pedesetorice Ko-
mančerosa čitali su svoju smrtnu pre-
sudu. Pogreška, koju su načinili, pretila
je da im bude i poslednja u životu.

Kert Nesin diže ruku i do njih dopre-
še njegove nadmene reči:

– Imate mogućnost da birate, Kardi-
nele: predaju ili smrt.

– Podli kučkin sine! – prasnuo je
Kardinell. – Od početka si planirao da
me prevariš.

– Naravno. I nije mi bilo teško. Zbog
tvoje detinjaste sujete. Bio si toliko si-
guran da niko neće da se usudi da ob-
mane velikog Kardinela da si sve moje
reči uzeo zdravo za gotovo. Znam da
mi Holidej nije verovao, ali on nije bio
važan, zar ne? Sujeta, Kardinelle. Tu
reč bi trebalo uklesati na tvoj nadgro-
bni spomenik. Sada samo od tebe zavi-
si gde će ti biti postavljen nadgrobni
kamen.

– Šta bi to trebalo da znači?

– U svemu što činim postoji određen
plan, Kardinelle. Odvojio sam te od tra-
nsportnih kola iz dva razloga. Prvi je
bio da olakšam zaplenu robe drugoj gru-
pi mojih ljudi. A drugi je razlog to što ti
vrediš pet hiljada dolara, na koliko su
te teksaški rendžeri ucenili, a Rembl
vredi hiljadu. Ako se sada predaš, mi
ćemo te odvesti u dolinu Džudas, a
odande ćemo pregovarati s rendžerima
o isplati nagrade. Ako odbiješ, umrećeš
tu gde stojiš i jedina oznaka na tvom
grobu biće to kamenje oko tebe.

Sve je tako precizno isplanirano, raz-
mišljao je Holidej ogorčeno dok je ne-
moćno stezao kundak svoje „vinčeste-
rke“. Nesin je zasedu sproveo do savr-
šenstva tačno i oni su bili nemoćni. A
izbor je bio mali: smrt ili ropstvo.

Odjednom se sa severa čuo slab od-
jek udaljene pušćane paljbe. Holidej
opazi kako je iz Kardinellovog lica ne-
stalo i poslednje kapi krvi, a znao je i
zašto. Paljba ga je podsećala na izvr-
šenje smrtno kazne.

Pustinjski vazduh je mogao obmanu-
ti kada su u pitanju daleki šumovi. Ali

Kardinel, Rembl i Holidej znali su pouzdano da u iznenadnom napadu Nesinovih lešinara ginu ostali članovi bande. Za njih nije bilo alternative. Nije bilo izbora za Emila Tonkina, Bostona Flojda, Džoa Meksikanca i ostale. Oni su ginuli zbog toga što je ucena za njih bila tako mala da se ubice za nju nisu interesovale.

Slušajući taj udaljeni poslednji smrtonosni plotun, Dok Holidej se zapitao zbog čega je Nesin njemu ostavio mogućnost da preživi. Jer za njih on nije imao ni u kojoj varijanti nikakve vrednosti.

Izgledalo je da je proteklo beskrajno mnogo vremena pre nego što su udaljene puške začutale. Sedeći na konjima na nepodnošljivoj vrućini, Kardinel, Rembl i Holidej su se netremice gledali. Ta paklena tišina imala je za njih sasvim određeno značenje. Sve je bilo završeno. Čovek kome je Kardinel poverovao obavio je za nekoliko minuta ono što teksaški čuvari zakona nisu uspeli godinama. Komančerosi su zbrisali Kardinelovu bandu, a trojica još živih bili su tako blizu smrti da im se činilo kako osećaju dodir njenih hladnih krila.

– Zbogom, prijatelji – rekao je Kardinel blagim glasom. Onda se bez opomene okrenuo i bez ciljanja ispalio jedan hitac na visoku siluetu Kerta Nesina.

– Ne! – uzviknu Holidej, pritera konja bliže i istrže pušku iz Kardinelove ruke. Zatim se okrenuo i video kako Nesin i dalje mirno sedi na svom konju. U besu, Kardinel je opalio suviše brzo. Odbacivši Kardinelovu „vinčesterku“, Holidej je bacio i svoju, a onda pustio Kitovu ruku.

– Kakva bi bila korist od toga da umremo ovde, Kardinele? – uzviknuo je ljutito. – Predajmo se i iskoristimo šansu!

– U pravu je, Kite – složi se Rembl ne baš uverljivo i otkopča svoj opasač, dok su ih Komančerosi posmatrali preko nišana. – Možda su nam šanse da pobegnemo od ovih lešinara samo jedan prema hiljadu, ali i to je bolje nego trunuti ovde, u pustinji.

Manijački sjaj lagano je ugasnuo u Kardinelovim očima. Osmehnulo se:

– U pravu si, Holideje. Za trenutak sam izgubio glavu. – Duboko je udahnuo vazduh i mahnulo rukom Nesinu. – U redu, Nesine, predajemo se!

– Otkopčajte opasače sa revolverima i odbacite noževe! – zapovedio je Nesin.

Učinili su što im je naređeno, a onda su sjahali. Tek tada su Komančerosi počeli da se spuštaju niz padine prema njima. Gledajući ih kako se približavaju, Holidej je promrmljao za sebe:

– Kakva šteta!

– Molim? O čemu govoriš? – upita ga Kardinel.

– Nije važno. Imao sam neke planove, ali oni će se ostvariti bez mene... bar se nadam.

– Govoriš u zagonetkama. Ali i ja mislim da je šteta.

– Šta to? – upita Dok iznenađeno.

– Bili smo vrlo dobra ekipa... nas trojica. Najbolja.

– Još ću postati sentimentaln – Dokov glas dobio je ironičan prizvuk. – No pre toga hteo bih nešto da vam kažem, sada. Na kraju. Kakvi su bili naši odnosi... bili su kakvi su morali biti. Ali to me neće sprečiti da učinim

ono što sam naumio ako jedna od hiljadu šansi koje je Rembl pomenuo upali i ove hulje nas ne pobiju. Napravio si tešku grešku, Kite. Poverovao si Nesinu da Komančerosi nisu ni upola tako zli kao što ih ljudi predstavlja ju. Za mene su oni još i crniji nego što se o njima govori, a zahvaljujući tebi jači su još za dve stotine dobrih pušaka. Čovek treba da plati takvu grešku i ako se izvučemo živi ja ću se postaviti za to. Predaću vas u ruke pravde.

Kardinel ga podrugljivo pogleda:

— Govoriš kao pravi, nepopravljivi poštenjak, Holideje. Ali u pravu si: pogrešio sam. Ne jednom nego dva puta. Pogrešio sam i u tome što sam verovao da će od tebe ispasti dobar bandit.

U tom trenutku grube su ruke zgrabile Holideja i pre nego što je mogao da odgovori Kitu. Jedan krupni Komančero udario ga je u grudi i stomak i zapadnjak se grčio od bolova. I pored toga uspevao je da misli. Razmišljao je o tome kako je Kardinel u pravu. On, Holidej, imao je svojih neslaganja sa ustrojem sveta i mnoge zamerke na račun njegove nesavršenosti, ali ipak je neke osnovne vrednosti života i odnosa među ljudima poštovao i čuvao. To što je prema Kardinelu imao jedno vreme nekakvih obaveza nije bilo dovoljno da postane prestupnik.

Sada to, međutim, nije više imalo nikakvog značaja. Pred njim su se nizala samo surova, nemilosrdna lica njegovih tiranskih čuvara. Kada su ga Komančerosi gurnuli prema konju i naredili mu da pojaše, Dok Holidej je izgubio nadu da će se njemu i dvojici sapatnika pružiti šansa da se iz ovog ropstva izvuku.

Osvrnuo se još jednom oko sebe i na primitivnim licima i u užagrenim očima pročitao silnu mržnju. Gledajući ih, razmišljao je šta je razlog tome da je još uvek živ. Za Kita i Džonija, Nesin je imao dobar razlog da ih sačuva u životu. Ali za njega?...

Odgovora nije bilo.

Krv je natapala vreo pesak kod Železne kugle. Članovi Kardinlove bande ležali su na mestu gde ih je zatekla smrt od surovih, ravnodušnih egzekutora. Oko njihovih tela već su zujale mušice, a žućkasta prašina počela se dizati kada su velika tovarna kola polako počela da se kotrljaju. Jedna od prednjih mazgi u vuči počela je da se rita i otima iz amova. Jer mazge su bile naviknute na sigurnu ruku Erika Vatsona.

Ali Vatson je sada ležao sklupčan na jednoj krvlju poprskanoj steni, lica okrenuto ka žutom pesku.

Mali, crnokosi Komančero, koji je preuzeo njegovu ulogu, nije imao njegovu vozačku sigurnost i iskustvo. Tada je drugi Komančero, koji se nalazio na sedištu pored njega, zamahnuo bičem i ošunuo po zaprezi. Mazge poskočiše i povukoše.

Sada su poslušno vukle i nisu zadržale muke. Zadovoljni konjanici pojurili su pored kola, držeći u rukama nove puške i pevajući svoju omiljenu pesmu.

VII

— Ura, Nesine! Bravo, Nesine!

Iz grla stotina divljih Komančerosa zaorili su se poklici dobrodošlice kada je Kert Nesin uveo svoju grupu konjanika u naselje. Podsećao je na trijumf

falnog pobjednika koji se vraća kući iz uspješno okončanog rata.

Frenetično klicanje dostiglo je vrhunac kada je kolona konjanika prešla preko trga na sredini grada Komančerosa i uputila se prema uzvišici na kojoj se nalazila kuća njihovog vođe, sažidana od kamena.

Masa se rugala zarobljenicima i pljuvala po njima. Ali ime „Kardinel“ strujalo je celom tom ruljom, ponavljano iz bezbroj usta.

Bilo je očigledno da je ugled mladog banditskog vođe u ovom skrovištu Komančerosa bio veliki.

Mada ošamućeni od vrućine i iscrpljeni od napornog jahanja i surovog postupanja s njima tokom putovanja, zarobljenici su bili dovoljno svesni da sa čuđenjem ustanove koliki je obim grada Komančerosa, kako je prostrana ta dolina i kolika je brojnost ljudi koji su taj grad nastanjivali, grad kojim su Komančerosi suvereno upravljali.

U ranijim pričama Kit Kardinel je nagoveštavao kako u pustinji Ljano Estakado postoji skrovište od nekoliko niskih, razbacanih koliba, ali umesto takve zamišljene slike, Dok Holidej i Džoni Rembl ugledali su grad nastanjen brojnim ološem najgore vrste.

Od prizora na drugoj strani reke čoveka je podilazila ništa manja jeza: obasjan zracima sunca, tamo se dizao logor Komanča. Gole padine bile su pune polunage dece, ratnika bakarnog tena s orlovim perjem u kosi i neumornih žena, stalno u pokretu.

A ovde, u banditskom logoru, jedna crnooka Komančero žena divlje lepote pritrčala je vođi kolone.

– Ratniče! – kriknula je i poljubila ga u čizmu. Na svakom drugom mestu vođa Komančerosa bio bi dočekan sa strahom i užasom, ali ovde, u dolini Džudas, gde je carevalo zlo, on je sada bio heroj, čak veći heroj od Štrajhera.

Štrajher. Neprikosnoveni poglavar Komančerosa, čovek koji je otkrio ovu dolinu i osnovao naselje u njoj još onda kada su predstavnici zakona krstarili Zapadom u poteri za višestrukim ubicom Otom.

Sve do nedavno Štrajher je bio apsolutni vođa, ali su njegova starost i bolest, kao i Nesinova ambicija u poslednje vreme pomalo uzdrmali njegov troh. Bilo je nekih koji su tvrdili kako će Nesin preuzeti vođstvo čak i ako stari vođa ne klone sasvim, ali većina je smatrala ipak da su takvi nagoveštaji čista izdaja i da će Štrajher biti vođa do kraja života.

No bez obzira na lojalnost većine Komančerosa svome starom vođi, to popodne je nepobitno pripadalo Nesinu. I s pravom. Jer pre nego što će krenuti iz doline na svoj zadatak, on se hvalio kako će se vratiti sa zarobljenim Kardinelom. I to je i ostvario! Taj njegov trijumf svaki čas je mamio uzvik: „Živeo Nesin! Bravo!“

Za pristiglom grupom krenula je uzbrdo i oduševljena gomila. Holideja je pogodio jedan bačeni kamen, ali on je zadržao dostojanstveno držanje. Ispred njega jahao je Kardinel krvav u licu, a pored njega se Džoni Rembl trudio da se uklanja pred kišom kamenja i granja koje je na njih bacano. Konačno je Nesin viknuo gomili da se udalji i svi su ga istog trenutka poslušali i stali, a zatim pošli za kolonom na pris-

tojnoj udaljenosti od dvadesetak metara pevajući pesme na raznim jezicima.

Procesija je prošla pored jednog zidanog kamenog uzvišenja, gde su se prema nebu dizala sumorna vešala, a zatim je nastavila pored jedne izdužene zgrade, takođe od kamena, koja je predstavljala zatvor. Zatim su prošli pored nastambi vođinih zamenika Kantora, Vagnera, Nesina i Terka, pre nego što su stigli do velike Štrajherove kuće.

Štrajher je posmatrao Nesinov trijumfalni dolazak sa verande svoga doma, a onda se vratio unutra da ga primi u ambijentu koji je odgovarao njegovom ugledu vođe.

Nesin je ušao unutra, a Vagner i pektorica drugih pošli su za njim, vučući zarobljenike. Našli su se u dugačkoj, lepo nameštenoj odaji, u kojoj je gospodar doline Džudas sedeo u ogromnoj naslonjači, okružen telohraniteljima.

U Holideju se odavno skupljao gnev protiv Komančerosa, koji se pri pogledu na tu odaju još više pojačao. Prostorija je bila zastrta skupocenim tepisima, a posvuda su se nalazili ukrasni predmeti od zlata, kristala i srebra. Znao je da je cela prostorija opremljena ukradenim i opljačkanim predmetima, i nije bilo sporno da je svaki od tih predmeta na sebi imao trag nedužne krvi.

A pred njim su se nalazili vampiri u ljudskom obličju, koji su se tom krvlju hranili.

Pogledao je Kita Kardinela. Ovaj je stajao jednim kukom malo isturenim napred i samosvesno se osmehivao čoveku u naslonjači. Ponašao se tako kao da za Štrajhera ne daje ni pet para.

– Tako, dakle, Nesine. Vratio si se u trijumfu.

To je bilo prvo što je izgovorio Štrajher. On je bio onizak čovek, čija su ramena očito nekada bila široka, ali sada su bila klonula i umorno povijena. Po njegovom izgledu moglo bi mu se dati bilo koliko između četrdeset i sedamdeset godina. Lice mu je bilo tamno, unakaženo ožiljcima od boginja i s jednim okom pokrivenim crnim prevezom koji je činio uočljiv kontrast sa dugačkom belom kosom koja mu je padala na ramena. Voda Komančerosa bio je odeven u tamne pantalone, košulju od crvene svile i lakovane konjičke čizme.

Već na prvi pogled bilo je očigledno da je Oto Štrajher bolestan čovek, ali je u njemu još bilo nagoveštaja velike snage i svako ko bi potcenjivao snagu i surovu odlučnost njegovih stisnutih vilica, bio bi budala i veoma slab poznavalac ljudi. Pogled kojim je odmerio visokog Nesina kada je ovaj pošao napred, imao je u sebi istovremeno i malo divljenja i dosta uzdržanosti.

Odnos njih dvojice bio je jasan: Štrajher je bio pravi bik predvodnik, a Nesin mladi bik snažnih udova i oštih rogova.

– Ti si vrlo ljubazan, vođo – odvratio je Nesin, upotrebivši izraz kojim su Štrajhera najčešće oslovljavali njegovi meksikanski sledbenici. Mahnuo je rukom prema zarobljenicima:

– Ovo nije neki veliki uspeh.

Naprotiv. Uspeh je bio veliki i svaki Komančero u toj odaji, uključujući i samog Nesina, znao je to dobro. Čak i Nesinovi rivali za Štrajherovo nasleđe Vagner i Terk nisu bili škrti u davanju

pohvala. Ovo je bio Nesinov dan i on je sada pažljivo skupljao poene.

Štrajher je neko vreme ćutke posmatrao zarobljenike, a njegove duboko usađene oči najduže su se zadržale na Kardinelu. Konačno je rekao:

– Tvoj glasnik je javio da su puške sigurno u našim rukama, Nesine.

– Da, Oto. Naša druga grupa počistila je ostatak bande kod Železne kugle uz gubitak samo pet naših ljudi. Kao što smo se dogovorili, oni voze puške u Kanjon senki.

Štrajher je lagano zaklimao glavom.

– Celu pošiljku? Svih dvesta pušaka?

– Dvesta pušaka i pedeset sanduka municije – potvrdio je Nesin. – Dovoljno da se završi ono što se mora završiti.

Vođa Komančerosa se polovično osmehnuo i udobnije se namestio u naslonjači. Kert Nesin je govorio istinu kada je Kitu Kardinelu objašnjavao kako Komančerosima treba oružje da bi se zaštitili od Indijanaca. Ali Nesinova obmana o malom broju Komančerosa, koje je Kit Kardinell bio voljan da pomogne uglavnom u otporu pritisku hordi Apača i Komanča, bila je daleko od istine.

Horde Indijanaca su postojale, ali nije ih bilo ništa više nego njihovih dugogodišnjih prijatelja, koji su nekada bili njihovi neprijatelji – Komančerosa iz doline Džudas. A ono što se upravo događalo u srcu Ljana Estakada bila je bespoštedna borba između Komanča s jedne i Komančerosa s druge strane.

Sve do pre nekoliko meseci Indijanci su bili relativno zadovoljni svojim udelom u plenu. Ratnici Komanča su

išli u ratne pohode van granica Ljana Estakada i vraćali su se s plenom a katkad i sa taocima, koje su vraćali uz otkup. Ove poslednje predavali su svojim gospodarima Komančerosima, koji su im u zamenu za to davali viski, podršku i utočište u dolini Džudas. Sa svoje strane, Komančerosi su taoce uglavnom vraćali uz dobar otkup, a opljačkanu robu su prebacivali u svoje baze na jugu, u Meksiku, gde su je prodavali uz dobru zaradu.

Budući da je vlast bila u njihovim rukama, veliki deo profita išao je u džepove Komančerosa, dok su se Indijanci zadovoljavali s krčazima viskija.

Sve se promenilo kada je umro stari poglavica Bafelo Vulf i vođstvo nad Komančima preuzeo mladi i ambiciozni poglavica Crna Vrana. Žestok i nepredvidljiv mladi ratnik, ali i vođa već iskušan u stotinama okršaja, imao je za Komančeroše veoma opasne ideje o jednakosti partnera. Indijanci su podnosili isti ili čak i veći rizik nego Komančerosi, tvrdio je Crna Vrana. Kravili su, bili ranjavani... i zašto onda plen ne bi bio deljen na ravne delove?

Od tog njegovog prvog takvog istupa odnosi između Komanča i Komančerosa su se pogoršali do te mere da su sukobi među njima postali obična pojava.

Već nekoliko puta vođe Komančerosa razmatrali su mogućnost da napadnu svoje crvenokože susede i uliju im više poštovanja prema sebi, ali su otezali, svesni da bi cena za taj poduhvat mogla biti suviše velika. Istina je da su Komanči bili uglavnom naoružani primitivnim lukovima i strelama, nasuprot vatrenom oružju Komančerosa,

ali to vatreno oružje nije bilo dovoljno moderno i sigurno da bi moglo garantovati odlučujuću pobjedu. Zato su Komandčerosi morali pribaviti novo, efikasnije oružje, predložio je Kert Nesin.

Njegov predlog naišao je u početku na malu podršku, jer je nabavka oružja oduvek bila problem. Niko nije htio da proda oružje Komandčerosima, a oni sami nisu ga mogli nigde opljačkati. Ali kada je Nesin čuo za Lea Greksa i krađu pušaka u Kanzasu, smislio je plan kako da se besplatno dočepa tih „vinčesterki“.

Njegovi rivali ispoljavali su nevericu, pa je čak i Štrajher pokazao izvesnu skeptičnost u uspeh toga plana.

Ali Nesin je još jednom na najubedljiviji način dokazao svoje velike sposobnosti, pa možda čak i pravo da bude onaj koji treba da sedne na Štrajherovo mesto.

Gledajući Nesina koji se osmehivao i šepurio pred njim, glumeći lažnu skromnost, Štrajher pomisli kako bi ga taj čovek i pre uklonio s vodećeg položaja da nije bilo njegove nepopularnosti u masi.

Ali danas je grad Komandčerosa priredio Nesinu doček kao heroju, što je on i zasluživao. A večeras na gozbi ljudi će mu aplaudirati i obasipati ga hvalama.

Pa ipak, stari Štrajher je znao da bi hvale i aplauzi bili spontaniji i iskreniji da su taj uspeh postigli Kantor, Vagner ili Terk. Takođe je bila nesporna istina da na svakog Komandčerosa koji se divi Nesinu i želi ga za vođu, dolaze bar po dva-tri koji ga se boje.

Sve vođe Komandčerosa bili su surovi, ali je surovost Kerta Nesina bila iz-

uzetna, daleko najveća i preterana čak i po kriterijumima tih zločinaca. Nesinov um i pronicljivost bili su takođe superiorni u odnosu na um i pronicljivost ostalih, ali mu je nedostajala sposobnost da kod ljudi probudi vernost onako kako je to stari Štrajher umeo.

To bi se sada moglo promeniti, pomislio je Štrajher, pogledavši ponovo zarobljenike pred sobom. Možda će Nesinova ekspedicija biti dovoljno upečatljiva da učutka njegove rivale i protivnike i da mu donese popularnost, koju je, po oceni starog vođe, Nesin odavno priželjkivao.

No s obzirom da je to bila pretnja i njemu samom, misao o mogućoj Nesinovoj budućoj popularnosti navela je Štrajhera da se uozbilji. Ali kao i dosad, on je bio uveren da još uvek može s uspehom odoleti izazovu mlađeg pretendenta, kao što je to uspevao u prošlosti. Nije, dabome, bilo lako ostati trezven i trezan u takvom danu trijumfa i koji je za oduševljene Komandčerosе sigurno označavao početak jedne nove i uspešne ere. Zato se Štrajherovo lice razvuklo u osmeh kada je on pružio ruku da uzme pehar s vinom.

– Nesinovo ime biće od danas trajno slavljeno među Komandčerosima – rekao je patetično. – Pijem ovu zdravicu u njegovu čast!

Ispivši vino, Štrajher obrisa usta rukavom i posveti pažnju Kitu Kardinelu.

– To je, dakle, taj čovek koji je našim neprijateljima – rendžerima – prkosio s isto toliko uspeha kao i mi. Vidim da je vrlo mlad.

– Dovoljno sam star da te ucmekam pre nego što umrem, starče – odbrusio je Kardinel hrabro.

– Taj bandit je vrlo ponosan, Oto – objašnjavao je Nesin. Zatim se bledo osmehnulo: – Njegov ponos je ravan njegovog taštini.

– Dobro si učinio što si uspeo da ga nagovoriš da trguje s nama.

– Ubedio sam ga da su priče koje se šire o nama glavnom neistinite – pohvalio se Nesin. – Naslutio sam njegovu slabost za ljude, koji su gurnuti izvan zakona, kao i on, i tako sam mu predstavio naš pokret.

U pravu je, pomislio je Holidej. Nesin je vrlo lukavo podvalio Kardinelu. To, međutim, ipak nije menjalo ništa na stvari. Kit je bio kriv što je dve sotitne novih „vinčesterki“ predao u ruke ovih zlikovaca, što će sigurno imati za posledicu velika krvoprolića u sledećim godinama. To mu zapadnjak nije mogao oprostiti, a još manje mu je mogao oprostiti ono što je Kardinell zatim rekao.

– Hrabar je – primeti Štrajher. – U njegovom oku vidim pogled orla. Mogao bi postati dobar Komančero.

Kardinell podiže obrvu:

– To ti je mudra misao, starče.

– Ne razumem.

– To je prosto. Nesin želi da me preda rendžerima i da naplati ucenu od pet hiljada dolara. Ali ja bih vam za šest meseci doneo deset puta više ako bih jahao s vama.

Štrajher se glasno nasmejao:

– Tako mi svega na svetu, ovo štene ima petlju!

– On je čaknut – odvratio je Nesin užurbano.

– Bio sam glup jednom i samo jednom – odvratio je Kardinell. – Smislio si dobru priču, Nesine i priznajem da

sam ti naseo. Ali ja sam oduvek brzo učio i takvu grešku više neću ponoviti.

Nakrivivši glavu, Kardinell je ponovo pogledao vođu Komančerosa. Očekivao je odgovor. Ovaj ga je, međutim, samo ćutke gledao, kao da čeka da mladi zarobljenik istrese iz sebe sve što je naumio reći. Videvši da njegove prethodne rečenice nisu imale efekta, Kardinell nastavi:

– Ja sam oštromniji od Nesina, starče, i umem da se borim i jašem i vodim ljude kao sam đavo. Vi ovde imate dobro skrovište, Štrajhere, ali već na prvi pogled sam video da vam je potrebna bolja organizacija. Pa, sto mu gromova, s ovolikim brojem ljudi i s ovakvim skrovištem vi bi trebalo da budete najveća snaga u Teksasu. Umesto toga vi ste samo banda izgubljenih razbojnika... Toliko izgubljenih da je Nesin lako mogao da me uveri da vas je samo pedesetak. – Klimnuo je glavom samouvereno: – Da, gospodine. Nešto nije u redu s ovolikom snagom koja postiže tako male rezultate. Vama je potrebna sveža snaga, Komančero, neko ko zna kako treba organizovati bandu. A niko to ne zna bolje od mene!

Za trenutak je zavládala tišina, izazvana zaprepášenjem zbog smelosti mladog banditskog vođe. Onda se Štrajher nasmejao, udarivši se rukom po kolenu:

– Kardinelle, biće mi žao što ću te predati rendžerima. Čovek kao što si ti mogao je uneti radost u moje poslednje dane.

– Vredi razmisliti – ustrajao je Kardinell.

Štrajher se uozbilji i odmahnu glavom:

– Ništa od toga, momče. Ti si čovek iz spoljnog sveta, sveta koji me je oterao u progonstvo i koji ne prihvata moja pravila. Teksašani nas mrze i mi mrzimo njih. Jedini kome Komančero može verovati je drugi Komančero. Ti nikada ne bi mogao biti jedan od nas. Ti si Teksašanin!

Štrajher je reč „Teksašanin“ izgovorio s gađenjem. Onda se odjednom grčevito zakašljao. Ljudi oko njega pohitali su mu u pomoć i pružili mu čašu vode.

Napad kašlja trajao je skoro ceo minut i kada je prošao vođa Komančerosa bio je bleđ i iscrpljen. Skljokavši se nazad u svoju naslonjaču, beživotnim pogledom se zagledao u zarobljenike.

– Nisu mi više interesantni – rekao je najzad. – Bacite ih u zatvor.

– Sa tvojim dopuštenjem imam nešto na umu s ovim visokim – obratio mu se Nesin.

Štrajherov mutan pogled zadržao se na Holideju.

– Ko je on?

– Dok Holidej.

– To mi ime vrlo malo znači. Mada sam ga čuo.

– Nevažna ličnost. Običan pustolov.

Štrajher se razljutio:

– Otkud onda on ovde? Ako nije uceđen, zašto ga niste ubili?

– Palo mi je na pamet da bi se narodu možda svidelo malo zabave večeras – objasnio je Nesin. – I kao što ćemo čuvati Kardinela i Rembla sve dok ne postignemo sporazum o razmeni, pomislio sam da možda...

Zacutao je i upitno pogledao svog vođu.

– Senka osmeha pojavila se na bleđim usnama vođe Komančerosa:

– Naravno, Kerte. Ne sme se zanemariti činjenica da ljudi postaju nemirni ako nemaju čime da se zabave.

– Mahnuo je umorno maramicom: – Obesite ga za palčeve.

VIII

Pao je mrak.

Dok Holidej je visio, okačen za stub na raskršću, a kožni remeni usecali su mu se u zglavke na rukama. Bio je skinut go do pojasa, a na njegovom mišićavom grudnom košu videle su se brojne modrice i brazgotine. Deca i žene Komančerosa su se u toku dana zabavljali mučenjem snažnog zarobljenika, udarajući ga štapovima i kame-njem, ali pred zalazak sunca većina ih se udaljila da se pripremi za noćnu svetkovinu.

Četiri čoveka su prošla pored obešenog zarobljenika. Kao i svi drugi, i oni su bili prljavi otpadnici, Komančerosi. A svuda oko trga bile su upaljene vatre, koje su obasjavale dugačak niz meksikanskih dvokolica, poredanih na zapadnoj strani trga. Tih dvokolica, grubo napravljenih, bilo je oko pedeset, a možda i više. Imale su velike točkove, stegnute komadima drveta, vezanih sirovom kožom.

Dvokolice su izgledale kao da će se svakog trenutka raspasti od dugogodišnje upotrebe. Ali one su bile pravljene da dugo traju i bile su sposobne da obave ono za šta su bile predviđene.

Vučena volovima, ta kola su prelazila preko velike pustinje putevima poznatim samo Komančerosima, ne ostavljajući trag na tlu tamo gde bi se taj

trag inače poznavao i posle mnogo godina. Bilo je mnogo situacija u kojima je jedini trag krvavog napada bio otisak točka tih dvokolica, koje su odlazile u nepoznatom pravcu.

S druge strane reke začuli su se bubnjevi u indijanskom selu i jedan pijani Komanč se pomerio. Privevši bocu usnama, počeo je glasno da guta i dr-musa glavom, tako da mu je s nje umalo palo ukrasno perje.

Promrmljao je u prolazu nešto prema Holideju, onda digao prljavu ruku, kao da bi hteo nešto da baci i zatim ponovio nerazumljivu pogrdu.

– I tebi, pijana svinjo – prošaputao je Dok promuklo. A onda je jedan Komančero silom sprečio pijanca da mu prereže grlo. Pijani Komanč je očito prihvatio tvrdnju da je jedini dobar Teksašanin – mrtav Teksašanin. A za njegove gospodare Holidej je bio Teksašanin. Bila je to reč koja je kod njih označavala sve najgore što se njihovim protivnicima moglo prikačiti.

Sa vrhovima nožnih prstiju, koji su skoro dodirivali tle, Holidej je visio, žedan, iscrpljen i ispečen od sunca. Znoj mu se slivao preko očiju, što mu je maglilo vid.

– Vode! – povikao je. Krajnje očajao nije ga je nagnalo na taj korak.

Odgovorio mu je prezrivi smeh. Nedaleko od njega na grubo tesanim das-kama dvokolica, ležala je opružena grupa pijanaca. Začuvši njegov vapaj, počeli su se ceriti, a njihovom smehu pridružili su se i ostali koji su došli na trg. Na strani trga naspram njega muzičari su na primitivnim instrumentima počeli izvoditi neku čudnu, tempe-

ramentnu pesmu, omiljenu među Komančerosima.

– Vode! – zavapio je zapadnjak ponovo. Svež večernjih vazduh vratio mu je malo snage i uprkos mučenju osećao se ponovo prilično jak. Ali žeđ ga je mučila posle časova provedenih na vrelom suncu.

– Vode! – zapevala su podsmešljivo dečurlija u horu i načiniivši krug, počela da igraju oko njega, ponavljajući neprekidno tu jednu reč.

Holidej se napravio da se onesvestio. Pustio je da mu glava klone na prsa, zatvorio je oči i naterao sebe da razmišlja o nečemu drugom a ne o jadu i užasu u kome se našao u ovom paklu.

Sanjario je o dobrim vremenima i na krilima fantazije redali su mu se prijatni trenuci iz prošlosti. A u svemu tome bilo je nelogično to što su mu se misli iz mašte počele da mešaju sa stvarnošću, jer je i u ovome što mu se dešavalo bilo nečega fantastičnog. Ljano Estakado bila je pustinja toliko velika, a putovanje kroz nju bilo u mnogo-me nalik na san, pa mu je posle toga i ovaj svet oko njega počeo izgledati nestvaran.

Grad u kome se našao, podignut u ovom zabačenom delu pustinje, izgledao mu je kao prizor iz ružnog sna. Da, pomislio je, nije bilo nikakvo čudo što je malo ljudi uopšte i verovalo u postojanje Komančerosa. Ali neka! Svi ti, koji nisu verovali, imaće dovoljno vremena da se osveste kada dve stotine ukradenih pušaka počnu da stvaraju krvavu realnost.

Holidejevo se lice zgrči u grimasu. Mogao je on da prihvati bol, pa čak i neizbežnost smrti, ali samo da nije bilo

tih prokletih pušaka u rukama Komančerosa! Za ovo kratko vreme koje je proboravio u njihovom gradu, opazio je da su svi Komančerosi naoružani zastarelim oružjem, uglavnom staromodnim puškama jednometkama ili čak onima što su se punile spreda. A sada, kada se naoružaju „vinčesterkama“, oni će postati protivnici koje ni teksaški rendžeri neće moći lako da zaustave.

Da, da... Komančerosi će se proširiti i preko granica pustinje i od severnog Teksasa načiniće mrlju. Njihov bič smrti i razaranja napraviće takvu pustoš, kakvu ova država nije videla još od kako je general Santa Ana sa meksičkom armijom stigao pod Alamo. A deo odgovornosti za to poneće sa sobom u grob i on, Dok Holidej...

Trgao se kada je jedan dečak pacovskog lica bocnuo štapom u rebra. Otvorivši oči, video je da je trg bleštavo osvetljen vatrama i buktinjama i da je okupljena gomila narasla na stotinjak ljudi, možda čak i više. Muzika je neprekidno svirala, prigušujući indijansko bubnjanje s druge strane reke.

Indijanci, razume se, nisu bili pozvani na slavlje. Hvatanje Teksasana nije bila njihova pobeda, a za nove puške oni nisu ni znali.

A onda se desilo jedno malo čudo. Dok je Holidej posmatrao prizor oko sebe, niz padinu, iz pravca zatvora, približila se nova grupa. Jedna devojka od svojih sedamnaest-osamnaest godina, neprimetno mu se približila i na vrhu štapa prinela nešto njegovom licu. Holidej je instinktivno trgao glavu unazad, a onda je tek video da je to neka vlažna krpa, omotana oko štapa.

Ali čime je bila natopljena? Sirćetom? Otrovom?

Zagledao se s visine u devojku očiju crvenih od slanog znoja. Devojka je bila plavooka i svetlog tena i nije bila prljava kao ostali. A nije bila ni neuredna kao većina ovdašnjih žena.

Krpa ga je ponovo dodirnula po obrazu. Osetio je vodu. Zgrabivši krpu u zube, počeo je svom snagom da je siše, uživajući u retkim kapima, koje su mu klizile niz grlo. Od snažnog gutanja skoro su mu potekle suze od bola.

Jedan Komančeros video je šta je devojka uradila i prišao je da je pogrdama i šamarima otera. Zatim je pljunuo Holideja i vratio se nazad svome društvu. Devojka je nestala u gomili i Holidej je više nije video.

Odjednom se začula vika i kolona ljudi spustila se s brežuljka na trg. Holidej je među Komančerosima ugledao Kardinela i Rembla ruku čvrsto vezanih na leđima. Kada su zarobljenici dovedeni i vezani za stubove za mučenje, gomila je zaigrala i počela klicati.

– Dobro veče, mister Džordžijanče – obrati se Kit Kardinel zapadnjaku, kada je vezivanje završeno. – Imate li nekih pritužbi na gostoprimstvo?

Holidej mu nije odgovorio. Sećanje na Kardinelovu ponudu da se pridruži Komančerosima još mu je bilo sveže u sećanju.

– Jesu li te dobro prodrnali, Džoni? – upitao ga je Rembl. Od kako su pali u ropstvo mladi bandit orlovske fizionomije malo je govorio. Rembl je pripadao onom soju ljudi koji su stoički podnosili nevolje, štedeći energiju za trenutak kada mu ona može zatrebati.

– Ništa što ne bih mogao izdržati – odgovorio mu je Dok. Nije više imao čemu drugome da se nada sem sopstvenoj smrti i nije hteo da pokaže bol ni pred svojim sapatnicima kao ni pred Komančerosima.

Pre nego što su mogli bilo šta drugo da kažu, na trgu se ponovo začulo klicanje, koje je najavilo dolazak vođa. Trg je sada bio krcat svetom i zarobljenici su samo na kratko videli Štrajhera, Nesina, Vagnera, Terka i Kantora kada su zauzeli svoje mesto za stolom prepunim hrane.

Od tog trenutka večernje slavlje je i zvanično započelo muzikom, igranjem i gozbo. A svaki put kada bi neko poželio da da oduška svom rastućem raspoloženju, on bi došao do središta trga i pljunuo zarobljenike.

Holidej je izgubio pojam o vremenu. Već dosta dugo ruke i ramena bili su mu utrnuti, ali dolaskom noćne svežine vratio se i bol. Pokušao je na sve načine da smanji zategnutost u mišićima i tako ublaži napor. Pronašao je da u tome najviše uspeva ako svu težinu na kratko prenese na jednu ruku, a zatim obrnuto i tako naizmenično.

Ta gimnastika izazvala je kod posmatrača povike odobravanja i mnogi su se okupili oko njega da gledaju kako se grči i muči. Pevali su:

– Teksas! Teksas! Umri! Umri! Umri!

Konačno, kada mu je od usecanja kožnih remena u meso niz ruke pocurila krv, Holidej je prestao da se bori. Ostao je da visi zureći u posmatrače sa svim prkosom koji je još u očima mogao da skupi. Izgubivši dalje intere-

sovanje za njega, posmatrači su se udaljili.

Noćni vazduh postajao je vremenom sve vlažniji i kožni remeni su omekšali i popustili dovoljno tako da je Holidej mogao više da se osloni vrhovima prstiju o tle. Zatim je zaključio da može čak i petama da dodirne zemlju i to je oprezno iskoristio kako bi smanjio zategnutost mišića ruku. Ali posle izvesnog vremena mora biti da je zapao u polusvesno stanje, a onda ga je iz tog stanja trgao neki poznat glas:

– Pogledaj ovamo, Holideje! Imas jednog izuzetnog posetioca.

Otvorivši oči, zapadnjak je kroz trepavice ugledao nasmejano lice Kerta Nesina. Ali Nesin nije gledao njega. Njegova pažnja bila je koncentrisana na ženu koja je stajala pored njega.

Holidej ju je pogledao. Lice joj je video kao kroz izmaglicu pa je nekoliko puta trepnuo da bi razbistrio sliku. Divno lice, ukrašeno tamnim očima i uokvireno bogatim pramenovima crne kose odmah mu se našlo u žiži pogleda... i duša mu je nemo zajaukala.

Desilo se ono čega se od svega najviše plašio. Bol i žeđ nestale su istog trenutka kao rukom odnesene. Ne, to nije mogla biti stvarnost! Njemu se priviđalo... video je duhove! Jer Komančero devojka, koja je stajala pored Kerta Nesina, imala je lice i stas Džane Luis, devojke koju je Dok Holidej upoznao i zavoleo dosta davno u Feniksu.

Kada je usredsredio pažnju ustanovio je da u toj slici pred njim mora postojati izvestan postotak realnosti. Jer kada je sreo pogled blistavih očiju te žene, učinilo mu se da se ona svom snagom trudi da mu da neki znak, da

ga upozori. Lagano, jedva primetno odmahnuła je glavom.

Holidej je pogledao Nesina, koji je zurio u njega s istim onim interesovanjem koje je maločas pokazivao za devojkę pokraj sebe. Komančero je nešto tražio, za nečim je tragao. To je bilo očevidno. Ali šta je to bilo? Neki znak prepoznavanja?

Zapadnjak je navukao na lice neprozirnu masku. Očigledno da devojkę, ma ko da je bila, nije želela da zarobljenik pokaže da ju je prepoznao. I osećio je da mora da joj pomogne.

Hteo je da je ponovo pogleda, ali se nije usudio. Umesto toga, prinudio je sebe da svoj pogled zadrži i dalje usredsređen na Nesinu.

Sada se na Komančеровom licu ukazao izraz nesigurnosti. Kardineli i Rembl su ga zbunjeno posmatrali.

Onda je Nesin iznenada ponovo progovorio, obrativši se devojkę:

– Onda, Džana? Zar nećeš ni da pozdraviš svog starog ljubavnika?

Devojkę je slegnula ramenima:

– Suviše si danas pio, Kerte. Ja tog čoveka nikada u životu nisam videla.

Sa Holidejevog lica počeo se klize krupne graške znoja. To je bio njen glas! A i Nesin ju je oslovio imenom „Džana“!

– Holideje – Nesinov glas je zvučao zapovednički. – Ti poznaješ ovu devojkę, zar ne?

Zapadnjak je prkosno isturio bradu, još uvek se ne usuđujući da pogleda devojkę u oči.

– Šta te navodi na pomisao da je poznajem, Komančero? – upitao je.

– Za vreme puta jednom si u snu izgovorio njeno ime, huljo. „Džana“, iz-

govorio si. Čuo sam te jasno, kao što ti sada mene čuješ!

– Mora biti da si pogrešio, Nesine. Sve do sada nikada nisam čuo to ime.

U Kertu Nesinu nešto se očevidno izmenilo. Napustilo ga je nešto od njegove nadmene sigurnosti. Prelazio je pogledom od Džane do Holideja i nazad. – Jesi li siguran? – počeo je da navaljuje. – Bio sam toliko uveren...

Devojkę je ponovo slegnula ramenima.

– Sam znaš da nikada nisi podnosio alkohol, Kerte – rekla je. – Želim da se vratim mom ocu.

S izrazom nesigurnosti na licu Nesin je zurio u nju. Ona se međutim namrštila kao da joj je sve to dosadilo.

– Ti si večeras zaista vrlo dosadan, Kerte – prebacila mu je. – Hvališ se svojim uspesima, a onda me dovlačiš ovamo ko zna zbog čega. Zar misliš da ćemo se tako zabavljati cele noći? Ako je tako, onda je bolje da odmah pođem kući.

Nesin s osmehnuo s izrazom krivice na licu:

– Izvinjavam se, Džana – rekao je, uzimajući je za ruku. – Evo, od sada ću ti posvetiti svu svoju pažnju.

Devojkę je tek sada zainteresovano pogledala zarobljenike:

– A hoćeš li ove vratiti u njihove ćelije? Večeras ne želim da gledam jad i bedu pred svojim očima. Želim šalu i muziku. Pogled na te zatvorenike kvari mi svako zadovoljstvo.

– Da ih vratim u zatvor? Ali, Džana, ljudi očekuju...

– Ko je važniji? Ja ili tvoji glupi ljudi?

– Pa naravno ti, draga moja!

– Onda to dokaži.

Nesin je raširio ruke, a onda pustio da mu klonu niz telo. Onda se na jeziku Komančerosa obratio jednom snažnom čoveku koji je čuvao Kardinela i Rembla. Zatim je kroz gomilu razuzdanog ološa poveo Džanu nazad ka njenom mestu.

Holidej je pratio pogledom crnokosu devojkicu, ne odvajajući oči od nje čak ni kada mu je stražar prišao i presekao kožne remene kojima je bio vezan. On svom težinom pade na tle i strahoviti bol prostrela mu je ruke i ramena.

Grube ruke ga podigoše sa tla. Primoravši sebe da otvori oči, Holidej ugleda oko sebe svetlost baklji, pripitalica i žučkasti mesec i sve se to u sumanutom kovitlacu vrtelo pred njegovim očima.

Polako i pažljivo počeo je da masira otečene ruke dok su Komančerosi odvezivali Kardinela i Rembla. Ponovo je pogledom potražio Džanu, ali nje nije bilo. U njegovoj glavi, međutim, nije više bilo ni zrna sumnje. Znao je da ono što se malopre dogodilo nije bila iluzija nego stvarnost i da je devojkica, koju je Nesin doveo bila prava Džana, od krvi i mesa.

– Kreći, huljo – obratio mu se Komančero grubo, gurnuvši ga puščanom cevi. Onda mu je pljunuo pred noge.

– Žene – izustio je prezrivo. – One su dobre samo za kuhinju i krevet. – Zauzeo je nadmen stav i počeo da podražava piskav ženski glas.: – „Ti zaverenici mi kvare svako zadovoljstvo“. – Ponovo je gurnuo Holideja puškom u rebra. – Da se ja pitam, ti bi ovde visio sve dotle dok ti ruke ne otpadnu, bitango.

Holidej je pošao napred, praćen sa po jednim stražarem u sivom ogrtaču sa svake strane.

– Ko je ta devojkica, mister? – upitao je onog visokog.

Snažni Komančero, na kome se videlo da je poreklom Amerikanac, ponovo je pljunuo.

– Kćerka našeg poglavice, mada mi je ponekad teško ga poverujem u to.

– Njeno prezime je Štrajher?

– Tačno. – Komančero ga je pažljivo pogledao dok su se probijali kroz polupijanu gomilu koja se cerila. – Otkuda to da je Nesin bio tako siguran da se vas dvoje poznajete, je li?

Holidej nije mogao odmah da mu odgovori. Saznanje da je Džana pripadnik bande Komančerosa pogodilo ga je kao udarac mustangovog kopita. Ali najgore je tek sledilo.

– Nemam pojma – uspeo je najzad da izusti. – Ali zašto bi Nesin bio zabrinut čak i kad bismo se poznavali?

– Iz ljubomore, najverovatnije – izrekao se stražar. Krajem ove sedmice trebalo bi njih dvoje da se venčaju.

*

Ono što ovoj zemlji treba čak i više nego dobre cigare – rekao je Kit Kardinell smirenim tonom – jeste dobar čelik za pravljenje predica za kaiševe. Pogledajte ovo!

Naslonjen na neravan zid njihove ćelije, Džoni Rembl ga pogleda. Tek sada je primetio šta Kardinell, zauzet čeprkanjem nečega u uglu, zapravo radi: on je vrhom kopče grebao malter između dve cigle. Taj njegov napor ostao je, međutim, bez učinka, jer je šiljak kopče bio nedovoljno tvrd pa se izlizao.

-- Ostavi se toga, Kite – posavetova ga Rembl. – Ne bi uspeo da prekopaš izlaz iz ove ćelije ni sa tucetom kopči. A sem toga, ako te stražari spolja čuju, moglo bi to loše uticati na njihovo raspoloženje.

– U pravu je – složi se Holidej. Stojao je pored prozora pregrađenog rešetkama. – Pusti to, Kardinale. Možda se odavde može izići, ali sigurno ne tim putem.

– Ali, zagonetni čovek je na koncu progovorio – javio se Kardinel, a plave oči mu blesnuše na polusvetlu.

Dok Holidej je naime po povratku u ćeliju odbio da bilo šta kaže o Džani Štrajher, a zatim je tri časa proveo u ćutanju, što se Kardinelu nije dopalo. Svoje nezadovoljstvo iskazivao je time što je uzaludno pokušavao da grebanjem probije put kroz zid ćelije, dok je Džoni Rembl stajao i pušio, a Holidej ćutke zurio kroz prozor, posmatrajući grad Komančerosa.

Kardinel je slutio da Holidej nešto krije.

– Pusti to, Kite – obratio mu se Džoni Rembl umorno. – Nema nikakvog smisla da se podžapamo između sebe, kao što nema smisla ni to što si ti malčas radio.

– Džoni Rembl, propovednik i mirotvorac – odvratio mu je Kit i posprdno i oštro. Na njegovom licu nije više bilo ni traga od onog samozadovoljnog i samouverenog izraza. Zategnute crte odavale su jetkost i nabrušenost. I u takvom raspoloženju Kit Kardinel se ponovo bacio na svoj posao. Skoro istog trenutka kada je metal zagrebao po malteru, napolju su se začuli glasovi, a odmah zatim bat teških koraka.

Na rešetkastom otvoru na vratima promolilo se jedno bradato lice.

– Šta je to? – zapitao je glas s meksičkim naglaskom. – Ko to grebe?

– Zašto ne presečeš sebi vene na rukama, kurvin sine? – odbrusio mu je Kardinel.

Meksikanac je nešto opsovao i lice mu se izgubilo s prozorčića na vratima. Začuo se razgovor u hodniku, a onda je ključ zakloparao u bravi. U sledećem trenutku vrata su se širom otvorila i šest naoružanih Komančerosa upalo je unutra. Ispred svih išao je surova zver Baltazar, glavni stražar u zatvoru, koji je već jednom ranije opomenuo Kardinela da ne odgovara pogrđnim rečima njegovim ljudima. Bez dvoumljenja prešao je preko ćelije do neposlušnog Kardinela i kratkom tojagom, koju je uvek nosio sa sobom, udario ga je po licu. Kardinel je digao ruke da se zaštiti, a Komančero mu je onda svom snagom zario tojagu u stomak.

Bio je to udarac od koga bi svaki čovek manje snage i bez unutrašnje vatre, koja je u Kardinelu buktala, pao na zemlju kao sveća. Ali Kardinel nije pao, već se samo savio u pojasu i odgurnuvši jednom rukom tojagu u stranu, drugom iz sve snage zadao udarac pesnicom zbunjenom Baltazaru pravo u zube.

Kardinelov udarac oborio je glavnog čuvara na pod. Pre nego što su ostali čuvari mogli da priskoče, Kardinel je palog Baltazara nekoliko puta udario nogom. Ali odmah zatim ostali stražari su ga šćepali i dobro izbatinali žestokim i preciznim udarcima tojagama pre nego što se Baltazar podigao i obo-

rio Kardinela jednim jedinim snažnim udarcem.

– Hej, lakše – promumlao je Holidej.

– Da ga je Nesin želeo mrtvog on bi ga ubio sam.

– Umukni! – naredio je stražar, koji ga je za vreme tuče držao na nišanu puške.

Holidej ga poslušao i ućuta, jer njegove reči ionako nisu imale nikakvog efekta. Baltazar je zadao još jedan snažan udarac Kardinelu koji je ležao, a onda odstupio korak nazad. Dodirnuo se rukom po ustima, pogledao u krv na svojim prstima, a onda pljunuo bandita koji je ležao opružen pred njegovim nogama. – Sledeći put – rekao je zadihan i učinio pokret prstom preko grla kao da u ruci drži nož. Time je slikovito stavio do znanja šta će se desiti ako Kardinela ponovi svoj izgred. Dograbilo je šesir s poda i izašao. Njegovi pomoćnici su čutke izišli za njim, a onda zaključali vrata.

Holidej je pomogao Remblu da Kardinela vrati svesti, a onda je opet otišao do prozora i pripalio poslednju cigaretu, koju je prethodno prelomio na dva dela. Zgrčen na ležaju od slame, Kardinela se osmehivao i brisao krv s lica.

– Ako nešto nisam voleo, to je onda čovek koji lako plane – rekao je. – A tako mi svega na svetu, čini mi se da je razgnevljeni Komančero gori od svakog drugog.

Holidej je s mukom zadržao osmeh. Njegovo ranije prilično visoko mišljenje o snazi duha Kita Kardinela, koje je tokom akcije s puškama pretrpelo korekcije, sada kao da se vratilo. Bilo je nemoguće ne diviti se čoveku koji

se ovako držao, iako je bilo izvesno da iz ove situacije postoji samo izlaz u smrt.

Malo pomalo, dok su Kardinela i Rembl sedeli naslonjeni na zid i razgovarali, Holidejeve misli odlutale su iz ćelije do Džane...

Kao što obično u takvim situacijama biva, prvobitno zaprepašćenje se stišalo. Devojka o kojoj je uvek mislio kao o prelepoj Džani, bila je kćerka jednog i buduća žena drugog Komančerosa. Za osobu prefinjenu i nežnu to je bilo nešto neverovatno. Posle dve godine i stotina i stotina pređenih kilometara dva stvorenja su se igrom sudbine ponovo sreli i, bar tako mu se činilo, sada je makar jasno shvatao šta se desilo one noći u Finiksu, u Arizoni. Nestanak Džane Luis i oproštajno pismo bili su samo kulisa iza koje se krilo nešto drugo, možda tragedija jedne mlade žene.

U mesečinom obasjanoj noći, noći koja je naličila na ovu, ali se razlikovala po mirisu poljskog cveća koji je lebdeo u toplom vazduhu, po plesu i nasmejanim licima oko njega, on je izgubio devojku za koju je bio siguran da ga voli. Ta sigurnost u njenu ljubav bila je razlog da se i on osećao srećnim, možda najsrećnijim u odnosu na protekle godine svog života.

Nije to bio jedini razlog što je te noći bio srećan. Postojalo je još nešto što je moglo da označava prekretnicu u njegovom životu. Prvi put, posle mnogo godina, u Feniksu se zadržao duže nego u bilo kom drugom gradu. Jer od kako je krenuo u lutanja nigde nije mogao da se skrasi duže od dve sedmice, a onda bi odlazio dalje.

Gledajući kroz prozor svoje hotelske sobe u glavnoj ulici, Dok Holidej se tih dana pitao šta je to što ga je u ovom gradu zadržalo, šta mu je to pružilo osećaj da tu nije stranac i da ga ljudi primaju drukčije nego bilo gde drugde. I te noći, udišući topao letnji vazduh s mirisom žalfije, zaključio je da je ta Džanina ljubav bila ona neophodna esencija za kojom je nesvesno žudio. I zato mu nije bila strana pomisao da samo tu može biti srećan, da mu samo Džanin topao zagrljaj i njene vlažne, vatrene usne mogu podariti najbitniji uslov življenja: ljubav. Istina, ni tada ni kasnije nije bio načisto koliko je taj osećaj u njemu bio trajan, ali se nije mnogo mučio analiziranjem. Bio je srećan i to je za njega bilo dosta.

— Sreća...

Tih dana sreća je Doku Holideju zaista bila naklonjena. Za više od dva meseca nije imao nijedan obračun, nijedna usijana glava, željna slave, nije ga potražila da se s njim ogleda u brzini potezanja revolvera. Za Holideja, koji je na Zapadu skoro svakodnevno morao da beži od takvih izazova, što je obično za tog izazivača značilo i kraj na groblju nepoznatih, bilo je to iznenađujuće. Da li je to bio predznak vraćanja normalnom životu, bez straha i očajanja, je li to bio početak novog puta nade, u kome će i Džon H. Holidej naći svoj mirni kutak? Trebalo je da prođe samo kratko vreme pa da se Dok uveri kako su to samo pusti snovi.

Toliko o sreći. Te večeri odvezao je Džanu kući oko dva ujutro. Poljubili su se na stepeništu velike kuće u kojoj je ona stanovala sa svojom tetkom i posle toga je više nikada nije video.

Pismo, koje je ostavila svojoj tetki, trebalo je sve da objasni. To pismo govorilo je da ona ne želi više da ga vidi i da je shvatila kako ga, u stvari, ne voli. Odlučila je da se vrati na Istok, gde je provela prvih osamnaest godina svog života i gde je navikla da živi. Nema smisla da gubi vreme u pokušajima da je nađe i da pokuša da je nagovori da promeni mišljenje. Te večeri je sve bilo okončano. Za svagda. Žao joj je ako će to da ga pogodi, ali...

Razume se da je Holidej pokušao da je pronađe. Nije mu bilo teško da pođe za njom i da u svakom gradu gde bi seo za zeleni kockarski sto pokuša da od svojih partnera izvuče nešto o vitkoj crnokosoj i crnočkoj devojci, čije je ime Džana. Ali to iscrpljujuće traganje bilo je bezuspešno. Lepa Džana Luis bila je nestala i kada je, umoran od raspitivanja i traganja, Holidej konačno odustao od pokušaja i vratio se u Feniks, ustanovio je da je i Džanina tetka takođe nestala i da je velika kuća zatvorena i pusta.

Onda se vratio svom starom načinu života: kocki, kartanju i lutanjima, dužim i bescilnijim nego ikada. Utehu za nedostatak perspektive i tragično beznađe nije tražio u piću i praznim ispovestima slučajnim prolaznicima, ali ni kockarski sto, hazard i prolazne ljubavne veze nisu mu pomogli da iz svog sećanja izbriše Džanin dragi lik. Tako se i moglo desiti da se nađe među banditima u palati suhodog Škotlandanina, vlasnika bankrotirane železničke kompanije, a ubrzo zatim i u zatvorskoj ćeliji najčudovišnijeg grada koji je postojao na Zapadu, a možda i u svetu. I tu mu se desilo ono najneverovat-

nije u njegovom životu: tu je našao Džanu, sada, kada se više tome nije nadao.

Klimnuo je glavom sam sebi dok se dim iz cigare vijugao pred njegovim očima. Da, sada je shvatio zašto je otišla, otišla je od njega da bi se vratila onima kojima pripada... a to je bilo ono što je najmanje želeo da sazna, čak manje nego da je saznao da je umrla.

Vreme je prolazilo i dolina Džudas zapadala je u sve dublji mir jutarnjih časova. I poslednji bunovni pijanac podbulog lica napustio je trg, a bubnjevi Komanča odavno su bili začutali. Džoni Rembl je tiho hrkao, a Kit Kardinel je ležao zgrčen i spavao s glavom položenom na šesir. Na usnama mu je lebdeo osmeh, kao da sanja neki lep san.

Izgledalo je da u dolini Džudas niko više nije budan i niko više ne posmatra mesec, sve bleđi pred najavom zore sem Doka Holideja i njegovih čuvara.

Zapadnjakove oči bile su mutne od umora, a njegove ruke, otečene i teške, klonulo su mu visile uz telo, ali je Holidej neumorno nastavio da lakim, bešumnim korakom šeta s jednog na drugi kraj ćelije. S vremena na vreme stražar bi se pojavio na rešetkastom prozorčiću na vratima ćelije i bacio pogled unutra, a onda se opet bez reči udaljavao. Čuvari su pripemili kafu, ispili je, a zatim su pušili i žalili se nešto jedan drugome umornim glasom, mu mlali su i zapitkivali se koliko je još ostalo do dolaska jutra.

Onda je Holidej čuo da su se neka spoljna vrata otvorila i nakon toga do njegovog uha je dopro tih mrmor glasova. Prišavši vratima da bi bolje čuo,

razabrao je Baltazarov glas i drugi, mnogo mekši, glas neke žene. Razgovor se produžio nekoliko minuta, a onda je sasvim razgovetno čuo kad je Baltazar rekao: „Nemoguće! To je ludost!“

Ali drugi glas je uporno nastavio da govori i posle izvesnog vremena Komančero je prestao da se protivi. „U redu, u redu“, rekao je konačno i odmah zatim Holidej je čuo kako se približava vratima njegove ćelije. Ključ je zaškrgutao u bravi. – Romero, Smite! Dodite ovamo! – naredio je Baltazar.

Začuli su se još neki koraci, a onda su se vrata ćelije otvorila i na njima se pojavio Baltazar sa još dvojicom Komančerosa, koji su u rukama imali puške. Kada je svetlost obasjala Holideja, Baltazar zaklima glavom:

– Ti nam trebaš. Izlazi!

Pod Holidejevim nogama zašuštala je slama i on je laganim korakom izašao u odaju ispred ćelije. Kada je Baltazar za njim zatvorio rešetkasta vrata, Holidej je okrenuo glavu u stranu i ugledao Džanu!

Ona je stajala odevena u odeću za jahanje od crnog somota. Izgledala je bieda, ali tako lepa da je osetio kako ga je srce zbolelo od njene lepote. Dok ga je krupnim crnim očima ispiti-vački posmatrala. Dok je zaključio da je još nedavno plakala. Glas joj je podrhtavao od nesigurnosti, kao kod deteta koje je malo pre toga bilo jako prekopreno:

– Džone, morala sam da te vidim.

– Samo pet minuta – napomenuo je Baltazar, listajući smotuljak novčani- ca. Glavom je dao znak svojim ljudima da se udalje na drugi kraj odaje. – To

je najviše vremena koje vam mogu dati, senjorita Džana, a čak i za ovu sumu novca samo stopostotna budala preuzima tako veliki rizik.

Holidej je stajao kao skamenjen. Kćerka Komančerosa i buduća žena jednog od njihovih vođa, opominjao ga je neki unutrašnji glas. Ali taj glas bio je slab, jedva čujan u poređenju sa snažnim otkucajima njegovog srca kada je osetio sladak miris njene kose i njene glatke bele kože, miris koji ga je činio srećnim i koga će se sigurno sećati sve do sudnjeg dana.

Devojka je pošla prema njemu i zastala na korak daleko. U tom sudbonosnom trenutku ni on ni ona nisu ništa rekli. Samo su se Holidejeve usne polako pokrenule i izgovorile njeno ime.

U sledećem trenutku ona se našla u njegovom zagrljaju i usne su im se strasno spojile.

Vreme kao da je stalo.

A onda, kada su se ponovo razdvojili, zapadnjak i njegova crnokosa ljubav dugo su se nemo gledali. I tim pogledima ispričali su jedno drugom ono najvažnije, ono što se ne može iskazati rečima a kazuje hiljadu puta više od njih.

IX

Baltazar je svojim koštatim prstom pripremio devojci, koju je ne pet nego deset minuta docnije otpratio iz zatvora. Pretio je prstom i vajkao se:

– Učinili ste veliku ludost što ste došli ovamo, senjorita Džana! Ako vaš otac slučajno sazna... – Pri ovome je pocrnelim kažiprstom kao nožem prevukao preko grla. – I ako sazna Ne-

sin... – Ponovo je prevukao prstom preko grla. A kada su izašli iz zatvora u prozračno sivilo praskozorja odmahnuo je glavom: – Prosto ne mogu da podnesem i samu pomisao šta bi se desilo ako saznaju.

– Onda nemoj da misliš na to, Baltazare. Misli jednostavno na novac koji si zaradio.

Stražar se pipnuo po džepu na prsima, gde je stavio debeo svežanj novčanica. Po odnosu prema novcu grad Komančerosa nije se nimalo razlikovao od gradova gde su živeli drugačiji ljudi. I tamo i ovde carevao je dolar i za njega si mogao dobiti skoro sve.

Sto dolara! Naravno, deo tog novca morao je dati i drugim čuvarima da bi ćutali, ali i pored toga on je po njegovim merilima bio sada bogat čovek.

Baltazar nije ni slutio koji bi to čudan razlog mogao nagnati Štrajherovu kćer da poseti Holideja, iako je bio potpuno zapanjen kada ih je video da se grle i drže za ruke. Ali nije mario da to sazna. Nije ga se naprosto ticalo. Krupnog Meksikanca je sada samo interesovalo da devojku što pre izvede i udalji je pre nego što je neko vidi.

– Brže malo, senjorita – požurivao ju je, gurajući je prema mestu za vezivanje konja. Nasmešio se zadovoljno kada joj je konačno pomogao da se popne na njenu belu kobilu. – I recite vašem predivnom ocu da se svaki dan molim Bogu za njegovo što brže ozdravljenje.

Onoga dana, pomislila je na to u sebi Džana Štrajher, dok je dodirom peta bodрила svoju kobilu da se okrene i pođe, kada se Baltazar ili neko drugi sličan njemu bude pomolio Bogu, visoke

litice nad dolinom Džudas srušice se i zemlja prevrnuti iz temelja. Jer jedina osoba koja je na ovom strašnom mestu znala da se moli i koja se istinski molila bila je ona sama... a kako sa stvari stajale činilo joj se nemogućim da su njene molitve uslišene.

Jer već dve godine, svake noći, Džana je čeznula da vidi Doka Holideja, makar posle toga odmah umrla.

Ta poslednja reč stegla joj je srce kao gvozdeni okov i ona se okrenu da još jednom pogleda izduženu nisku siluetu zatvora i gradski trg iza njega. Ako se uzme u obzir da je na ovom mestu smrt bila svakodnevnna pojava, izgledalo je neuobičajeno da pretnja smrtnom kaznom izazove u nekom strepnju i jad. Ali kada je taj neko voljeni čovek...

Voljeni čovek!

Ta reč imala je za nju poseban prizvuk, koji joj se ovoga jutra činio značajnijim nego ikada. I dok se udaljavala na konju, ona se duboko zamislila nad tim.

Volela je Doka Holideja od prvog trenutka kada ga je srela. I nikada nije prestala da ga voli. On je bio jedini muškarac za koga je marila. Zavolela ga je u času kada ga je ugledala kako izlazi iz dilijanse, otmenog izgleda, elegantan, ležernog držanja i nastavila je da ga voli iako su svi o njemu govorili samo najgore: kako je pustolov, revolveraš, hazarder u životu, te da ne poštuje nikakve obzire i svetinje.

Sada ga je volela možda još više nego na početku, iako ga nije videla pune dve godine, koje je provela negujući svog starog, bolesnog oca u dolini Džudas.

Koliko je već puta pomislila da je mrtav? Koliko se puta probudila iz groznog sna, dozivajući ga glasno po imenu? Koliko puta su je samo molitve i njeno uporno odbijanje da prihvati kako je mrtav spasili da ne poludi u usamljenosti ove sumorne doline?

Svetlost je postala nešto jača i zapadne litice zarumenele su se svetlooker bojom, a šatori Komanča, obojeni živahnim bojama, izronili su iz jutarnjeg sumraka. Visoko, na rubu litice, tamo gde je planinu presecio dugačak prevoj, videla je stražare kako se kreću. Bio je to jedini znak života u tihe jutarnje sate.

Kopita njene kobile jasno su odzvanjala na tvrdom kamenom tlu dok je prolazila pored stanova Vagnera, Kantora i Terka, ali niko se odande nije promolio. Nastavljajući gozbu, započetu na trgu, vođe Komančerosa su otišle u stan njenoga oca, gde su nastavili da pijače i da se hvale kako će na najbolji način upotrebiti nove puške. Spavaće kasnije, u toku dana.

Jedini izuzetak bio je Nesin, koji nikada nije legao kasno. Bilo je u dolini Džudas i onih koji su verovali da on nikada ne spava.

Džana je osetila olakšanje kada je obišla Nesinov stan u kome je vladala tišina i nastavila dalje ka kući svoga oca, mada je pred njom bio očajnički naporan dan. Trebalo je da uradi toliko stvari da je jedini način da ga s uspehom preturi preko glave bio da ostane mirna i pribrana. A šanse na uspeh bile su dramatično male.

Štalski momak Hen preuzeo je bez reči vodice njenog konja. On je bio jedini koji je znao da je krišom izlazila iz

kuće i jahala nekuda, ali on to nikome neće reći, jer je, kao i mnogi drugi u dolini Džudas, bio spreman da za lepu kćer njihovog vođe da i svoj život.

Ušavši u veliku hladovitu kuću, Džana otide u kuhinju, potpali vatru i skuva kafu. Sela je pored prozora i pijuckajući posmatrala kako sunce polako izlazi iznad prevoja i kako se iz kamenog dimnjaka Nesinove kuće vije dim.

U kući u kojoj je ona živela uskoro je počelo uobičajeno jutarnje kretanje i ona je izišla iz kuhinje da bi se kroz hodnik uputila ka svojoj sobi. Galjado, lični čuvar njenog oca, pozdravio ju je ozbiljnim klimanjem glave iz svoje stolice pred upola otvorenim vratima vodine sobe. Iznutra se čulo ujednačeno hrkanje. Džana je zastala, za trenutak se kolebala šta da učini, a onda se vratila do vrata i provirila unutra.

Njen otac je ležao na leđima u svom prostranom krevetu sa izgledom sličnim izgledu svakog starog čoveka, obolelog od fatalne, neizlečive bolesti, dišući kratko u tim jutarnjim časovima kada srce kuca najsporije i s najmanje napora.

Za trenutak obuzela ju je neka neuobičajena blagost. To je bio njen otac, čovek koji joj je podario život i njen jedini i najbliži srodnik.

Onda je taj kratak trenutak samilosti i ljubavi prošao i devojka se prisetila da je taj stari, bolesni čovek počinio najteži roditeljski greh, skoro zločin, jedino što se u životu ne može oprostiti. Štrajher je kćer jedinicu ponudio kao zalogu mira čoveku koji je žudeo da preuzme njegov vladarski tron.

Džanino lice postalo je hladno i ukočeno kada je produžila prema svojoj sobi, gde je počela da se presvlači. U njenom garderoberu visila je ista ona haljina divne blistave ljubičaste boje, koju je nosila na guvernerovom balu u Feniksu one noći pre dve godine... one nezaboravne noći.

Sve do te noći Džana nije znala šta je njen otac. Majka ju je odgajala na Istoku kao Džanu Luis i do majčine smrti oca je viđala vrlo retko, najviše dva-tri puta godišnje. Džani je bilo petnaest godina i majku joj je zamenila tetka Ema Luis, koja je živela u Feniksu. Oto „Luis“ ju je i dalje povremeno posećivao. Dolazio je bez prethodne najave, u velikim crnim zatvorenim kolima, sa nekoliko telohranitelja opasnog, mračnog izgleda. Poslednje dva puta sa sobom je doveo i Kerta Nesina.

Džana je verovala da je njen otac stočarski baron, koga njegovi poslovi dugo zadržavaju daleko od porodice, a Nesin joj je bio predstavljen kao poslovnij prijatelj. To je moglo kod mlade i naivne devojke lako da prođe, jer joj je majka umrla ne otkrivši joj strašnu tajnu da tobožnji stočarski baron Oto Luis nije niko drugi do Oto Štrajher, osnivač zločinačke bande teksaških Komančerosa. Tek kada je Oto počelo da popušta zdravlje i kada je primećio da je Nesina zanela raskošna lepota njegove kćeri, ostareli razbojnički vođa smislio je plan kako da produži svoju vladavinu i ublaži opasnu ambiciju svog bezobzirnog zamenika.

Plan je sproveden onog dana kada je priređen veliki bal u guvernerovoj kući u Feniksu. Kada se vratila s bala kući i pošto se prethodno oprostila od

čoveka koga je volela, Džana je htela da se presvuče i legne u postelju. U tom trenutku došla je crna diližansa. Bez opomene, ljudi njenog oca su je zgrabili i primorali da voljenom muškarcu, Doku Holideju, napiše ono pismo puno izmišljotina i laži. Zatim su je primorali da se popne u crnu diližansu, koja ju je potom odnela u nepoznatom pravcu.

Njena otmica ju je zaprepastila. Ali saznanje čime se bavi i ko je, u stvari, njen otac zaprepastilo ju je još više, dovodeći je skoro do ludila.

Tokom prve sedmice pokušala je da izvrši samoubistvo, ali to više nikada nije probala. Umesto toga, ostala je u kući više od godinu dana, ne izlazeći nikuda i retko razmenivši koju reč s ocem. A sa Nesinom, čovekom koji ju je želeo za ženu, nije progovorila uopšte.

Ali želja mladosti za životom je nesavladiva i Džana je konačno izašla iz kuće i počela se uključivati u svakodnevni život u gradu bandita. Kao prvo shvatila je odmah da joj neće uspeti da pobjegne. Iz skrovišta Komančerosa nikada niko nije pobjegao. Morala se pomiriti s tim da će tu ostati do kraja života i, ako je već tako, morala se potruditi da se tom životu prilagodi i učini ga podnošljivim.

Nesin je bio strpljiv kao zmija koja se greje na osunčanoj steni i čeka da se pojavi žrtva. A pošto se zdravlje njenog oca počelo poslednjih meseci naglo da pogoršava, a pozicije Nesina da jačaju, Džanin položaj postajao je sve opasniji. „Došlo je vreme odluke“, rekao joj je Nesin pre nego što je krenuo u akciju za puške. Ostavio joj je da se

odluči da li će dobrovoljno pristati da se uda za njega i tako ozvaniči njegove pretenzije za vođstvo sa vođinom kćerkom kao suprugom, ili će mu i ona i vodeći položaj njenog oca pasti u ruke kao ratni plen, što bi za nju bilo nepovoljnije. Zato je ona odlučila da se uda za njega, ali kada je on otišao u pohod, ona se svake noći molila Bogu da ga na severu zadesi smrt. Umesto toga on se trijumfalno vratio s puškama.

Hvala Bogu što je ljubomoran, razmišljala je Džana, izlazeći iz kuće, jer da nije bilo te ljubomore Dok bi sada bio mrtav zajedno s ostalim Kardinelovim ljudima. Ali smrt je i dalje lebde-la nad čovekom koga je volela.

Nesin je nameravao da toga dana u podne obesi Holideja kako bi gomili svojih razbojnika priredio zabavu. I on će ga sigurno obesiti ako Džana to ne spreči na neki način.

Nesinov telohranitelj se iznenadio kada je, odgovorivši na kucanje, otvorio vrata i ugledao Džanu. Jer nikada ranije ona nije došla u Nesinov stan. Kada ju je telohranitelj uveo u predvorje Nesin je bio još više iznenađen od njega. Sedeo je u košulji sa zavrnutim rukavima i pio jutarnju kafu. Ali se brzo pribrao i njen dolazak primio kao svedočanstvo da se najzad urazumila i prihvatila ono što je normalno. Presekao je pogledom telohranitelja, koji se odmah izgubio, a onda je obgrlio svoju „sudećicu“ oko ramena. Ponudio joj je kafu i ona je to prihvatila. Zatim je poljubio u usta i ona je prihvatila i to mada joj se koža ježila. Neko su vreme proveli kraj otvorenog prozora i razgovarali o uspehu ekspedicije i drugim temama koje su se do-

padale zaljubljenom srcu Komančera. Tada Džana reče kako hoće nešto da ga zamoli.

– Reci šta je to i računaj da ti je već ispunjeno, draga – odvrati Nesin vatereno.

– Želim da odložiš izvršenje kazne nad onim bezvrednim banditom. Odloži za subotu.

On se namrštio: – Zbog čega?

– Subota je dan našeg venčanja, a ja želim da naše venčanje bude najveći događaj u istoriji Komančerosa. A kako bi to bilo slavlje bez obeležja koje mu daje nečija smrt, voljeni moj?

Nesin je razrogačio oči od neverice. Je li moguće da je to ona ista devojka, kojoj je oduvek bio mučan surovi način života Komančerosa?

Džana pruži ruku preko stola i kao da mu čita misli, reče: – Da, to sam ja, Kerte. Ja u pravoj boji. Dugo sam ti se opirala i odbijala da prhvatim tvoje nazore... verovatno zbog mog vaspitanja. Ali sada shvatam da si u pravu. Ti si snažan, odgovoran čovek! I... Kerte, ja sam kći svog oca! U duši ja sam prava, pravcata Komančero! – Tamne oči su joj sijale, a glas joj je bio tvrd, s privukom neke dotad nepokazane oštine. Notornom ubici Nesinu nikada nije izgledala lepše i poželjnije. Kako je mogao odbiti nešto ženi koja će u budućim godinama biti pored njega?!

– Biće kao što tražiš, draga moja – osmehnuo se i prineo njenu ruku usnama. – Taj nitkov će posetiti na dan našeg venčanja!

kraj prozora ćelije i netremice motrio drugu stranu doline prema šatorima Komanča. U drugom uglu Džoni Rembl i Kit Kardinel sedeli su goli do pojasa i znojili se, pušeći duvan zavijen u lišće kukuruza i na smenu izmišljajući kakvu bi sudbinu zaslužili Nesin i Štrajher i svi ljudi, žene i deca u dolini Džudas, uključujući tu i Indijance. Kardinel je insistirao na tome da bi iskorenio čak i njihove konje, mazge, pse i šugave mačke. – Kompletan šljam treba iščupati iz korena! – uzviknuo je. – Treba počistiti s ovog sveta sve što im pripada, sve do najsitnije buve!

Holidej nije obraćao pažnju na ta jalova naklapanja jer je upravo primetio ono što je čekao. Jedna usamljena prilika, umotana u tamnomrki pončo, prešla je brzim korakom most koji vodi iz grada Komančerosa u logor Komanča. Džana je bila tačna.

Već kada ga toga dana u podne nisu odveli na vešanje ponadao se da se njen plan odvija kako je predvidela i sada mu je to što se uputila ka vigvamu Crne Vrane njegovu nadu potvrdilo.

Prislonivši lice uz rešetke, Holidej je ugledao nekoliko Komančerosa koji su lutali tamo-amo. Niko se nije interesovao za ono što se događalo na drugoj strani reke. Obrativši ponovo pažnju na logor, Dok je ugledao priliku u mrkom ponču kako nestaje u najvećem vigvamu, na čijem je vrhu lepršalo perje kao znak dostojanstva poglavice.

Holideju je srce snažno zalupalo. Prišao je vratima ćelije i oslušnuo. Njihov plan bio je očajnički, možda i samoubilački. Ali čak i najmanja šansa na uspeh bila je bolja od njegovog ne-

Kasno popodne sunce je obasjavalo dolinu Džudas dok je Holidej stajao

izbežnog kraja i nastavka Džaninog života u dolini Džudas.

U stražarskoj sobi ispred ćelije čulo se škripanje stolice. To se stražar bolje namestio. Okrenuvši se, Dok primeti radoznale Rembllove i Kardineleove poglede.

– Znaš kako se kaže, Holideje – osmehnu se Kardinel. – Onaj ko prisluškuje nikada ne čuje ništa dobro.

Holidej je ostao ozbiljan. Pre ili kasnije moraće da saznaju, pomislio je i zaključio da je trenutak za to došao. Okrenuo se leđima vratima ćelije i iz košulje izvukao mali revolver.

Da je iz košulje izvukao mađioničarski šešir i belog zeca, Rembl i Kardinel bi bili manje iznenađeni, ali iskusi u ovakvim situacijama nisu pustili glasa od sebe. Sakrivši ponovo oružje, Holidej im se tiho obratio:

– Dok ste vi spavali, mene je posetila jedna žena. Krišom mi je dodala revolver dok je Baltazar bio zaokupljen prebrojavanjem novčanica.

– Džana? – pogodio je Kardinel.

– Da.

– Znači, ipak je poznaješ?

Holidej sada ispriča Kardinelu i Remblu celu priču od njegovog prvog susreta s crnookom Džanom u Feniksu do njihovog ponovnog susreta u zatvoru, gde mu je Džana otkrila svoju strašnu sudbinu. Nije prikrio ništa što je moglo biti važno. Dok je Džoni Rembl izgledao zadivljen, Kit je ispoljio izvesnu dozu neverice:

– Hoćeš da kažeš da će ti ta slatka devojka pomoći da pobegneš odavde, Holideje?

– Da.

– Zar kći vođe Komančerosa?

– Džana nije ništa više Komančero nego ti ili ja, Kardinele. Ovaj revolver to dokazuje.

– Hm, priznajem da revolver izgleda dosta ubedljivo. Ali ja...

– Kit ne veruje ženama, Holideje – upade mu Rembl u reč.

– A on mi je pa oličenje poverenja – dobaci zapadnjak ironično, pogledavši Kardinela. – Džani možeš verovati, Kite. Garantujem životom za nju.

– Pa, život ti je i tako na kocki, zar ne? I kako ta tvoja voljena lutkica namerava da te spase?

Holidej je ustao i prišao prozoru. Džana se još nije vraćala iz indijanskog logora. Ponovo je zauzeo mesto na slami kraj Kardinela i Rembla. – Već se duže vreme između Indijanaca i Komančerosa nešto ozbiljno kuva. Videli ste i sami da je oružje Komančerosa staromodno i da im je novo bilo neophodno. Ali da je Nesin to oružje što smo uzeli od Greksa, a on od nas, odmah doneo ovamo, Indijanci bi shvatili da će to oružje biti upotrebljeno protiv njih i verovatno bi odmah napali.

– Pa šta i ako bi napali? – upita Kardinel. – Pre ili kasnije do tog obračuna moraće doći.

– Ne mora – odgovori Holidej. – Komančerosi zavise od Indijanaca i ne žele da ih odstrane iz svog okrilja ako je to moguće izbeći. Mislim da je zbog toga Nesin odlučio da puške ostavi u Kanjonu senki, te da posle, kada neprimetno naoruža Komančeroše, izađe pred Crnu Vranu i pokaže mu da Komančima ne preostaje ništa drugo nego da slušaju.

– To mi zvuči logično – reče Rembl posle dužeg razmišljanja. – I šta name-
ravaš, Holideje?

– Da sprovedem Džanin plan – obja-
sni Dok. – Ona je sada kod Crne Vra-
ne. Reći će mu za puške i kladim se da
mu neće biti potrebna ni sekunda raz-
mišljanja da zaključi kako bi s tim puš-
kama u rukama svojih ljudi mogao da
zauzme Štrajherovo mesto u kući ume-
sto što se znoji u vigvanu.

– Neka me đavo odnese ako to nije
dobar plan – reče Kardinel oduševlje-
no. – I šta će se desiti ako se crveno-
košci dokopaju pušaka?

– Kao što sam rekao, Komančerosi i
Indijanci su potrebni jedni drugima da
bi preživeli. Džana i ja smatramo da će
Crna Vrana učiniti isto što je i Nesin
planirao. Pokazaće protivniku da drži
adute u rukama i onda će oni sesti za
sto da se dogovore o novim pravilima
saradnje.

– I šta će to nama pomoći? – želeo
je Rembl da zna.

Holidej ga ozbiljno pogleda.

– Kada se Indijanci budu vraćali s
puškama, Džana će dići uzbunu pod iz-
govorom da Indijanci napadaju. Sma-
tramo da pri inače zategnutim odnosi-
ma neće biti potrebno ništa drugo da
započne najveći okršaj koji je ova
dolina videla. A kada bitka stvarno
počne, Džana će doći ovamo i pomoći
će nam da pobeegnemo.

Nekoliko minuta vladala je tišina.
Rembl i Kardinel su ćutke posmatrali
Holideja i razmišljali o izloženom
planu.

Onda Kardinel reče:

– Rekao si NAMA pomogne da po-
beegnemo, zar ne?

– Naravno. Valjda ne misliš da bih
vas ostavio ovde?

– Pa, naši odnosi nisu baš bili slat-
ki od kako su događaji pošli naopako.
Koliko se sećam, palo je i teških reči.

– Ono što sam mislio, to sam i rekao
i to još uvek važi, Kite – potvrdio je
Holidej. – Ako se odavde izvučemo,
nas trojica odlazimo u štab rendžera,
gde ćemo izneti istinu na videlo. Za
mene je najvažnije da sa sebe sperem
ljagu i da mogu da živim kao slobodan
čovek. Što se vas tiče, za ovo vreme
sam vas dobro upoznao i shvatio sam
da morate platiti bar deo svojih gre-
šaka.

– Ah, Holideje, Holideje – osmehnuo
se Kardinel podrugljivo. – Da sam
znao da iza grube maske kuca časno
i pošteno građansko srce, ostavio bih
te pred oltarom u Čaparalu.

Na sopstveno iznenađenje, Holidej
je uhvatio sebe kako se i sam osmehu-
je. Prinudno venčanje u Čaparalu, za
njega u onom trenutku tako tragično,
izgledalo mu je prava sitnica u pore-
đenju sa situacijom u kojoj su se sada
nalazili. – Kasno je za ispravljanje gre-
šaka, amigo – rekao je ustajući. – Sa-
da smo u istom loncu, svidalo nam se
to i ne.

Ustajući sa slame, Kardinel ga je za-
interesovano pogledao.

– Nisi loš čovek, Holideje. Jesi tvrdo-
glav, pravdoljubiv i poštenjak, ali nisi
loš. Možda ćeš nas stvarno izvući iz
ovoga. Ne znam. Ali pre nego što poč-
nu da zvižde kuršumi, kazacu ti jedno:
ljubav je isto što i limunada.

– Mogli bismo o tome raspravljati
celu noć – odvratio je Holidej raspolo-
ženo – ali nemamo vremena.

Rekavši to, vratio se ka prozoru da motri na Džanin povratak.

Pao je i sumrak, a on je još uvek čekao. Ali sada više nije mogao da poriče ono što je bilo očigledno.

Džana je ostala u logoru Komanča, a to je moglo da znači samo jedno: nešto loše se dogodilo.

X

Sa ulaza u vigvam poglavitice Crna Vrana, Crveni Orao je posmatrao indijanske ratnike kako pojedinačno ili po dvojica tiho napuštaju logor i odlaze prema izlazu iz doline Džudas.

Onda se okrenuo i natmureno pogledao devojkicu koja je vezana i začepljenih usta ležala na podu pokrivenom bizonjskim kožama. Umesto da učestvuje u onom što je moglo biti najvažniji trenutak u istoriji plemena, morao je da ostane da čuva jednu ženu!

Složio se sa Crnom Vranom da Štrajherovu kćer treba zadržati kao taoca. Došla je i obavestila ih da je dve stotine pušaka sakriveno u Kanjonu senki, ali pošto su Komančerosi podli, to je mogao biti deo lukavog plana da se Komanči obore na kolena. Ljut zbog toga što je baš on izabran da ostane, dok su ostali ratnici otišli u kanjon, Crveni Orao se nadao da će se desiti nešto nepredviđeno i da će moći da izvrši naredbu Crne Vrane.

Crna Vrana mu je rekao da, ako puške ne budu u kanjonu i ako devojkica priča bude deo neke zločinačke zavere Komančerosa, onda neka prereže nežni beli vrat Džane Štrajher.

*

Bila je skoro ponoć kada su napregnute oči Doka Holideja ugledale kretanje konjanika na prevoju iznad prolaza Sandaun. Mesec je blistao na nebu i pri njegovoj svetlosti mogao je da vidi i siluete stražara Komančerosa, okrenute konjanicima koji su im se približavali.

Pucnuo je prstima i Rembl i Kardinell su mu prišli. U dubokom ćutanju sva trojica su gledali kroz prozor prema prevoju. Konjanici su na kratko nestali, a onda iskrslili neposredno pored stražara. Začuo se prigušen šum kao kad se neko hrve, a onda slab zveket od udara puške o stenu. Zatim je još konjanika prišlo prolazu. Mnogo konjanika, poređanih u niz.

Bled u licu, Holidej se okrenuo ka svojim sapatnicima. Srce mu se ledilo na pomisao da je Džana mrtva i da su se oni posle dve godine našli samo zato da bi se ponovo, ovaj put zauvek rastali. Ali potisnuvši taj osećaj, progovorio je mirno:

– Ne možemo više da čekamo. Moraćemo da pokušamo da se spasemo sami.

Kit i Rembl klimnuše glavom, pošto su već zajedno skovali plan za slučaj da se Džana ne pojavi.

– Spremni smo kad ti kažeš – osmehnuo se Kardinell. I u tom trenutku Holidej je shvatio da je Kit Kardinell možda najpouzdaniji saborac u Tek-sasu.

– Krećemo – promrmeljao je i izvukavši revolver iz košulje povikao: – Straža!

Kada se zablenući Baltazar pojavio na rešetkama okovanom prozorčiću

ugledao je kako se trojica zatvorenika divljački tuku. Viknuo je na njih i pošto ga nisu poslušali, on je dozvao ostale čuvare i stavio ključ u bravu.

Kada je Baltazar ušao u ćeliju, tri zatvorenika su se još tukli, ali su se odmah munjevito razdvojili i nasrnuli na njega. Baltazar je još jednom zaur-lao, ali je smesta umukao kada mu je dvocevni revolver pritisnuo trbuh. – Madre de Dios! – izustio je bez daha.

Holidej ga mlatnu revolverom po sle-poočnici i Baltazar se sruši na pod.

Okrenuvši se, Holidej je ugledao Kardinela koji se rve s jednim Komančerosom. Komančero je uspeo da opali iz puške, ali mu je onda Kardinela oteo pušku i tresnuo ga kundakom po glavi. Dok je pucanj još odzvanjao u ušima, dvojica preostalih čuvara su hitali prema vratima. Kardinela potrča za njima i udarcem kundakom u vrat obori jednoga. Na to se drugi okrenuo i ispalio metak na Kardinela, koga je zrna pogodilo u bok. Holidej bez nišanjenja pritisnu obarač i Komančero se s rupom između očiju zavrta na prstima i sruši na pod.

– Jesi li živ? – povika Rembl prema Kardinelu.

– Samo sam malo okrznut – odgovorio je Kit i pošao za Holidejem, koji je istrčao iz ćelije. Kada su se dočepali svežnja ključeva i otključali spoljna vrata, u gradu je već vriilo od opšte uz-bune. Pri svetlosti mesečine siluete u sivim ogrtačima istrčavale su iz kuća neposredno ispod zatvora, a u reziden-cijama vođa na brdu počele su da se pale svetiljke.

A u dolini, ispod prolaza Sandaun, gomila Indijanaca na konjima zaustavila se ispred mosta.

– Komanči! – povikao je Holidej koliko ga je grlo nosilo, nakon što je izjurio na vrata i sakrio se u senku. Pri-neo je šake ustima i ubacivši u svoj glas jednu histeričnu notu, ponovo povikao: – Komanči napadaju! Dolaze od ulaza u dolinu! Dočepali su se pušaka!

Na ovo se konfuzna vika u celom gradu Komančerosa namah utišala i svi su se okrenuli prema ulazu u dolinu. Pri jakoj svetlosti mesečine jasno se videla kolona indijanskih konjanika, nagomilanih neposredno iza kame-nog mosta, a Komančerosi koji su se nalazili najbliži rečici jasno su videli svetlucanje novih pušaka, koje su Indijanci držali u rukama.

Doku Holideju se činilo da tih nekoliko sledećih sekundi traju čitavu večnost. A onda se desilo ono što je očekivao: iz jedne kuće pored potoka odjeknuo je pucanj. Jedan Indijanac skotrljao se s konja, a odmah zatim tišinu noći prolomio je snažan, gnevan urlik poglavice Crna Vrana:

– U napad!

Crna Vrana je prvi pojurio preko mosta, praćen velikom grupom konjanika. Komanči su skrenuli desno, tučnje-ći prema kući iz koje je ispaljen hitac. Iz cevi novih „vinčesterki“ bljunuo je narandžasti plamen i obasjao noć. Jedan Komančero je jauknuo, ali je taj jauk ubrzo prigušio zaglušujući jak bitke.

Do tog trenutka Holidej se već bio vratio u zatvor, natukao na glavu jedan crni komančero šesir, zgrabio par revolvera, koje mu je Džoni Rembl do-

bacio i doviknuo dvojici svojih saboraca šta da čine. Nekoliko sekundi docnije tri prilike sa velikim šesirima istrčale su iz zatvora i pognute potrčale prema obližnjem koralu s konjima. Kroz noć se prolamala gromka pucjava, ratni pokliči Komanča i Komančerosa i smrtnički krici smrtno pogođenih. Gusti oblaci barutnog dima počeli su zaklanjati mesečinu.

Odjednom je oko glave trojice begunaca zazviždalo nekoliko tanadi, ispaljenih s verande Vagnerovog stana. Begunci nisu uzvratili vatrom jer za to nije bilo vremena. Svaki sekund im je bio životno važan kako bi što pre pojahali konje. Ali samo što je otvorio vrata koralu, Holidejevog konja pogodio je metak iz puške jednog Komančerosa. Konj se prevrnuo i zapadnjak se našao na zemlji.

Sledećih nekoliko sekundi je ležao ošamućen u oblaku prašine. Ne obazirući se na njega, Kardineli i Rembl su u trku odjahali, glava priljubljenih uz vratove njihovih konja. Holidej je bio besan zbog tog njihovog izdajničkog ponašanja, ali mu je s druge strane i laknulo. Više nema obzira. Svako se spasava za sebe! Uspeo je na jedvite jade da izvuče stopalo ispod oborenog konja i da ustane baš kad su u ogradeni prostor kroz oblak prašine potrčale tri prilike u sivom. Klekavši, oslonjen na koleno, Dok je ispalio nekoliko uzastopnih brzih hitaca. Dvojica gonilaca su pali, ali je treći nastavio da trči, pucajući u begunca. Holidej opali još dva metka i po rumenoj mrlji na Komančerovoj košulji video je da je pogodio cilj. Gonilac je, međutim, nastavio da trči. Ali trčao je već kao mrtav

čovek. Nastavio je da hoda sve dok nije udario u ogradu koralu, odbio se od nje i pao naznak.

Poginuli je bio Kantor, vođa Komančerosa koji je u Štrajherovoj postaji naredniku Tetisu odsekao jezik pre nego što ga je ubio. Još dok je Kantor padao na zemlju, Holidej se uspravio i zgrabio vođice jedne snažne crne kobile koja je stajala vezana kraj izlaza iz koralu i vinuo joj se na leđa. Od Kardinela i Rembla nije bilo ni traga, ali je do Holidejevog uha dopro topot kopita njihovih konja. Zauzdavajući svoju kobilu da uplašena pucnjavom ne krene u paničan trk, Holidej se odjednom prenu. Džana, sevnu mu kroz glavu.

Pogladivši po vratu kobilu, podboju je petama i ona jurnu prema selu Komanča. Džanu je trebalo tražiti u njihovim vlgvama.

Prolazeći pored nekoliko kuća, osetio je kako mu je pored lica prosviralo nekoliko kuršuma, ali odmah zatim već je jurio preko mosta. U logoru pred njim indijanske žene i deca su se komešali u opštoj zabuni, nastaloj zbog bitke koja je besnela na brežuljku, u gradu Komančerosa. Našavši se blizu šatora uzviknuo je nekoliko puta Džanino ime.

Njegovi povici jasno su se čuli u vlgvama Crne Vrane, gde je Crveni Orao držao vrh noža uperen u uzburkane Džanine grudi. Lice surovog ratnika Komanča se grčilo i u njegovim očima gorela je vatra. Bio je odlučan da učini ono što mu je rečeno, kada je kroz kožni šator, blizu otvora za dim, svirnuo metak iz Holidejevog revolvera. Iznenaden i zbunjen, ratnik je odbacio nož

i zgrabio staru pušku marke „šarp“, pa se bacio kroz otvor **vigvama** prema napolje. Padajući ka zemlji, elastični ratnik ispalio je hitac na konjanika koji je iskrsnuo iz mraka. Onda je nastavio da puca sve dok mu metak iz **Holidejevog** revolvera kao užareni vrh koplja nije prosvirao grlo.

Skočivši u trku s konja, Holidej je čvrsto stegao u ruci vođice i uvukao kobilu sa sobom u **vigvam**. – Hvala Bogu! – izustio je videvši da je **Džana** živa, a onda dograbio nož **Crvenog Orla**. Kada je oslobodio **Džanu** veza, pomogao joj je da se popne na konja. Po zaglušujućoj paljbi zaključio je da se okršaj bliži vrhuncu. Ka njemu je, prodorno klikteći, držeći koplje ukrašeno perima, potrčao, jedan mladi **Komanč** baš kada je on izjahao iz **vigvama** i podbo konja. **Komanč** je zamahnuo da hitne koplje i **Dok** je u magnovenju opalio. Iz blizine ispaljen hitac pokosio je napadača. **Dokova** kobila, pojurivši, ponela je dvoje begunaca niz padinu, obavijenu u maglu barutnog dima.

Onuda, dragi – povikala je **Džana** i pokazala preko mosta u pravcu kuda je vijugavi puteljak zavijao iza brega.

Holidej se nije kolebao. Već u sledećem trenutku jurili su kao vior uzanom stazom, koja je vijugala uzbrdo, pa dalje iza istočne strane brega, ostavljajući levo od sebe paklenu vrevu i buku nemilosrdnog okršaja.

Opasnost im je zapretila kada su obišli breg i punim trkom se uputili prema rečici, dvestotinak metara istočno od kamenog mosta.

Dve spodobе u sivim ogrtačima otvorile su paljbu na njih zaklonjeni iza niskog zida. Shvativši da sa te raz

daljine nema nikakvih šansi da ih pogodi, **Holidej** skrenu konja i jurnu pravo na njih. Iznenađeni tim manevrom, **Komančerosi** su se razdvojili. Nagnavši kobilu pravo na jednog od njih, **Holidej** drugoga obori s dva hica, ispaljena iz neposredne blizine.

Od sudara s drugim **Komanč**erom umalo nisu sleteli sa širokih leđa kobile. Nekoliko kritičnih trenutaka kobile se zanosila, a onda je kao nekim čudom vratila ravnotežu i nastavila trk.

Pedesetak metara dalje **Dok** ju je trzajem uzde skrenuo prema obali i uz zvučni pljesak konj i jahači survali su se u reku. Kobila je odmah zaplivala.

Izlaz iz doline nalazio se manje od pola kilometra ispred njih.

Kada su isplivali na obalu i punom brzinom se ustremili ka izlazu, nisu od tame mogli videti šta se događa kod mosta, ali su šumovi i zvuci, koji su odande dopirali, govorili sami za sebe. Tamo su ljudi ginuli na obe strane, rešetani snažnim plotunima, ginuli uz divlje borbene pokliče, čuo se vrisak ranjenih konja, a miris prolivene krvi i baruta su se pomešali. Bilo je to umiranje kakvo čak ni **Komančerosi** nikada ranije nisu videli.

Kada je kobila s dvostrukim ljudskim teretom na sebi, preko padine obrasle žalfijom i paprati, pojurila prema izlazu iz doline, rečica se već crvenela od krvi.

Penjući se na poslednje uzvišenje pred izlazom, **Dok** oseti kako mu je od uzbuđenja srce skoro zastalo. Jedva pedesetak metara ispred njih plamtele su puške i revolveri u strahotnoj krvavoj borbi izbliza. Zategnuvši vođice da

bi zaustavio kobilu u zaklonu, zapadnjak je kroz koprenu barutnog dima pokušao da razabere ko su učesnici bitke. Video je Indijance, zatim nekoliko kreature u sivim ogrtačima i iznad njih, iza jedne stenovite prepreke, dva konjanika.

Kardinel i Rembl!

Srce mu je zakucalo brže. Uspeli su da se probiju... makar do izlaza. Prove-rivši kolt, koji je držao u ruci, ustanovio je da je prazan i zavitlao ga je u stranu. Neka. Imao je još dva, zadenu-ta za pojas, zahvaljujući „ljubaznos-ti“ svojih bivših čuvara. Dovoljno da se probije do Kardinela i Rembla... ako bude imao sreće.

– Drži se čvrsto, srce – rekao je Dža-ni i duboko udahnuvši, poterao kobilu napred.

Skoro u istom trenutku na jugu se pojavila kolona Komančerosa na konji-ma, ulivajući se na put ispod glavnog poprišta bitke. Bilo ih je između dva-deset i trideset, jahali su brzo, u pra-vilnom početku i na čelu kolone Dža-na je prepoznala pogrbļenu, krupnu siluetu svog oca i Nesina pokraj njega.

Grupu su sačinjavale mudrije glave – nekoliko glavnih vođa i njihova tele-sna garda, koji su, nemajući hrabrosti da se uključe u bitku, koja je već de-setkovala i redove Komančerosa i re-dove Indijanaca, koristili tradicionalno pravo vojskovođa da se izvuku dok je još bilo vremena, ostavljajući svoje potčinjene da se tuku do kraja.

Holidej je imao samo toliko vreme-na da baci jedan brz pogled na kaval-kadu ljudi u sivom, a onda je svoju pažnju i svoj revolver usmerio na sce-nu neposredno ispred njega. Opalivši

tri metka, oborio je dva Indijanca. On-da je trzajem vođica dao znak kobilu da preskoči telo jednog Komanča koji se skotrljao pred njega, zatim je opet trgao vođice i usmerio kobilu nadesno, uz put, dok su iza i levo od njih praš-tale i sevale puške i revolveri. Puca-jući preko ramena, Dok je ispraznio kolt na jednog Komančera, priljublje-nog uz stenu, što je omogućilo Remb-lu i Kardinelu da probiju prepreku koja im se isprečila na putu i poteraju konje uzbrdo prema njemu.

Brzo su pristizali, pucajući levo i desno. Jedan Komančero je pao, a dru-gi je povukao glavu u zaklon. Ali puš-ćana vatra se sada začula s druge stra-ne, od glavne kolone konjanika koja se sada brzo približavala. Oni su čvrsto odlučili da se probiju i gađali su sve pred sobom.

Jedan metak je iznenada pogodio Remblovog konja, koji je njisnuo, pao i pritisnuo ga. Kardinel je zaustavio svog konja, a isto je instinktivno učinio i Holidej, mada mu je put u slobodu bio praktično otvoren. U njemu je preovladala želja da pomogne bliž-njem. Zapadnjak zatim osu vatru na konjanike u sivom, očekujući da Rembl ustane, ali je ovaj ostao da leži. Leva noga mu je bila smrskana iz puške jednog Komančera i od bola lice mu je posivelo. Stavio je revolver pored sebe i viknuo:

– Bežite, budale! Šta ste stali?

– Da, to je dobar savet – potvrdio je Kit Kardinel i skočio s konja. – Hajde, tamnooka, penji se – pozvao je Džanu.

Devojka nije ništa razumela. Nije razumeo ni Dok Holidej, stojeći u zak-lonu stene od koje se odbijala kiša

tanadi. Onda je Kardinel nestrpljivo svukao devojkicu s Holidejevog konja i kao stvar je prebacio na svog ždrepcu. Kada je Džana dograbila vodice Kit pljesnu konja šakom po sapima i ovaj pojuri putem.

– Kardinele... – zausti Dok, ali ga ovaj prekinu:

– Beži, junačino! Na konju sa dvostrukim teretom stigli bi te za pet minuta, ali ovako... imaćete šansu da se spasete. Ja i Džoni ćemo ostati da ih malo potprašimo. Šta ti kažeš, Džoni? – obratio se ranjenom drugu.

Žalosno je bilo videti tužan Džonijev osmeh dok je punio svoj kolt.

– Kite, ti si se mogao izvući! Bolje bi bilo da se bar jedan od nas dvojice... ovako...

– Ne budali, Džoni. Odavno sam čeznuo za ovakvim okršajem – odgovori mu Kardinel i napuni pušku, pa se obrati zapadnjaku: – Kidaj, Holideje!

– Zašto, Kite? – upita ga Dok začuđeno.

– Zašto? Mislio sam da si inteligentan čovek, Holideje. Kit Kardinel je možda protuva, ali ne ostavlja druga da gine sam. Prema tebi nisam više imao nikakvih obaveza. Uostalom, rekao si da ćeš me predati rendžerima. Ali Džoni Rembl je nešto drugo! Zajedno smo jahali, pa ćemo zajedno napraviti i poslednji lumperaj. U velikom stilu, kakav ti nikada nisi doživeo!

Holidej ga je nekoliko dugih trenutaka gledao u oči. Ljudska duša je duboka pećina iz koje često umeju izroniti nepredvidive i najneobičnije ideje sa fantastičnim posledicama,

pomislio je. Da će Kit Kardinel, drumski razbojnik, huligan i čovek bez opštevažećih moralnih shvatanja biti spreman na takvu žrtvu, to razumno čoveku nikada ne bi moglo pasti na pamet. Ali na glavnom ispitu, u trenutku kada se svode životni računi, Kardinel je dokazao da je plemeniti deo njegovog bića jači od rdavog. Zato mu je u trenutku rastanka valjalo dati prelaznu ocenu.

Holidej mu pruži ruku, koju je Kit prihvatio. Čvrst stisak. Kratko ćutanje.

Trenutak kasnije zapadnjak je odjedio.

Za njim su zapraštale puške i pištolji kao u znak oproštajnog pozdrava.

Jašući kao bez duše, Holidej stiže do izlaza iz doline gde ga je čekala Džana. U njenim očima blistale su suze. Ali te suze nisu potekle zbog njenog oca, već zbog Kita Kardinela i Džonija Rembla.

– Oh, Džone, ne možemo ih ostaviti tek tako – rekla je zadihano.

– Moramo, draga. To je već odlučeno, a nismo to odlučili mi, već Kit. Učinio je ono što je hteo i učinio je to u velikom stilu.

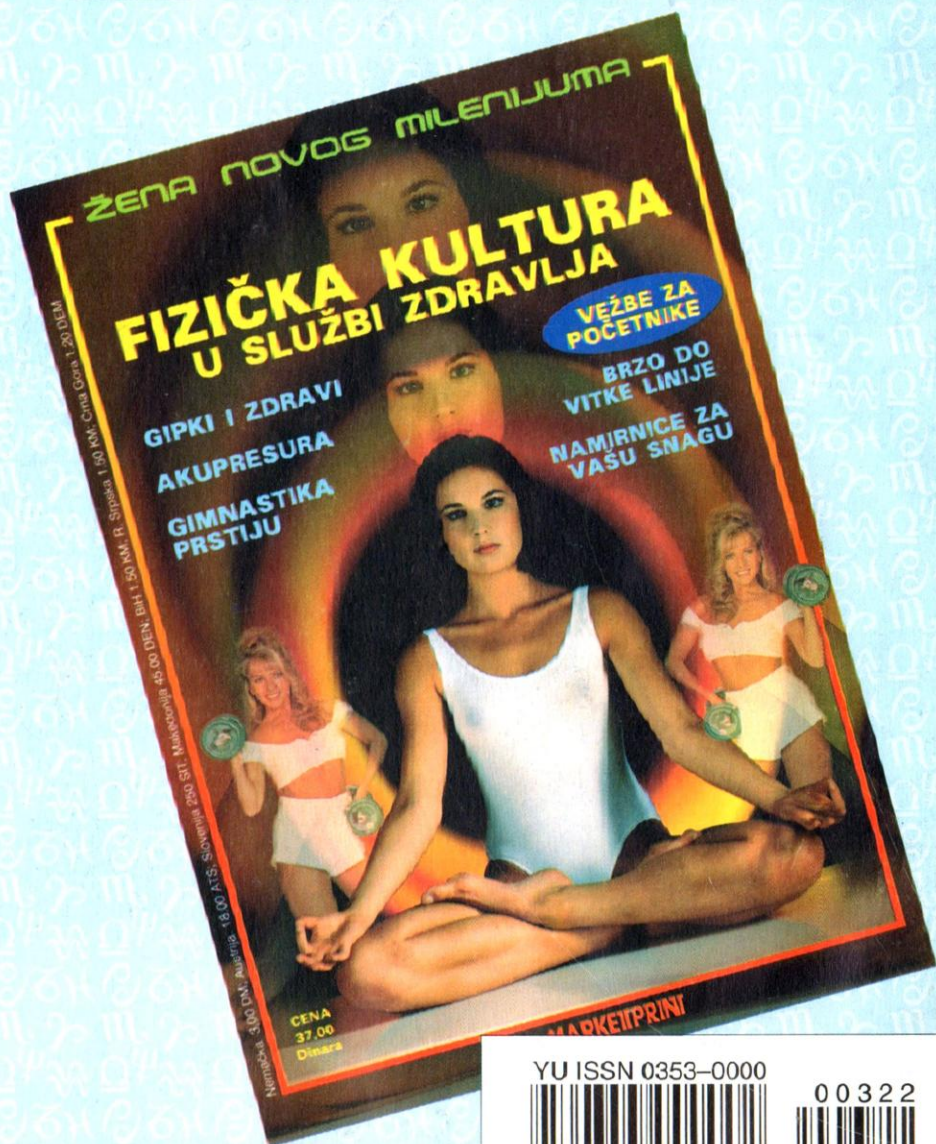
Izjahavši iz doline Džudas, za trenutak su zaustavili konje na poslednjem prevoju da bi oslušnuli ubrzanu puščanu paljbu, a onda su poterali konje u trk. Trebalo je iskoristiti tu dragocenu šansu koju su im pružili Kardinel i Rembl.

Ubrzo je odjek puščane paljbe postao slabiji. Na kraju je pucnjava prestala.

Holidej i Džana jahali su kroz tišinu i samotnost Ljana Estakada, praćeni sjajnim zlatnim mesecom.

PETI BROJ NAŠEG NOVOG SPECIJALNOG IZDANJA

NALAZI SE U PRODAJI NA SVIM KIOSCIMA

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00322

